

Riusu ta'yejeiye yo'o conjën ba'isi'cua, Bacua yo'ojën ba'ise'e

La promesa del Espíritu Santo

¹ Yë'ë bainguë Teófilo, yë'ë ja'anrë toyani saose'e, Jesucristo ën yija ba'iguë yo'ose'e beoru toyani jo'caguë, më'ëni quëahuë yë'ë. Baguë yo'oguë ba'ise'e, baguë coca ye'yoni jo'case'e, si'aye, ² baguë guënamë re'oto go'isirën tëca yo'oni jo'case'e më'ëre quëani jo'cahuë yë'ë, ëjaguë. Ja'nca yo'oni jo'casi'quëbi yuta go'ima'iguë, ru'ru baguëre ta'yejeiye yo'ore concuani cuencueni jo'caguëña. Cuencueni jo'caguë, Riusu Espiritubi masi güesequëna, bacuani yihuo coca quëani jo'caguëña, bacua yo'ojën ba'ija'ye'te. ³ Quëani jo'cani, ja'nrëbi junni tonni, go'ya rani, bacuani se'e ëñoguëña. Eñoni, cuarenta umuguseña bacua naconi te'e ba'iguë, baguë huajë rani ba'iyete bacuani te'e ruiñe masi güesequë, Riusu ta'yejeiye ba'i jobore bacuani quëaguë baquëña.

⁴ Ja'nca ba'iguëbi baguëre ta'yejeiye yo'o concuani si'a jëja yihuoguë quëani jo'caguë baquëña:

—Mësacua yua Jerusalén huë'e jobona bëani ba'ijë'ën. Yë'ë Taita Riusu cani jo'case'e'ru ba'ija'ye tëca ëjojën ba'ijë'ën. Yë'ë'ga mësacuani cani jo'cahuë. ⁵ Juanbi bainre oco naconi bautizaguë ba'isi'quëta'an, Riusu mame bautizaja'yeta'an te'e jëana ba'ija'guë'bi mësacuarë. Yureña ba'i

umuguseñabi Riusu Espíritubi mēsacuana gaje meni baja'guë'bi, quëani jo'caguëña Jesucristo.

Jesús asciende al cielo

⁶ Cani jo'caguëna, ja'nrëbi ba hua'nabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguëni senni achareña:

—Ëjaguë, Israel bain ba'i yija tëani quëñose'e, ¿ja'an yijare bacuana go'ya güeseye ro'taguë më'ë, yureña? senni achareña.

⁷ Senni achajënna, sehuoguëña baguë:

—Mai Taita Riusu yo'oja'yete mēsacuani gare masi güesema'iji. Baguë se'gabi baguë yo'oja'rënre masiji. ⁸ Baguë Espirituca mēsacuana gaje meni baguëna, mēsacuabi ai ta'yejeiyereba yo'oye poreja'cua'ë. Ja'nca porecuabi yë'ë ba'iyete si'a bainni te'e ruiñe quëani achoja'cua'ë. Ru'ru, Jerusalén bain, ja'nrëbi Judea yija bain, Samaria yija bain, ja'nrëbi si'a ën yija re'oto bain so'o ba'icuan yë'ë junni tonni go'ya raise'ere te'e ruiñe quëani ahojën ba'ija'cua'ë mēsacua, sehuoguëña Jesucristo.

⁹ Sehuoni tëjini, bacuabi ëñajënna, guënamë re'otona huahua mëiguë, pico re'otona huesëguëna, ba hua'nabi gue ro'taye beoye ëñareña. ¹⁰ Ja'nca mëiñe ëñajën nëcäjënna, yequëcua, samucua, pojei canre ju'icuan bacuana ti'an rani, ¹¹ bacuani senni achareña:

—Mēsacua Galilea yija bain, ¿guere ro'tajën guënamë re'otona ro mëiñe ëñajën nëcaye'ne? Ja'an mëni saisi'quë, Jesús hue'eguëbi baguë sani huesëse'e'ru güina'ru se'e gaje meni raija'guë'bi. Mēsacua yure ëñase'e'ru baguëni se'e ëñaja'cua'ë, quëani, ja'nrëbi sateña.

Se escoge a Matías para reemplazar a Judas

¹² Satena, ja'n'rëbi, Cristore concuabi yua Olivo casi cubëte ba'ijën, Jerusalén huë'e jobona te'e jëana goteña. Cueñe ba'iruna go'ijën, yo'o yo'oma'i umuguse ganiñe poreye'ru, te'e kilómetro ba'iye ganini ti'anreña. ¹³ Ti'anni, bacua ba'i huë'ena canani, ëmëje'en ba'i sonohuëna mëni bateña. Ja'nca ba'icuabi ñaca hue'ecua bateña: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo mamaquë Santiago, Simón hue'eguë cananista jubë ba'iguë, Santiago bainguë Judas hue'eguë, ja'an hue'ecua bateña. ¹⁴ Ja'ancua si'a jubëbi Riusuni ujañu cajën, Jesús yo'jecua, Jesús pë'cago María, yequëcua romi hua'na, bacua naconi ñë'cani, si'a umuguseña Riusuni ujajën bateña. ¹⁵ Ja'nca ujajën ñë'cajën, ja'an umuguseñabi Pedrobi baguë bainre coca cani achoza caguë, ja'an jubë ciento veinte ba'icua, bacua jobona nëcani, coca ca bi'raguëña:

¹⁶ —Yo'je sanhuë, Riusu Espíritubi cani jo'ca güeseguëna, mai ira bainguë ba'isi'quë David hue'eguë ba'isi'quëbi toyani jo'caguëna, yureña Riusu cocarebana toyani jo'case'e ba'iji. Ja'an coca toyani jo'case'ere ro'tato, Riusubi yureñabi mai jobona te'e ruiñe yo'o güesebi. Davidbi cani jo'caguëna, ¹⁷ mai jubë bainguë ba'isi'quë Judas hue'eguëbi güina'ru yureña yo'obi. Yequëcuaabi Jesusre preso zeanni bañu cajënna, Judasbi Jesús ba'irute bacuare ëñoni conbi. Mai jubëre ba'iguë, Jesusre yo'o conguë ba'isi'quëta'an, Jesusre je'o bacuani ro yahue conbi. ¹⁸ Conguëna, ba hua'nabi baguëni ro'ijënna, baguë gu'a curi naconi inni, yijare coni babi. Ja'nca coni baguëbi huajë

junni, baguë sinjobëna tonquëna, baguë guëtabëbi juejueguëna, baguë guëta tu'u beoru runi tonni saji'i. ¹⁹ Ja'nca huajë junquëna, si'a Jerusalén bainbi achani, ba yijare bacua cocabi Acéldama hue'yohuë. Zie yija hue'yosiru baji'i. ²⁰ Judas gu'aye yo'ose'ere quë'rë te'e ruiñe masiye yëtoca, Salmo casi uti pëbëna ëñani masijë'ën. Ñaca caji:
 Baguë huë'e yua bain senjosi huë'e'ru ruinja'guë.

Bain beo huë'e ba'ija'guë.

Se'e yequë quë'rona ëñani, ën cocare masijë'ën:

Yequëbi baguë yo'ore yo'oye cuencuesi'quë ba'ija'guë.

²¹ Ja'nca toyani jo'case'e sëani, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'ona'a. Mai jubë ba'icuaire cu'eto, si'a Jesucristo ën yija ba'iguë ba'ise'ere ëñasi'cua ba'iyë. ²² Juan bautiza güesesirënbi guënamë re'otona mëni saisirën tëca baguë naconi te'e conjën ba'isi'cuare sëani, te'eguëte cuencueni, mai naconi te'e yo'o con güeseñu. Jesucristo go'ya rani huahua mëise'ere ëñasi'quëre cuencueni, ja'an ëñase'ere quëani achoja'guë cajën, mai jubë naconi te'e ba'i güeseñu, cani tonguëña Pedro.

²³ Cani tonguëna, ja'nrëbi si'a jubëre ëñani, samucuaire cuencueni nëcoreña. Te'eguë, José hue'eguë, yequë mami Barsabás hue'eguë, Justo'ga hue'eguë, ja'anguëte cuencueni nëcoreña. Yequëre'ga Matías hue'eguëre cuencueni nëcoreña.

²⁴ Ja'nca cuencueni nëconi, Riusuni senni achareña:

—Ëjaguë Riusu, më'ëbi si'a bain recoyo ro'tayete masiguë sëani, ëncua samucua, yëquëna cuencueni nëcosi'cuare ëñani, ¿Jaroguëni më'ë ta'yejeiye

yo'ore yo'oye re'huani jo'caguë'ne? ²⁵ Judas yo'ore jo'cani senjose'ere ro'taguë, ¿jaroguëni mame re'huani jo'caja'guë'ne? Judasbi gu'aye yo'oni, baguë gu'a jucha ro'ire junni tonni, baguë bënni senjoja'runa saosi'quë sëani, yëquëna bain cuencueni nëcosi'cuare ëñani, te'eguëni ja'an yo'ore yo'o güesejë'ën, Ëjaguë, cajën, Riusuni senni achareña bacua.

²⁶ Senni achani tëjini, ja'nрэbi yahueni toyasi gatagate uanreña. Uanni ëñato, Matías yua Riusu ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quë baquëña. Yequëcua oncecua naconi te'e zi'inni baquëña.

2

La venida del Espíritu Santo

¹ Ja'nрэbi Riusu jëja umuguse Pentecostés casi umuguse, judío bain ru'ru tëasi aon umugusebi ti'anguëna, Riusu bain si'acuabi te'eruna në'cani bateña. ² Ba'ijëna, te'e jëana guënamë re'otobi ai jëja achoguëña. Ai jëja tutu raye'ru achoni, bacua ñu'ijën ba'i huë'e beoru ai achoreba achoguëña.

³ Ja'nca achoguëna, ba hua'nabi mëiñe ëñato, toa zemeñoa ba'iyе'ru huahua meni tonquëña. Ga bainguëna huo'hueni te'e toa zemeño tu-aguëña. ⁴ Tua mequëna, Riusu bain si'acua yua Riusu Espirituni si'a recoyoreba bani, bojo hua'na re'huani, ja'nрэbi Riusu Espiritubi ca güesequëna, tin bain cocare ca bi'rareña.

⁵ Ja'ansi umuguseñabi judío bain, Riusuni ai yëjën bojocua, si'a ën yija re'otobi raisi'cuabi yua Jerusalén huë'e jobona ti'an raisi'cua bateña.

⁶ Ja'nca ba'icubi Riusu bain tin coca cayete achani, ai jai jubë bainbi në'cani, gue ro'taye beoye

achareña. Ga bainguëbi baguë cocare achani, Yë'ë cocare queaca masiye caye'ne cajën, ai bojojën achareña. ⁷ Gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña bojojën, sa'ñeña ca bi'rareña:

—Ja'an hua'na si'a hua'na ro Galilea bain ye'yema'isi'cua sëani, ¿queaca yë'ë cocare caye poreye'ne? ⁸ Yë'ë yija bain coca ¿queaca caye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achajën, gue ro'taye beoye nëcareña si'acua.

⁹ Ja'an bain achacuare ëñato, si'a hua'nabi tin yijañabi raisi'cua bateña. Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto, Cirene que ca'ncoña yijaruan, Africa ba'iruan, ja'anruan bainbi raisi'cua bateña. Romabi rani ba'icua'ga bateña. Yequëcuabi judío bainreba bateña. Yequëcuabi tin yijañabi rani, judío bain ujayete ye'yesi'cua bateña. ¹¹ Yequëcua'ga Creta, Arabia, ja'an yijañabi raisi'cua ba'ijën, ga bainguë baguë yija cocare achato, Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete cani achojën bateña.

¹² Ja'nca cani achojënna, ja'an bain ñë'casi'cuabi gue ro'taye beoye achajën, sa'ñeña senni achajën bateña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Queaca maire yo'oguë'ne Riusu? senni achareña.

¹³ Senni achajënna, yequëcua'ga Jesucristore yo'o concuani ëñajën, bacuare ro jayajën careña:

—Ro güebe neni, ro coca cayë bacua, careña.

Discurso de Pedro

¹⁴ Cajënna, Pedro yua Riusu ta'yejeiye yo'o concua oncecua naconi ba'iguëbi nëcani, bainni si'a jëja coca ca bi'raguëña:

—Mësacua judío bain, si'a Jerusalén huë'e jobo ba'icua, yë'ëbi coca caguëna, te'e ruiñe achajë'ën.

¹⁵ Ëncua yë'ë bain concuabi güebema'iñë. Ënsëguë yuta zijeirën së'iguë sëani, mësacua yua huacha ro'tahuë. ¹⁶ Riusu yo'oja'yete cani jo'case'e'ru yureña maini yo'oni jo'caji baguë. Riusu ira bainguë cuencuesi'quë Joel hue'eguëbi toyani jo'caguëna, mësacua achani masijë'ën:

¹⁷ Ën yija carajei umuguseña ti'anguëna, ën yo'ore yo'oja'guë'ë yë'ë, caji Riusu.

Yë'ë Espíritute si'a bainna gacho meni tonguëna, ai recoyo bojojën ba'ija'cua'ë bacua.

Ja'nca bojojën, mësacua mamacua, ëmëcua, romi zincua, si'acuabi yë'ë cocare masini cani achoja'cua'ë.

Mësacua bain bonsëcuabi Riusu guënamë toyare ëñani masija'cua'ë.

Mësacua bain iracuabi Riusu ëo cainruna ëñani masija'cua'ë.

¹⁸ Ja'an umuguseñabi ti'anguëna, yë'ë Espíritute gacho meni, yë'ë bain yë'ëre yo'o concuani tonni baja'guë'ë yë'ë.

Ja'nca tonni baguëna, yë'ë ba'iyete bainna quëani achoja'cua'ë bacua.

¹⁹ Ja'ansi umuguseñabi yë'ë yua ai ta'yejeiye yo'oni, guënamë re'otona ëñoja'guë'ë.

Yija re'oto'ga ëñoja'guë'ë yë'ë.

Zie, toa, ai reïye toa pico, ja'anre ëñoja'guë'ë yë'ë.

²⁰ Ja'an umuguse Riusu ta'yejeiye ba'i umuguse, Jesucristo ti'an rai umuguse yuta ti'anma'iguëna, ënsëguëbi zijeï re'oto na'ini huesëja'guë'bi.

Ñañaguë'ga yua zie'ru majequë ruinja'guë'bi.

21 Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi Riusu ba'i jobona ti'anni si'arën ba'ie yënica, Jesucristo ta'yejeiye coñete te'e ruiñe senreba senjë'ën, cani jo'cabi Riusu.

22 Ja'nca toyani jo'case'e sëani, mësacua Israel bain, yë'ëbi yëhuo cocare mësacuani quëani achoguëna, te'e ruiñe achani masijë'ën: Riusubi baguë Zin Jesucristore cuencueni, mësacuana raoguëna, ai ta'yejeiyereba yo'oni mësacuani ëñoguëna, mësacuabi ëñani, baguë ta'yejeiye ba'iyete masihuë.

23 Ja'nca masicuata'an, mësacua yua Riusu cuencueni jo'case'e'ru yo'ojën, Jesucristore preso zeanni, gu'a bain naconi crusu sa'cahuëna te'e reoni, baguëni ro huani senjohuë.

24 Huani senjosi'quëreta'an, Riusubi ai ta'yejeiye Ëjaguë sëani, baguëte go'ya rai güesebi. Mai ta'yejeiye Ëjaguëre sëani, ju'insi'quëre gare jo'cani senjoñe poremaji'i. 25 Mai ira Ëjaguë ba'isi'quë David'ga Jesús ba'ija'yete toyani jo'caguëña. Ën cocare toyani maina jo'caguëña:

Yë'ë ëjaguëbi yë'ë naconi te'e ba'iguëna, gare jo'caye beoye baguëni ëñañe poreyë yë'ë.

Yë'ë yua ñañaja'runa to'inma'iñe caguë, yë'ë jëja ca'ncona nëcani, yë'ëre baji.

26 Ja'nca sëani, yë'ë yua ai bojo recoyo re'huani baguëni ai bojoreba bojoguë cani achoyë yë'ë.

Baguëbi yë'ëni masi güeseaguëna, yë'ë junni tonja'rën ti'anguëna, yë'ë ga'nihuëbi gare pu'ncaye beoye ba'ija'guë'bi.

27 Yë'ë recoyote gare jo'cani senjoma'ija'guë sëani, yë'ë yua më'ëre yo'o con hua'guë ba'iguëna, yë'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseye beoye ba'ija'guë'ë më'ë.

28 Yë'ë yua se'e go'ya raija'guëre sëani, më'ëbi yë'ëni ja'anre masi güesequëna, yë'ëbi më'ëni ëñani, ai ta'yejeiyereba bojoguë ba'ija'guë'ë yë'ë, toyani jo'caguëña David.

29 Ja'nca sëani, yo'je sanhuë, David coca toyani jo'case'ere ro'tani ye'yejë'ën. Mai ira ëjaguë ba'isi'quë Davidbi ja'an cocare toyani jo'cani, ja'nrëbi junni tonguëna, baguë bainbi baguëte tanni jo'careña. Jo'carena, baguë ga'nihuëbi pu'ncani carajaquëña. Baguë tansiru yuta mai naconi ba'iguëna, ëñani masijë'ën. 30 Ja'nca pu'ncani huesësi'quëta'an, Riusu ta'yejeiye yo'oja'yete quëaguë ba'nquëña. Riusubi ën cocare quëani jo'caguëna, te'e ruiñe ro'taguëña baguë: Te'e ruiñereba quëani jo'cayë yë'ë. Më'ë bainguë jë'te raija'guëre cuencueni raoguëna, më'ë ta'yejeiye Ejjaguë ba'iyë'ru ai ta'yejeiye Ejjaguë ba'ija'guë'bi, quëani jo'caguëña Riusu, baguë Zin Jesucristore. 31 Ja'nca quëani jo'caguëna, mai ira ëjaguë ba'isi'quë Davidbi achani, te'e ruiñe recoyo ro'tani, Cristo raija'yete masiguëña. Masini, Cristo junni tonni go'ya raija'yete toyani jo'caguëña. Yë'ë recoyote gare jo'cani senjoma'ija'guë caguë, Yë'ë ga'nihuëte gare pu'nca güeseye beoye ba'ija'guë caguë, Jesucristo ba'ija'yete toyani jo'caguëña. 32 Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi baguë Zin raosi'quëre, ja'ansi'quëre go'ya rai güesebi. Go'ya rai güesequëna, yëquëna hua'nabi ëñasi'cua

ba'iyë. ³³ Ja'nca go'ya rai güeseni, baguë jëja ca'ncona mëani baji. Ja'nca bani, baguë Espíritute baguëna jo'cani, baguë ta'yejeiyereba conguëte re'huani baji. Riusu ru'ruña quëani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'obi. Ja'nca yo'oguëna, mësacua'ga yure umuguse Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere achani ëñahuë. ³⁴ Ja'nca sëani, Davidbi guënamë re'otona go'ya rani mëimaquëña. Baguëbi ën coca se'gare toyani jo'caguëña:

Riusubi yë'ë Ëjaguëni cabi:

“Yë'ë jëja ca'ncona bëani ba'ijë'ën,

³⁵ më'ë je'o bacuani më'ë guëon na'mina ti'anni carajei güeseye tëca” toyani jo'caguëña David.

³⁶ Ja'nca toyani jo'case'e sëani, Israel bain si'acuabi te'e ruiñereba achani masijë'ën: Mëacuabi ja'an Jesucristorebare crusu sa'cahuëna reoni, huani senjosi'cuata'an, Riusubi ta'yejeiyereba yo'oni, baguëni go'ya rai güeseni, baguë ta'yejeiyereba conguëte re'huani, mai Ëjaguërebare maire ëñobi, cani achoguëña Pedro.

³⁷ Cani achoguëna, bain hua'nabi achani, ai recoyo oijën, Pedroni, yequëcua Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'acuani senni achareña:

—Ja'yë sanhuë, ¿queaca yo'o'ja'cua'ne yëquëna? senni achareña.

³⁸ Senni acharena, Pedrobi sehuoguëña:

—Mësacua yua Riusuna ti'anni quëajë'ën. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru gare jo'cani, Yë'ë gu'a juchare gare se'e ro'tama'ijë'ën cajën, Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajën, ocona bautiza güesejën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'onica, Riusubi baguë Espíritute mësacuana

gacho meni ton güeseja'guë'bi. ³⁹ Ja'nca cani jo'casi'quë sëani, mësacua, mësacua mamacua raija'cua, so'o yijañare ba'icua, si'acua baguë bain cuencuesi'cuani baguë Espíritute insini, si'acuani baguë bainre re'huani baja'guë'bi Riusu, sehuoguë quëaguëña Pedro.

⁴⁰ Ja'nca quëani, se'e yeque cocare yihuoguë cani achoguëña:

—Ën yija bain gu'ayereba yo'ojën ba'icua bi gare huesëni carajeija'cua sëani, bacua jobobi gare quëñëni, Riusuni recoyo te'e zi'nzini, baguë bainreba ba'ijë'ën, cani achoguëña.

⁴¹ Ja'nca cani achoguëña, bain hua'nabi te'e ruiñe achani, baguë case'e'ru yo'o bi'rareña. Jesucristoni recoyo te'e zi'nzini oona bautiza güesereña. Ja'nca yo'ojën, ja'ansi umuguse samute mil bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña.

⁴² Ja'nca ro'tani, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ye'yojëna, te'e ruiñe achani, gare jo'caye beoye Riusu yëye'ru yo'ojën bateña. Si'a jubëbi sa'ñeña recoyo te'e zi'nzini, sa'ñeña bojojën, Riusuni te'e ujajën, Riusu naconi te'e zi'nzini aon huo'huejën, te'e ainjën bateña.

La vida de los primeros cristianos

⁴³ Ja'nca ba'ijën, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni jo'cajënna, bain hua'nabi te'e ruiñe ëñajën, ai ro'tajën, Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'oñu cajën yo'o bi'rareña. ⁴⁴ Si'acua, Jesucristo naconi recoyo te'e zi'nzini ba'icua bi bacua bonsere inni, sa'ñeña huo'huejën, ro insijën bateña. ⁴⁵ Bacua jubë ba'icua yequëcuabi ai bonsere bajën, bacua bonsere insini curi con, Cristo

bain bonse carajën ba'icuada ro insijën bateña.
⁴⁶ Si'a umuguseña bacuabi Riusu uja huë'ena ñë'cani ujani, ja'nrëbi jurëanbi bain huë'eñana ñë'cani, Riusu naconi te'e aonre ainjën, Riusuni Surupa cajën, recoyo te'e bojoreba bojojën bateña.
⁴⁷ Riusuni cajën, Ai ta'yejeiyereba Ējaguë ba'iguë'ë më'ë, cajënna, si'a bainbi bacuani te'e ruiñe ëñajën bateña. Riusu bainbi ja'nca ai bojojën ba'ijënna, Riusubi se'e yequë bainre si'a umuguseña cuen-cueni, bacuani mame recoyo re'huaní, baguë bain jubëna ñë'ca güesequë baquëña.

3

Un cojo es sanado

¹ Ja'nrëbi, yequë umuguse, ënsëguëbi a las tres ba'ie'ru së'iguëna, Riusu bain uajën ñë'cajairën sëani, Pedro, Juan, bacuabi Riusu uja huë'ena mëi bi'rareña. ² Mëi bi'rani ëñato, garasi guëoña baguëbi caca sarote tinja ñuquëña. Ganiñe porema'i hua'guëre sëani, baguë bainbi si'a umuguseña baguëre cuanni sani, Re'oyereba caca sa'rona jo'careña. Jo'cajënna, ba hua'guëbi ga bain hua'na ti'anja'cuani curi ma'carëte senguë ñuquëña. ³ Ja'nca ñu'i hua'guëbi Pedro, Juan, bacuani curi ma'carëte senquëña. ⁴ Senguëna, bacuabi baguëni ëñareña. Ēñani, Pedrobi baguëni caguëña:

—Yëquënani ëñajë'ën, caguëña.

⁵ Caguëna, ba hua'guëbi Curi ma'carëte coní baza caguë ëñaguëña. ⁶ Ēñaguëna, Pedrobi caguëña:

—Yë'ë yua curi ma'carëte gare beo hua'guëta'an, yë'ë bayete më'ëna insini jo'caye yëyë yë'ë.

Mai ta'yejeiyereba Ējaguë Jesucristo, Nazareno bainguë ba'isi'quëbi yo'o güeseguëna, nëca mëni ganijë'ën, caguë cayë yë'ë, caguëña.

⁷ Cani ja'nрэbi, baguë jëja ëntë sarare zeanni huëaguëna, ba hua'guëbi jëja ba guëoñare re'huani, jëja jëo betogañare'ga re'huani, nëca mëquëña. ⁸ Ja'nca nëca mëni, jëja cha'cani, ja'nрэbi te'e ruiñe gani bi'raguëña. Gani bi'rani, bacua naconi Riusu uja huë'ena cacani, Riusuni ai bojoreba bojoguë, baguë se'gabi cha'caguë ganiguë baquëña. ⁹ Ja'nca ba'iguëna, si'a bain hua'nabi ëñani, Riusuni bojoreba bojojën careña. ¹⁰ Ja'nca cajën, gue ro'taye beoye ëñajën, ¿Gue'ne yureca? sa'ñeña cajën, ba bainguëre masicuabi sañeña careña:

—Guëon garaguë ba'isi hua'guëbi Re'oyereba caca sa'rore ñu'iguë, curi so'corëanre senguë ba'isi'quëta'an, ¿queaca huajë raquë'ne? sa'ñeña senni achajën, quëquëjën ëñareña.

Discurso de Pedro en el Pórtico de Salomón

¹¹ Yureca guëon garaguë ba'isi'quëbi huajë rani bojoguë, Pedro, Juan, bacuani su'ncaguë zean-guë ba'iguëna, si'a jubë bainbi bacua ba'iruna huë'huëjën rateña, huë'e tubëan ba'iru, Salomón casiru. ¹² Ja'nca huë'huë raijënna, Pedrobi bainni ëñani, bacuani coca cani acho bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain ¿queaca ro'tajën, ai yo'ojën ëñañe'ne? Yëquëna hua'na se'gabi guëon garasi'quëni huachomaë'ë. Yequërë mësacuabi ro'tajën, Riusu bainbi ta'yejeiye yo'oye masini huachomate, o Riusu bainbi Riusuni recoyo zi'nzini ba'ijën baguëni huachomate cajën, mëscua ai huacha ro'tacua'ë. Yëquëna hua'nabi ro bain

sëani, yëquëna se'gabi ta'yejeiye yo'oye gare porema'icua'ë. ¹³ Riusu se'gabi ënquëni ta'yeyeiye yo'oni te'e ruiñe huachobi. Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusureba'bi ba'iji. Mai ira bain ba'isi'cua, Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi mai Ëjaguë Riusuni ai recoyo bojojën bateña. Ja'an Riusubi baguë Zin Jesucristoni ai bojoguë, baguë ta'yejeiye ba'iyete bainni masi güesequëna, mësacuabi baguëre ro preso zean güeseni, ëja bainna insihuë. Insini, Pilatobi etoye yëguëna, mësacuabi ai ënseye cahuë. ¹⁴ Gu'a bain hua'guëre etojë'ën cahuë. Ja'nca cani, Riusu raosi'quëre, maire re'oye yo'osi'quëre, Riusu ta'yejeiyereba cuencuesi'quëre, ja'anguëre roreba huani senjo güesehuë mësacua. ¹⁵ Maire huajëreba huajë güesequëni ro jo'cani, baguëni huani senjo güesesi'cuata'an, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güeseni babi. Ja'nca go'ya rai güesequëna, yëquënabi ëñani masihuë. ¹⁶ Ja'nca ëñani masini, baguë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tani, ënquë guëoña garasi'quë'ga si'a recoyo ro'tani Cristoni recoyo zi'inguëna, Cristobi baguëni huachoni, huajë guëoña baguëre re'huabi, mësacua te'e bainguëre. Ja'nca sëani, mësacua ëñajë'ën. Ënquëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni huachoreba huachobi.

¹⁷ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua, mësacua ëja bain gu'aye yo'ose'ere cato, ro huesë ëaye yo'ojën, Jesucristoni huani senjo güesehuë mësacua. Ja'nca ro huesë ëaye yo'osi'cuata'an, ¹⁸ Riusu ru'rureba ro'taguë yo'oja'yete ro'tani masijë'ën. Baguë ira

bain raosi'cuabi baguë cocare toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'ën: Riusu Raoja'guërebabi ai yo'oguë ba'ija'guë'bi, toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'ën. ¹⁹ Ja'anre te'e ruiñe masinica, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Riusuni si'a recoyo te'e zi'nzini bajë'ën. Ja'nca banica, Riusubi mësacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'iguë ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'iguëbi mësacuare mame recoyo ba'icua re'huani, mësacuani bojoreba bojo güeseja'guë'bi. ²⁰ Baguë Zin Jesucristo, baguë ru'rureba raoja'ye ro'tasi'quë, baguëre cuencueni, mësacuana raoguëna, mësacua yua ai bojoreba bojocua ruinja'cua'ë. ²¹ Ja'nca bojo hua'na ruinja'cua ba'ijënna, yureca Riusu cuencueja'rën ti'añe tēca Jesucristobi guënamë re'otore ba'iguë ëjaji. Riusu ira bain raosi'cuabi ja'nca maina toyani jo'careña. ²² Moises'ga mai ira bain ba'isi'cuani toyani jo'caguëna, mësacua ëñani masijë'ën: “Mai Eñaguë Riusubi mësacua bain jë'te ba'ija'cuare ëñani, baguë cocare quëaguëte yo'je cuencueni raoja'guë'bi. Yë'ere cuencueni raose'e'ru baguëte cuencueni raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguëbi coca cani achoguëna, mësacua te'e ruiñe achani, yo'ojën ba'ijë'ën. ²³ Te'e ruiñe achani yo'omanica, Riusu bain ba'iye gare porema'ija'cua'ë. Riusubi mësacuani gare carajei güeseja'guë'bi” toyani jo'cabi Moisés.

²⁴ Si'a Riusu ira bain raosi'cua, Samuel, yequëcua jë'te raisi'cua'ga güina'ru toyani jo'cajën, Riusu cuencuesi'quërebabi ti'an raija'guë'bi cajënna, yure umuguseña ti'an raisi'quë baji'i.

²⁵ Riusubi ja'nca toyani jo'ca güesequë, mësacua,

baguë bain ba'ija'cuana baguë cani jo'case'e'ru yo'oni jo'ca güeseye ro'tabi. Mësacua ba'ija'yete ro'taguë, mai ira bain ba'isi'cua naconi cani jo'caguë, Taita Abrahamni te'e ruiñe cani jo'caguëña: “Më'ë yua yë'ë cocare si'a recoyo ro'taguëna, si'a re'oto bain jubëanni bojo güeseja'guë'ë yë'ë” cani jo'caguëña Riusu. ²⁶ Ja'nca cani jo'casi'quëbi yureña baguë Zinni go'ya rai güeseni, mësacuana ru'ru raoni ëño güesebi. Mësacuani re'oye yo'oni bojo güeseza caguë, baguë Zinre mësacuani ëñoguëna, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, baguëna ti'anni, recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën, caguë yihuoguëña Pedro.

4

Pedro y Juan ante las autoridades

¹ Pedro, Juan, bacuabi yuta bain hua'na naconi ja'nca cajën yihuojënna, pairi ëja bain, Riusu huë'e ëjaguë, Saduceo bain, ja'ancuabi ti'an rateña. ² Jesucristo go'ya raise'ere quëani achojën ba'icuaire sëani, ja'ancuabi ti'an rani, bacuani bëinjën, ³ bacuani preso zeanni, na'i si'aye sëani, bacuare ya'o huë'ena guaoni ta'pini, Miato tëca ba'ija'bë cajën goteña. ⁴ Ja'nca preso guaosi'cua ba'ijënna, bacua coca achasi'cua ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. Ja'nca recoyo ro'tajën, ëmëcua se'gare cuencueto, cinco mil bain ba'iyë'ru bateña.

⁵ Ja'nrebi yequë umuguse ñataguëna, si'a judío ëja bain, Jerusalén huë'e jobo ba'icua, bain iracua, ira coca masiye ye'yocua, ja'an si'acuabi ñë'ca

rani, Pedro, Juan, bacuare coca senni achañu cajën, bacua ñë'caruna ti'anreña. ⁶ Bacua pairi ta'yejeiye ëjaguë Anás hue'eguë, baguë te'e bain hua'na Caifás, Juan, Alejandro, bacua'ga ti'anni bateña. ⁷ Ti'anni ba'icuabi guansejën, Pedro, Juan, ja'ancuare rani mai joborana nëcojë'ën cani, ja'nrebi rani nëcojënna, bacuani coca senni achareña:

—¿Mësacua guere yo'ojën, ëjacua yo'oye'ru coca cani achojën rate'ne? ¿Gue ëjaguëbi mësacua yo'oyete guansegüë'ne? cajën, bacuani bëinjën senni achareña.

⁸ Senni acharena, Pedrobi, Riusu Espíritubi te'e ruiñe ca güesequëna, bacuani sehua bi'raguëña:

—Mësacua Israel ëja bain, judío ira ëja bain, mësacua si'acua achajë'ën. ⁹ Guëoña garasi'quë huajë raise'e, ja'an re'oye yo'ose'ere yëquënanani senni achatoca, mësacuani te'e ruiñe quëayë yëquëna. ¹⁰ Ja'nca quëajënna, mësacua Israel bain si'acuabi achani masijë'ën. Mësacua yua ënquë, guëoña garasi'quë huajë raisi'quëre ëñajë'ën. Baguëbi Jesucristo ja'an Nazareno bainguëni si'a recoyo ro'taguëna, Jesucristobi baguëni te'e ruiñe huajë rai güesebi. Ja'an Jesucristore ro'tajë'ën. Mësacuabi baguëni huani senjo güesejënna, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, baguëni go'ya rai güesebi. ¹¹ Ja'an Jesucristo yua mai ta'yejeiyereba Eëjaguë cuencuesi'quëreta'an, mësacua Israel ëja bain, Riusu cocare te'e ruiñe ye'yoye cuencuesi'cuabi baguëte ro gu'a güeni senjohuë. Güeni senjosi'cuata'an, Riusu quë'rë ta'yejeiye Eëja bainguë re'huasi'quë baji'i baguë. ¹² Ja'nca re'huasi'quë sëani, baguë se'gabi bainre

mame re'huani bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere senjoni, bain recoyo tēnoñe poreji baguë. Yequëcua ja'nca tēnoñe porecuare cu'eto, gare beoyë. Jesucristo se'gabi maire mame recoyo re'huani Riusu bainre re'huaye poreji, sehuoguë quëaguëña Pedro.

¹³ Ja'nca quëaguë, gare huaji yëye beoye quëaguëna, judío ëja bainbi gue ro'taye beoye achajën, Ja'an hua'nabi ai masiye sehuoye poreyë careña. Ro uti ye'yema'isi'cuata'an, ¿queaca ta'yejeiye masiye'ne bacua? sa'ñeña senni achareña. Jesucristo bainreba cuencuesi'cua gare ba'iyë bacua careña. ¹⁴ Ja'nca cajën, gue ro'taye beoye ëñajën, guëoña garasi'quë huajë raise'ere te'e ruiñe masijën, bacuani gu'aye caye gare poremateña. ¹⁵ Ja'nrëbi sa'ñeña se'ga coca senni achajën ba'iñu cajën, ba hua'nare hue'se ca'ncona eto güeseni, ¹⁶ bacua ba'ija'yete sa'ñeña coca senni acha bi'rareña:

—¿Mai hua'na queaca bacuani si'nseye'ne? Guëoña garasi'quë huajë raise'ere gu'aye caye porema'iñë mai, Riusu ta'yejeiguë huachose'e sëani. ¹⁷ Si'nseye porema'icuata'an, bacua coca yua si'a bain naconi jaijeima'ija'ñe cajën, ëncuani si'a jëja yihuofu careña. Mësacua yua Jesucristo ta'yejeiye ba'iyete gare se'e quëani achoma'ijë'ën guanseñu careña. Mësacuabi quëani achotoca, ai jëja si'nseyë yëquëna cañu careña, sa'ñeña.

¹⁸ Ja'nca sa'ñeña senni achani tējini, ba huana etosi'cuare se'e choni, bacuani si'a jëja guansereña:

—Mësacua yua Jesucristo ba'iyete gare se'e quëani achoye beoye ba'ijë'ën careña.

19 Carena, Pedro, Juan, bacuabi sehuoreña:

—Riusubi yëquënani ta'yejeiye guanseni jo'casi'quë ba'iguëna, ¿queaca mësacua guanse cocare achani yo'oye poreye'ne yëquëna? Mësacua se'ga ja'anre ro'tajë'ën. 20 Riusu ta'yejeiye yo'oni jo'case'e, yëquëna te'e ruiñe ëñani masise'e, ja'anre gare jo'caye beoye quëani achoye bayë yëquëna, sehuoreña bacua.

21 Ja'nca sehuorena, judío ëja bainbi ro si'nsejei cocare cajën, bacuare etoni saoreña. Si'a bain hua'nabi ba bainguë huajë raise'ere ëñani, Riusuni ai bojoreba bojojën cajëna, ëja bainbi si'nse güeseye gare poremateña. 22 Guëoña garasi'quëni ëñani, quë'rë cuarenta tëcahuëan baguëte masini, Pedro sanhuëni ro etoni saoreña.

Los creyentes piden confianza y valor

23 Etoni saorena, bacuabi ja'ansirën sani, bacua gaje concuana ti'anni, ëja bain case'ere bacuani quëareña. 24 Quëani tëjjjënna, si'a jubëbi te'e ujañën, Riusuni careña:

—Mai Ëjaguë Riusu, më'ëbi si'a ën yija re'oto, si'a guënamë re'oto, si'ayete re'huanu jo'cahuë më'ë. 25 Më'ë coca canu jo'case'e'ru güina'ru yo'ojën ba'iyë bain hua'na. Më'ë Espíritubi mai ira bainguë ba'isi'quë Davidni canu jo'ca güeseguëna, Davidbi maini toyani jo'caguëña:

Riusuni ro'tama'icubabi ¿guere yo'ojën, ro bëin coca cajën, ro gu'aye yo'oye se'ga sa'ñëña ro'tajën ba'iyë'ne?

26 Ën yija bain ta'yejeiye ëjacubabi huëni, je'o bajën, si'acubabi ñë'canu, Riusuni gu'a güejën, baguë Cristo raosi'quërebani gu'a güejën, baguë

bainreba cuencuesi'cuani gu'a güejën, ro yo'oyë bacua, toyani jo'caguëña David.

27 Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, më'ëbi yureña güina'ru yo'o güesehuë, Ëjaguë. Herodes, Poncio Pilato, romano bain hua'na, Israel bain hua'nabi ën huë'e jobore ñë'casi'cua ba'ijën, më'ë Zin Jesucristo te'e ruiñe cuencueni raosi'quë, ja'anguëni ai gu'aye yo'ohuë bacua. 28 Ja'nca gu'aye yo'ocuabi më'ë ru'rureba ro'tani yo'o güesese'e se'gare yo'ohuë bacua. 29 Ja'nca yo'osi'cuabi yëquënanani yureña gu'aye cajënna, Ëjaguë achajë'ën. Achani, yëquëna hua'nani conjë'ën. Më'ëre yo'o concuare sëani, gare huaji yëye beoye ba'i hua'nare re'huani, më'ë cocareba te'e ruiñe quëani achocuare si'a jëja re'huani yo'o güesejë'ën. 30 Më'ë Zin Jesucristoni te'e ruiñe masija'bë caguë, më'ë ta'yejeiye yo'ore yo'oni, rau bacuare huachoni bainre ëñojë'ën. Ja'an cocare Riusuni ujjajën, te'e careña.

31 Cani tëjirena, bacua ñë'cani ba'i yijare ëñato, ai jëja ñu'cuguë baquëña. Ñu'cuguë ba'iguëna, Riusu Espiritubi ja'ansirën gaje meni, si'a baguë bain baru ba'icuanu baguëña. Ja'nca baguëna, bacuabi ai bojo recoyo re'huani, gare huaji yëye beoye Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña.

Todas las cosas eran de todos

32 Ja'nca quëani acho bi'rajënna, ai jai jubë bainbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, si'a jubëbi recoyo te'e zi'nzini, sañeña te'e oireba oijën bojojën, bacua bonsere ëñajën, Yë'ë bonse se'ga beoji cajën, sañeña huo'huejën conjën bateña. 33 Ja'nca ba'ijënna, Riusure ta'yejeiye yo'o

concuabi bainni ai ta'yejeiye ye'yojën yihuojën bateña. Jesucristobi go'ya raiguëna, te'e ruiñe ëñahuë yëquëna quëani achojënna, Riusubi baguë bainrebani ai re'oye yo'oguë baquëña. ³⁴ Ja'nca sa'ñeña bojojën, bonse carajën ba'icua gare beoreña. Bacua jubë ba'icua yijañare bacua, huë'eñare bacua, ja'ancuabi yequëcuana insini, curire coní, ³⁵ Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insireña. Ro insijënna, bacuabi si'a ba jubë bain carajën ba'icua huo'hueni insireña. ³⁶ Bacua jubë bainguë José hue'eguëbi ja'nca yo'oguëña. Ja'an hua'guë yua levita bainguë ba'iguëbi Chipre jubobi raisi'quë ba'iguëna, Riusu ta'yejeiye yo'o concuabi baguë oireba oiguë conse'ere ëñani, baguëni Bernabé hue'yoreña, te'e ruiñe oiguë, bainre conguëre sëani. ³⁷ Ja'anguëbi yijare bani, yequëcuana insini, curire coní, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana ro insiguëña.

5

El pecado de Ananías y Safira

¹ Yequëca Ananías hue'eguëbi, baguë rënjo Safira naconi yijare bani, ja'an yijare insini curí coreña.

² Ja'nca coní, Jobo se'gare yahue re'huaní bañu caguë, jobo ba'iyete Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, Mai yija insisi curí si'ayete Riusuna ro insiyë yëquëna caguë jo'caguëna, ³ Pedrobi sehuoguëña:

—Ai gu'aye ro'taguë yo'ohuë më'ë, Ananías. Zupai huatibi më'ëni ro coquesi'quë sëani, Riusu Espírituni ai coqueguë cahuë më'ë. ¿Më'ë queaca ro'taguë, më'ë yijare insini, curire coní, jobo

ba'iyete yahue re'huani bani, ja'nrëbi jobo ba'iyete Riusuna ro insini, Yè'è curi cose'e si'ayete ro insiyë yè'è coqueguë quëaguë'ne mè'è? ⁴ Mè'è yija sëani, mè'è se'gabi insini curi conì, mè'è yëse'e insiye porere'ahuë. Ja'nca poreguëbi ¿guere yo'oguë, ro coqueguë raguë'ne? Bainni ro coqu-eye ro'taguëta'an, Riusurebani ro coquehuë mè'è, caguë quëaguëña Pedro.

⁵ Quëaguëna, Ananíasbi achani, ja'ansirën huajë junni tanquëña. Junni tanni, yijana tanquëna, bain hua'nabi achani masini, ai huaji yëjën bateña. ⁶ Ja'nca junni tainguëna, bonsë hua'nabi ti'an rani, baguë ga'nihuëte canbi reani re'huani sani tanreña.

⁷ Ja'nrëbi samute hora ba'ini, Safirabi ti'anni, bago ënjë junni tanse'ere huesëgona, ⁸ Pedrobi bagoni senni achaguëña:

—Mè'è, mè'è ënjë, mësacua yija insini curi cose'e, ën curi ro insise'e ¿mësacua si'aye cose'e ba'iguë? Quëajë'ën yè'ëre, senni achaguëña Pedro.

Senni achaguëna, bagobi sehuogoña:

—Ja'an curi'ë. Si'aye'ë, sehuogoña.

⁹ Sehuogona, Pedrobi bagoni bëinguë caguëña:

—¿Mësacua guere yo'ojën, Riusu Espíritute ro coquejën care'ne? Yureca achajë'ën. Mè'è ënjëre tanjën saisi'cuabi yuara raiyë. Ja'nca raijën, mè'ëre'ga tanja'cua'ë, caguëña Pedro.

¹⁰ Caguëna, ja'ansirën huajë junni, Pedro ca'ncona tancoña. Tancona, bonsë hua'nabi cacani, ju'insi'coni ëñani, bagote inni, sani, bago ënjë ca'ncona tanreña. ¹¹ Ja'nca ju'insi'cua ba'ijëna, si'a Riusu bainbi masini, ai huaji yëjën bateña.

Muchos milagros y señales

¹² Ja'nрэби, Riusubi conguэna, baguэre ta'yejeiye yo'o concuabi ai ta'yejeiye yo'oni эњojэn, bain gare эњama'ise'ere yo'oni эњojэn bateņa. Ja'nca ba'icuabi, Bain hua'nani coca ye'yoņu cajэn, bacuani Riusu huэ'ena ti'an guэseni, Salomón casi tubэan ba'iruna нэ'coni Riusu cocare ye'yojэn bateņa. ¹³ Ba'ijэnna, yequэ bainbi so'orэbi эњajэn, bacua jubэna zi'nziye huaji yэjэn ba'icuata'an, Riusu bainni ai ruiņe эњajэn bateņa. ¹⁴ Yequэcua'ga ai jai jubэbi mai Эjaguэni si'a recoyo ro'tajэn, эмэcua'ga, romicua'ga, Cristo bain runteņa. ¹⁵ Yequэcua'ga bacua ju'in hua'nare cuanni sani, Pedrobi ti'anni huachoja'guэ cajэn, bacua camana uanni, huэ'e jobo sai ma'ana jo'cani эjoreņa. Yequэрэ Pedrobi bacua uinruanbi ro saitoca, baguэ hue'eguэ se'gabi bacuana pa'rotoca, huajэja'bэ cajэn эjoreņa. ¹⁶ Yequэcua'ga tin huэ'e joboņa cueņe ba'iruanbi ti'an rajэn, bacua bain ju'incuare cuanjэn, gu'a huatire bacuare rajэn, Riusu bainni bacuare эњoņu cajэn, Jerusalén huэ'e jobona ti'anjэnna, si'a hua'nare huachoreņa.

Pedro y Juan perseguidos

¹⁷ Ja'nрэби pairi ta'yejeiye эjaguэ, Saduceo bain'ga baguэ naconi ba'icua, ja'ancuabi Riusu bain ta'yejeiye yo'o conse'ere ai эa эњani бэnteņa. ¹⁸ Ja'nca бэinjэn, Riusure ta'yejeiye yo'o concuani preso zeanni, jai ya'o huэ'ena guaoreņa. ¹⁹ Guaorena, ja'nрэби Riusu guэnamэ re'oto yo'o conguэbi нamibi gaje meni ti'anni, ya'o huэ'e anto sa'rore a'nqueni, bacuare hue'se ca'ncona sani, bacuani quэaguэņa:

20 —Mēsacua yua Riusu huë'ena sani cacani, Riusu cocareba, bain recoyo mame re'hua cocare bain hua'nana gare jo'caye beoye quëani achojën ba'ijë'ën, quëaguëña.

21 Quëaguëna, Riusu bainbi baguë cocare achani, ñatani, Riusu huë'ena cacani, bainni ye'yo bi'rareña.

Ye'yo bi'rajënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi baguë gaje ëjacua, Israel bain ira ëjacua, ja'ancuare ñë'coni tējini, ja'nrebi ya'o huë'ena saoni, Ja'ancuare rani nëcojë'ën guanseguë caguëña. 22 Guanseguë caguëna, soldado ëjacuabi sani ëñato, preso zeansi'cuabi yua ya'o huë'e beoreña. Beojënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëna go'ini 23 quëareña:

—Ya'o huë'e yua re'oye guaosi huë'e ba'iguëta'an, mai ëñajën cuiracuabi re'oye ëñajën nëcajën ba'icuata'an, yëquënabi anconi ëñato, preso zeansi'cua gare beohuë, quëareña.

24 Quëajënna, pairi ta'yejeiye ëjaguë, baguë gaje ëjacua naconi, Riusu huë'e ëjaguë'ga, si'acuabi ja'an cocare achani, gue ro'taye beoye ba'ijën, sa'ñeña senni acha bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Quejeito ta'yejeiye yo'oni tējijye'ne bacua? sa'ñeña senni achareña.

25 Ja'nrebi yequë bainguëbi ti'anni quëaguëña:

—Mēsacua preso guaosi'cuabi yua Riusu huë'ere ba'ijën, bain hua'nani ye'yojën ba'iyë, quëaguëña.

26 Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguë soldado hua'nare choini, Riusu huë'ena sani, Bacuani preso zeañu cajën, bain hua'nani ai huaji yējën se'e zeanreña. Bain hua'nabi yequërë gatare inni, maire senjoni huaima'iñe cajën, soldado hua'nabi ëñajën, bacuare zeanni rareña. 27 Zeanni rani,

ëja bain jubëna nëcojënna, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi caguëña:

28 —¿Mësacua queaca ro'tajën, yëquëna ënsesi cocare ro achajën tin yo'ore'ne? Yëquënabi ënseye cajënna, mësacuabi Jesucristo ba'iyete gare jo'caye beoye quëani achojën, yëquëna ro'ina junni tonsi'quë'bi cajën, si'a Jerusalén bain masiye tëca quëani achojën ba'iyë mësacua, caguë bënquëña baguë.

29 Caguë bëinguëna, Pedrobi, baguë gaje concua naconi, baguëni sehuoreña:

—Riusu guansese'e se'gare achani yo'ocua'ë yëquëna. Bainbi tin guansetoca, yo'omajën ba'icua'ë yëquëna. 30 Mai Taita Riusu, mai ira bain ba'isi'cuani consi'quë, ja'an Riusubi Jesusre maina raoguëna, mësacuabi gu'a bainre huani senjoñe'ru baguëni crusu sa'cahuëna reoni, huani senjohuë. Huani senjorena, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. 31 Go'ya rai güeseni, baguë quë'rë ta'yejeiyereba conguëte re'huani, baguë jëja ca'ncona bëa güesebi. Ja'nca re'huasi'quë ba'iguëna, si'a Israel bainbi baguëna ti'anni, Riusu bainreba re'huasi'cua ba'iyë poreyë. Si'a hua'nabi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, baguë ta'yejeiye tënoñete te'e ruiñe sentoca, bacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'iguë, bacuare mame recoyo tënoni ba'icua're re'huani baja'guë'bi baguë. 32 Ja'an si'ayete te'e ruiñe quëayë yëquëna, baguë ta'yejeiye yo'ose'ere ëñajën ba'isi'cua sëani. Riusu Espíritu'ga ja'an si'ayete masiguë, baguë cocare te'e ruiñe achani yo'ocuanani gaje meni baji, sehuojën quëareña Pedro sanhuë.

³³ Quëajënnä, judío ëja bainbi ai bëinreba bëinjën, Bacuani huani senjoñu cajën ëñareña. ³⁴ Cajën ëñajënnä, yequë, bacua jubë ba'iguë, Gamaliel hue'eguëbi baquëña. Fariseo bainguë, Riusu coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe masiguë ba'iguëna, bain hua'nabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën bateña. Ja'anguëbi nëcani, Riusure concuare hue'sena etoni bayete guanseguëña. Guanseni, soldado hua'nabi etorena, ³⁵ ba hua'guëbi si'a ëja bainni quëaguëña:

—Mësacua Israel bain, achajë'ën. Mësacuabi ëncuani huani senjoñe ro'tajën, mësacua gu'aye yo'oma'iñe cajën, mësacua ëñajën ro'tajën ba'ijë'ën. ³⁶ Ja'an bainguë ba'isi'quë Teudas yo'oguë ba'ise'ere ro'tajë'ën. Yë'ë yua ëja bainguë runza caguë, cuatro cientos gajecuare huëoni, ta'yejeiye yo'o bi'raguëna, ëja bainbi baguëni preso zeanni huani senjojën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecuabi ro gatini sani carajeijën ba'nhuë. ³⁷ Ja'nрэbi jë'te, bainre cuencueni toya umuguseña ba'iguëna, yequë, Galilea bainguë Judas hue'eguëbi ta'yejeiye yo'oni, ai jai jubë gajecuare huëoguëna, baguëre'ga huani senjojën ba'nhuë. Huani senjorena, baguë gajecua'ga gatini sani huesëjën ba'nhuë. ³⁸ Ja'nca carajeisi'cua ba'ijënnä, mësacua yua ëncuare gu'aye yo'oma'ijë'ën. Ba hua'nabi ro bain yo'oye'ru yo'ojën ba'itoca, ja'ansi'cuabi gare carajeija'cua'ë. ³⁹ Riusubi yo'o güesetoca, mësacuabi bacua yo'ore carajei güeseye gare porema'icua'ë. Ja'nca sëani, mësacua ëñare bajën, bacuani je'o bama'ijë'ën. Je'o batoca, yequëre Riusu cuencuese'ere gu'aye yo'oma'iñe mësacua, caguë yihuoguëña Gamaliel.

⁴⁰ Caguë yihuoguëna, si'a jubëbi achani, Jaë'ë cani yo'o bi'rareña. Riusure yo'o concuani choini, bacuani ga'ni za'zabobi si'nse güeseni, ja'nrebi bacuani guansejën careña:

—Mësacua gare se'e Jesucristo ba'iyete cani achoma'ijë'ën, cani, bacuare etoreña.

⁴¹ Etorena, Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi sani, bacua je'o bacuani ai yo'ojën ba'ise'ere ro'tani bojojën, Riusu ai yo'o güesese'e sëani, ai jëja recoyo re'huani ba'iñu cajën sateña. ⁴² Sani, Jesucristo ba'iyete quë'rë ta'yejeiye bainni quëani acho bi'rareña. Riusu huë'ena cacani, bain huë'eñana cacani, si'a umuguseña gare jo'caye beoye Jesucristo cocare quëani achojën bateña.

6

Se nombra a siete ayudantes

¹ Ja'nca quëani achojën ba'ijëna, Cristo bain jubëbi quë'rë se'e ai jaijeijateña. Jaijeijëna, ja'nrebi bacua jubë ba'icua griego cocare cacuabi yequë Cristo bain judío cocare cacuani gu'aye ca bi'rareña:

—Yëquëna romi hua'na ira hua'je hua'nabi si'a umuguseña curi insiruna ti'anni, ëja bainbi huo'huejëna, choa ma'carë se'ga coyë. Mësacua hua'je hua'naca quë'rë ta'yejeiye coyë, ca bi'rareña.

² Ca bi'rajëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, ba docecuabi si'a jubë Cristo bainre ñë'coni, bacuani quëani achoreña:

—Bainni aon huo'hueye se'gare yo'otoca, ai gu'aye ba'iji yëquënare. Riusu cocarebare quëani achoye jo'cani, ja'an yo'ore yo'otoca, gu'aji.

³ Ja'nca sĕani, yo'je sanhuĕ, mĕsacua te'e ruiñe ro'tani, mĕsacua bainre te'e ĕntĕ sara samucuaire cuencueni rani ĕñojĕ'ĕn, bonse caracuana huo'hueja'cuare. Ja'ancuare cuencueto, re'o bain te'e ruiñe ro'tajĕn yo'ocua se'ga ba'ija'bĕ. Riusu Espĕrituni re'oye zi'nzisi'cua ba'ija'bĕ. Te'e ruiñe masiye concua ba'ija'bĕ. Ja'nca ba'ijĕnna, mĕsacuabi cuencueni rani ĕñojĕ'ĕn. Ja'an yo'o yo'oja'cuare re'huanijocaja'cua'ĕ yĕquĕna. ⁴Ja'nca re'huanijocajĕnna, yĕquĕnabi Riusuni ujaĕn, Riusu cocarebare quĕani achoĕn, ja'an se'gare te'e ruiñe yo'ojĕn ba'ija'cua'ĕ yĕquĕna, quĕani achoreña.

⁵ Quĕani tĕĕjjĕnna, si'a hua'nabi achani, Jaĕ'ĕ, ja'nca yo'oñu cajĕn sehuoreña. Cajĕn sehuoni, ja'nrebi bacua jubĕ bainre ĕñani, te'e ĕntĕ sara samucuanic uencueni rareña. Ru'ru, Estebanre cuencuereña. Riusu Espĕrituni re'oye zi'insi'quĕbi Cristoni si'a recoyoreba ro'taguĕña. Ja'nrebi Felipe, ja'nrebi Prócoro, ja'nrebi Nicanor, ja'nrebi Timón, ja'nrebi Parmenas, ja'nrebi Nicolás Antioquía bainguĕ judío bain ujayete ye'yesi'quĕ, ⁶ ja'ancuare cuencueni, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani ĕñoreña. ĕñorena, Riusure concuabi Riusuni ujani tĕĕjini, bacua ĕntĕ sarañare ja'an cuencuesi'cuana pa'roni, Mĕsacua yua Riusure yo'o concua cuencuesi'cua'ĕ, canijocareña.

⁷ Canijocarena, si'a hua'na Cristo bainbi baguĕ cocarebare si'a Jerusalĕn bainna quĕani achoĕnna, quĕ'rĕ ai jai jubĕ bainbi achani, Cristona recoyo te'e zi'nzini, quĕ'rĕ se'e jaijeijateña. Judío bain pairi hua'na'ga te'e hua'nabi Cristo cocare achani, Cristo bain

runteña.

Arrestan a Esteban

⁸ Ja'nca jaijeijëna, bacua cuencuesi'quë Esteban hue'eguëbi Riusu Espírituna te'e ruiñe zi'insi'quë yua ai ta'yejeiyereba yo'oni ëñoni, bain hua'nani ai re'oye conreba conguë baquëña.

⁹ Ja'nca yo'oni, bainre conguëna, yequëcua judío bain ujaye ye'yesi'cuabi ai je'o bareña. Bacua uja huë'ere cato, Mai yëse'e se'gare yo'ocua'ë, ja'an hue'ecua bateña. Yequëcua'ga Cirene bain, yequëcua Alejandría bain, yequëcua Cilicia bain Asia yija ba'icua, ja'ancuabi Estebanna ti'anni, baguëni bëin coca cajën, Ai huacha cayë më'ë, ca bi'rareña. ¹⁰ Ja'nca ca bi'racuareta'an, Estebanbi Riusu Espíritubi masiye sehuo güeseguëna, bacua cayë'ru quë'rë ta'yejeiye ai masiye sehuoguëña. Ja'nca sehuoguëna, bacuabi se'e cayë beoye achacua bateña. ¹¹ Ja'nca ba'icuabi ro bonëni sani, bacua gu'a gajecuaana ti'anni, bacuani yahue ro'ijën careña. Carena, bacuabi Esteban ba'iyete coquejën quëareña:

—Baguëbi coca cato, Moisés coca toyani jo'case'ere ai gu'aye caji. Riusure'ga ai gu'aye caji, coquejën quëareña.

¹² Ja'nca coquejën quëajën, bain hua'na, judío bain ëjacua, ja'ancuani gue'rireña. Gue'rirena, bacuabi Estebanni ai bëinjën, baguëni preso zeanni, bacua ëja bain jubëna rërëni sani nëcoreña.

¹³ Nëcorena, ja'an coquejën cacuabi nëceni quëareña:

—Ba hua'guëbi Riusu huë'e, Riusu coca toyani jo'case'e, ja'anre gare jo'cayë beoye gu'aye cani

achoguë bai'te. ¹⁴ Baguë ñaca cani achoguëna, yëquënabi achahuë: Ba Nazareno bainguë Jesusbi te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji. Ti'anni, Riusu huë'ere gare carajei güeseni, Moisés coca ye'yoguë ba'ise'ere senjoni huesoja'guë'bi, cani achoguë bai'te baguë, quëareña bacua.

¹⁵ Quëajëna, si'a jubë ëja bainbi achani, Estebanni jëja zia ëñañe'ru ëñato, baguë zia yua guënamë re'oto yo'o conguë zia'ru baquëña. Bojo recoyo baguë'ru ëñoguëña.

7

Defensa de Esteban

¹ Ja'nrëbi pairi ta'yejeiye ëjaguëbi Estebanni senni achaguëña:

—Më'ëbi bacua quëase'ere achaguëna, ¿te'e ruiñe caye bacua? senni achaguëña.

² Senni achaguëna, Estebanbi sehuoguëña:

—Yë'ë bain hua'na, yë'ë ja'yë sanhuë, si'a hua'na achajë'ën. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'ere quëaguë, mësacuani sehuoyë yë'ë. Mai ta'yejeiyereba Riusubi mai ira bainguë ba'isi'quë Abraham Harán yijana yuta saima'iguë Mesopotamia yijare ba'iguëna, ³ baguëni ëñoni, guanseguë caguëña Riusu: “Yua huëijë'ën. Më'ë yijare, më'ë bain ba'irute gare jo'cani raijë'ën. Yequë yijare, më'ë baijai yijare më'ëni ëñoja'guë'ë yë'ë. Ja'an yijana bëani gare ba'ijë'ën” caguëña Riusu. ⁴ Caguëna, baguë yija, Caldea bain ba'i yijare gare jo'cani, Siria yijana ti'anni, Harán huë'e jobona bëani, baguë taita junni toñe tëca baquëña. Ba'iguëna, Riusubi baguëni se'e choiguëna, ën

yija Israel bain yijana ti'anni baquëña. ⁵ Ja'nca bëani ba'iguëreta'an, Riusubi baguëni quëaguëña: “Ën yijare më'ëna insija'guë'ë yë'ëbi. Më'ë yija ba'ija'guë'bi. Më'ë bain yo'je ba'ija'cua'ga ën yijare baja'cua'ë. Yureña gare insiye beoguëbi jë'te insini jo'caja'guë'ë yë'ë” quëaguëña Riusu. Abraham yuta zin beo hua'guë ba'iguëreta'an, Riusubi ja'nca cani jo'caguëña. ⁶ Cani jo'cani, ja'nrebi Abrahamni se'e yeque coca quëaguëña: “Më'ë bain yo'je ba'ija'cuabi tin yijana sani, tin bain naconi bëani ba'ijëna, ja'an bainbi bacuani preso zeanni bacua yo'ore ai jëja yo'o güesejën ba'ija'cua'ë, cuatro cientos tëcahuëan ba'iyë tëca. ⁷ Ja'nca ba'ijëna, ja'an tin bainni ai jëja si'nseguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Si'nseni, ja'nrebi më'ë bain ba'ija'cuabi bacua yijabi etani, yë'ëbi raguëna, ën yijana ti'anni, yë'ëni te'e ruiñe yo'o conjën ba'ija'cua'ë ënjo'onre” quëaguë, Abrahamni cani jo'caguëña Riusu, quëaguëña Esteban. ⁸ Cani jo'cani, Riusubi guanseni, Abraham bain go neño ga'nire tëyoni senjoñe guanseni jo'caguëña. “Yë'ë bainbi yë'ë yo'oni insija'yete gare jo'caye beoye ro'tajën ba'ija'bë” caguë, ja'an yo'oyete guanseni jo'caguëña Riusu. Ja'nca guanseni jo'caguëna, Abrahambi baguë zin Isaac hue'eguëni bani, te'e ëntë sara samute umuguseña baguëna, baguë go neño ga'nire tëyoni senjoguëña. Ja'nrebi jë'te, Isaacbi irani baguë zin Jacobni bani, baguëre'ga baguë go neño ga'nire tëyoni senjoguëña. Jacob'ga güina'ru baguë zincua si'a sara samucua, mai ira taita ba'isi'cua, bacua go neño ga'nire tëyoni senjoguëña.

⁹ Ja'an si'a sara samucua, Israel bain jubëan quë'rë ta'yejeiye ëjacua, ja'ancuabi bacua yo'jeguë José re'oye ba'iyete ëa ëñani gu'a güejën, baguëni ai bëinjën, baguëni zeanni tin bainna insini curi coní, baguëre senjorena, Egipto yijana sani yequëcuana insireña. Insirena, Riusubi ai ta'yejeiye conguë,
¹⁰ José ai zoe ai yo'oguëna, Riusubi baguëte etoni, baguëte ëjaguë Faraonni ëñoni, baguëni José ba'iyete bojo güeseguëña Riusu. Bojo güeseguëna, Faraonbi José masiye yo'oyete ëñani, baguë yija Egipto yija, baguë baye, si'ayete Josena jo'cani, Si'aye bani guansecajjé'ën cani jo'caguëña.

¹¹ Jo'caguëna, ja'nрэби jë'te, si'a Egipto yija, si'a Israel bain yija Canaan hue'e yija, si'a re'otore cato, ai aon gu'ana ju'in bi'rareña bain hua'na. Ju'in bi'rajëna, mai ira taita ba'isi'cuabi ai yo'ojën, aon beo hua'na bateña. ¹² Aon beo hua'na ba'ijëna, so'o bainbi ti'an rani, Trigo aon ba'iji Egipto yijare, quëajëna, taita Jacobi baguë mamacuare guanseni, Aon cojaijé'ën caguë saoguëña. ¹³ Saoguëna, bacuabi sani coní rani ba'ijëna, ja'nрэби jë'te, se'e bacuare saoguëña. Saoguëna, Egipto yijana se'e ti'anni aon senni achajëna, Josebi baguë ma'yë hua'nani “Yë'ëbi Jose'ë. Mësacua yo'jeguë'ë yë'ë” quëaguë ëñoguëña. Quëaguë ëñoni, bacuare Faraonna sani ëñoguëña. ¹⁴ Eñoni, ja'nрэби baguë taita Jacobni coca saoni choquëña: “Më'ë, më'ë bain si'acua naconi gare raijé'ën. Eñ yijana gare bëani ba'ijé'ën” caguë choquëña. Choquëna, si'a jubë Israel bain setenta y cinco ba'icuabi ¹⁵ Egipto yijana ti'anni, gare bëani bateña. Bëani ba'ini, Jacobi junni tonguëna,

16 baguëre sani, Abraham tansi yijana tanreña. Abraham yija, Hamor bainna cosi yija, Siquiem casi yija, ja'anruna sani baguëre tanreña. Jè'te, mai ira bain ba'isi'cua'ga, ja'an si'a sara samucuabi junni tonjënna, bacuare güina'ru sani tanreña.

17 Ja'nrebi, mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'icuabi què'rè se'e jaijeijënna, Riusu cani jo'case'e'ru yo'oja'ye yuara ti'anja'ñeta'an baquëña, Abrahamni cani jo'case'e'ru. 18 Ba'ijënna, ja'nrebi yequë ëjaguë Faraón, Joseni ëñama'isi'quëbi Egipto yijare guanse bi'raguëña. 19 Guanse bi'rani, mai ira bain ba'isi'cuani je'o bani, bacuani ai coqueguë gu'aye yo'oguë baquëña. Se'e jaijeima'ija'bë caguë, bacua ëmë zin hua'na chuchu hua'nare hue'sena jo'cani senjo güesequëña. 20 Ja'nca senjo güesequëna, ja'an umuguseñabi mai ira bainguë ba'isi'quë Moisés hue'eguëbi tè'ya raisi'quë baquëña. Riusubi ëñaguëna, ai zin re'o hua'guë baquëña. Ba'iguëna, baguë pè'caguë sanhuëbi samute ñañaguë hua'i bacua huë'ere baguëni bani cuirani, 21 ja'nrebi se'e yahue baye poremajën, baguëre hue'sena jo'cajënna, Faraón romi zingobi baguëte inni bani, bago zinre'ru cuirago irogoña. 22 Ja'nca irogona, Egipto bain masiye yo'oye'ru ai masiye ye'yeni, ai ta'yejeiye yo'oni coca caguë runquëña Moisés.

23 Ja'nca runni ba'iguëbi cuarenta tëcahuëanre baguë, Yè'ë bain Israel jubë hue'ecuani ëñajaza caguë saquëña. 24 Sani ëñato, Egipto bainguëbi baguë bainguë te'eguëni ro hui'ya huaiguë baquëña. Huaiguë ba'iguëna, Moisesbi baguë bainguëni oiguë, Egipto bainguëni zeanni

ja'ansirën baguëni huani senjoguëña. ²⁵ Huani senjoguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “Yë'ë bain hua'na Israel jubë hue'ecuabi yë'ë huani senjoguë conse'ere ëñani, Riusu cuencueni raosi'quëbi maire tëani etoguë raisi'quë ba'iji, yë'ëre cama'iñe bacua” ro'taguëña. Ja'nca ro'taguëreta'an, baguë bainbi baguë cuencueni raose'ere ro'tamateña. ²⁶ Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, Moisesbi se'e ëñaguë saiguë, Israel bain samucuabi sa'ñeña huajën bateña. Huajën ba'ijëna, bacuana ti'anni caguëña: “Mësacua ¿guere yo'ojën, sa'ñeña huaye'ne? Te'e bain sëani, huamajën ba'ijë'n” caguëña. ²⁷ Caguëna, gu'aye yo'oguëbi yua Moisesre ca'ncona jëjoni saoni, baguëni bëinguë caguëña: “Më'ë ¿guere yo'oguë, yëquëna jubë Israel bainni guansegü'ne? ¿Nebi më'ëre raoni, yëquëna ëjaguëte re'huare'ne? ²⁸ Më'ë yua Egipto bainguëte na'itë huani senjose'e'ru yë'ëre'ga güina'ru huani senjoñe ro'taguë më'ë?” bëinguë senquëña. ²⁹ Ja'nca senquëna, Moisesbi huaji yëguë, yua Egipto yijabi etani, Madián yijana gatini saquëña. Baru bain naconi tinguë'ru baquëña. Bacua quë'ro bain romi zingoni huejani, samu zin hua'na ëmëcuani baguëña.

³⁰ Ja'nca ba'iguëbi se'e cuarenta tëcahuëan barure ba'ini, beo re'oto cueñe ba'iruna saisi'quëbi Sinai cubëna ti'anni ëñato, ja'anru ba'i sahua yua toa zëinse'e baquëña. ³¹ Ba'iguëna, Moisesbi gue ro'taye beoye ëñaguë, Quë'rë se'e cueonni ëñaza caguë cueonguëna, Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Riusu cocare cani achoguëña: ³² “Yë'ë yua Riusureba ba'iyë. Më'ë ira bain ba'isi'cua

Abraham, Isaac, Jacob, bacuabi yë'ëre yo'o concua ba'iyë” cani achoguëña. Cani achoguëna, Moisesbi ai quëquëguë to'ntoguë, Riusuni ëñañe ti'anma'iguë'ë yë'ë caguë, baguë ñacore ta'piguëña. ³³ Ta'pini ëñama'iguëna, Riusubi baguëni guansequë caguëña: “Më'ë nëcaru yua yë'ë ba'irureba sëani, më'ë guëon ju'i co'rore ru'tejë'ën” caguëña. ³⁴ “Yureca achajë'ën, Yë'ë bain Israel hue'ecua yua Egipto yijare ba'ijën, ai yo'ojën, ai oijën yë'ëni senni achajëna, achahuë yë'ë. Yurera bacuare etoni sani baza caguë, më'ëni ëñaguë raë'ë. Yureca rajë'ën. Egipto yijana saiñu. Yë'ë bainre etoja'guëre më'ëre re'huayë yë'ë” caguëña Riusu, Estebanbi quëaguëña, judío ëja bain jubëni.

³⁵ —Yureca, mësacua yua Israel bain bëinjën case'ere ro'tajë'ën. Moisesni bëinjën, baguëni je'o bajën, baguëni careña: “¿Më'ë guere yo'oguë, yëquëna jubë Israel bainni guansequë'ne? ¿Nebi më'ëre raoni, yëquëna ëjaguëte re'huare'ne?” careña. Casi'cuareta'an, Riusubi bacua etoja'guëre baguëte re'huani raoguëña. Baguë guënamë re'otobi raosi'quë naconi zëinsi sahua cocare cani jo'caguëna, Israel bain ta'yejeiye ëjaguë runquëña Moisés. ³⁶ Ja'nca ruinsi'quëbi Israel bainre tëani, Egipto yijabi etoni, bacuare Riusuni ëñoguëña. Riusubi ta'yejeiye conguëna, Moisesbi ai ta'yejeiye yo'oni Egipto bainni ëñoni, Ma Zitara je'encuani ëñoni, beo re'oto ba'i tëcahuëan cuarenta tëcahuëan ba'icuanu ta'yejeiye yo'oni ëñoguëña. Ja'nca yo'oni ëñosi'quë sëani, Riusu ta'yejeiye cuencueni raosi'quëreba baguëña. ³⁷ Ja'anguëbi Riusu coca canu jo'case'ere Israel bainni quëaguëña:

“Riusubi mäsacua te'e bain jubë ba'iguë te'eguëte cuencueni, yë'ëre cuencueni raose'e'ru mäsacuana raoja'guë'bi. Ja'nca raoguëna, baguë cocare te'e ruiñe achani, yo'ojën ba'ijë'ën” quëaguëña Moisés. ³⁸ Ja'nca coca quëani jo'casi'quëbi yua Israel bain naconi ba'iguë, beo re'otore conguë ba'isi'quë baquëña. Riusu guënamë re'otobi raosi'quëbi Sinai cubëna gaje rani, mai ira bain ba'isi'cua beo re'otore ba'icuana gaje rani, Riusu cocare cani jo'caguëna, ja'an Moisés hue'eguëbi Riusu coca, bain recoyo huajë güese cocare achani, maina toyani jo'caguëña.

³⁹ Ja'nca ba'iguëreta'an, mai ira bain ba'isi'cuabi baguëni achaye güereña. “Egipto yijana goñu” cajën, baguëte gu'a güejën senjoreña. ⁴⁰ Ja'nca gu'a güejën senjoni, Aaronni careña: “Ja'an Moisés hue'eguë, maire Egipto yijabi etosi'quë, ja'anguëbi ro sani huesësi'quëre ro ëjoni jëhuahuë yëquëna. Ja'nca sëani, yequë riusu hua'na mai ma'are ëño hua'nare re'huacaijë'ën. Ja'an riusu hua'nabi maire sajëna, Egipto yijana goñu” careña. ⁴¹ Cani ja'nrëbi, zoa curi riusu huacha riusure re'huareña. Toro bonsëguë ba'iyë'ru re'huanı rëonni, bacua jo'ya hua'nare huani, Mai toro riusuna ëoni insiñu cajën, sa'ñeña bojojën yo'o bi'rareña. ⁴² Yo'o bi'rarena, Riusubi ëñani, bacuare gare jo'cani senjoguëña. Ro bacua huacha riusu hua'i, ma'choco hua'ire'ga ujajën ba'ija'bë caguë, bacuare gare jo'cani senjoguëña Riusu. Bacua gu'aye yo'ose'ere ro'tato, Riusu coca cani achocua uti pëbëre'ga ëñani masijë'ën. Ñaca toyani jo'case'e ba'iji:

Mäsacua, Israel bain, yë'ëre ai gu'aye yo'ohuë.

Mësacua yua cuarenta tēcahuēan beo re'otore ba'ijën, jo'ya hua'nare huaijën, picore mëojën, Riusuni bojojën conñu cajën ba'icuata'an, yë'ere coñe gare ro'taye beoye baë'ë mësacua.

⁴³ Tin riusu hua'i se'gare coñe ro'tahuë mësacua.

Moloc hue'eguë, ja'an huacha riusuni zi'nzini, baguë yo'o se'gare ro yo'o conjën baë'ë mësacua.

Ro baguë uja huë'ere beo re'otobi sacaë'ë mësacua.

Mësacua huacha riusu Renfán hue'eguëre'ga conjën baë'ë mësacua.

Baguë ma'choco te'ntose'e se'gare baguëte ro sacaë'ë mësacua.

Ja'an huacha riusu hua'i ro mësacua te'ntoni nēcose'e se'ga ba'iguëna, mësacuabi ro bani ujajën baë'ë.

Ja'nca ujajën concuare sëani, mësacua yijare etoni, mësacuare so'o yijana, Babilonia que ca'ncona saoni senjoja'guë'ë yë'ë, toyani jo'case'e ba'iji.

⁴⁴ Riusu uja huë'e, beo re'oto ba'icuani re'hua güesese'ere cato, mai ira bain ba'isi'cuabi bajën, Riusuni ujajën bateña. Riusubi baguë guanse cocare gata tontoñana toyani jo'caguëna, bacuabi ba uja huë'ena re'huani bareña. Ja'an huë'ere yo'o bi'rajën, Riusu guanseni jo'case'e'ru, Moisesna guanseni jo'case'e'ru, ja'an ba'iye masi güesese'e'ru Israel bain hua'nabi güinareba'ru Riusu uja huë'ere yo'oreña. ⁴⁵ Ja'an huë'e yua Riusu insini jo'casi huë'ere sëani, mai ira bain ba'isi'cuabi rë'rëni sajën, Riusu insijai yijana ti'anjën, Josué naconi tin bain jubëanni guerra huajën, Riusubi ja'an tin bainre

etoni senjoguëna, mai ira bain ba'isi'cuabi ja'an yijana ti'anni bëani bateña. Bëani ba'ijën, Riusu uja huë'ere bajën, mai ira taita David guanserën tèca bateña. ⁴⁶ Ja'nca ba'ijënna, Davidbi ai re'oye yo'oguë, Riusubi bojoguë ëñaguëna, Riusu ba'i huë'e quë'rë re'o huë'ere yo'ocaza caguëreta'an, Riusubi ënseguëna. ⁴⁷ Ënseguëna, David mamaquë Salomón guanserën ti'anguëna, Salomonbi Riusu huë'ere yo'ocaquëña, caguëña Esteban.

⁴⁸ —Ja'nca yo'ocaisi'quëta'an, mësacua ën cocare achani ro'tajën ba'ijë'ën. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusubi ¿queaca bain yo'osi huë'e se'gare ba'iguë'ne? Riusu ira bainguë raosi'quëbi Riusu cocare toyani jo'caguëna, mësacua ro'tajë'ën:

⁴⁹⁻⁵⁰ Yë'ëbi yua guënamë re'oto, yija re'oto, si'ayete re'huanì jo'casi'quë sëani, mësacua yo'osi huë'e se'gare ¿queaca bëani ba'iyë'ne yë'ë?

Si'a guënamë re'oto, si'a yija re'oto, si'aruanre caraye beoye ba'iguëre sëani, yë'ë ba'i huë'ere ¿queaca re'huacaiye ro'tayë'ne mësacua? toyani jo'caguëña.

Ja'nca canì achoguë sehuoguëña Esteban, judío ëja bainni.

⁵¹ Ja'nca sehuoni tëjini, si'a jubëni bëinguë caguëña:

—Mësacua yua ja'an cocare achani ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua ira bain ba'isi'cuabi Riusuni achaye gu'a güejënna, mësacua'ga yua güina'ru achaye gu'a güejën ba'icua'ë. Mësacuabi ro ro'tajën, Riusu cocare ro achajën, Riusuni gare jo'caye beoye gu'a güejën, Riusu Espíritu masi güeseyete ro jo'canì senjojën, ro tin yo'ojën ba'icua'ë mësacua.

⁵² Mēsacua ira bain ba'isi'cuabi Riusu ira bain cuencuesi'cua cocare ro achajën, cue'yojën, bacuani jo'caye beoye huani senjoreña. Riusu bainbi Riusu ta'yejeiye cuencueni raoja'guë ti'anjañete quëani achojënna, mēsacua ira bain ba'isi'cuabi ro bëinjën, bacuani ro je'o bajën bateña. Yureñabi Riusu Raosi'quëbi ti'an raiguëna, mēsacuabi ro cue'yoni, baguëni ro huani senjohuë. ⁵³ Ja'nca sëani, Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi baguë cocare mēsacuana masi güeseni jo'cajënna, mēsacuabi ro achajën, ro jo'cani senjohuë, bëinguë caguëña Esteban.

Muerte de Esteban

⁵⁴ Bëinguë caguëna, judío ëja bainbi baguëni ai ëama'iñereba bëinjën, ai je'o bajën ëñareña. ⁵⁵ Ëñajënna, Estebanbi Riusu Espíritu naconi ai bojoreba bojoguë, guënamë re'otona mëiñe ëñato, Riusu ta'yejeiye ba'iguëbi baquëña. Jesucristo yua Riusu ëja ca'ncore nēcaguë baquëña. ⁵⁶ Ja'nca ba'iguëna, baguëbi ai bojoguë cani achoguëña:

—Mēsacua ëñajë'ën. Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi Riusu jëja ca'ncore nēcaguë, guënamë re'otore ba'iji, cani achoguëña.

⁵⁷ Cani achoguëna, ba hua'nabi baguë cocare achaye gu'a güejën, bacua ganjore guioni, ai jëja güijën, si'a jubëbi Estebanni zeanni bareña. ⁵⁸ Zeanni bani, baguëre rërëni, huë'e jobo ca'ncona sani, gatabi inni, Baguëni huani senjoñu cajën, yo'o bi'rareña. Ru'ru, bacua guayoni se canre rutani, bonsë hua'guë Saulo hue'eguë, baguëna jo'cani, Estebanni huani senjo bi'rareña. ⁵⁹ Ja'nca

huani senjo bi'rajëna, Estebanbi Riusuni ujaguë caguëña:

—Ëjaguë Jesús, yë'ëbi junni tonguëna, yë'ë recoyore conì bajë'ën, caguëña.

⁶⁰ Ja'nca cani, ja'nрэbi gugurini rëanni, si'a jëja güiguë caguëña:

—Ëjaguë, bacuabi gu'aye yo'ojën, yë'ëre huani senjojëna, bacuare bënni senjoma'ijë'ën. Ja'anre gare huanë yeni ro'tama'ijë'ën, senni achaguë caguëña.

Senni tëjini, junni huesësi'quëta'an, cainsi'quë'ru unquëña.

8

Saulo persigue a la iglesia

¹ Junni huesëguëna, Saulobi baguëre huani senjocua naconi te'e conguëña.

Ja'nca te'e conguë, Si'a Cristo bainni je'o baza caguë, baguë gaje jubë jai jubëre ñë'coguëna, Cristo bainbi ai yo'o bi'rareña. Si'a hua'nabi Judea yija, Samaria yija, si'a yija ca'ncoñana gatini sani bateña. Riusure ta'yejeiye yo'o concua se'gabi Jerusalenna bëareña. ² Ja'nрэbi Cristo bain, baguëni ai yëcuabi Estebanni ai ota oijën, baguëre sani tanreña. ³ Tanrena, Saulobi Cristo bain jubëni ai je'o bani, Bacuare zeanni ya'o huë'ena guaoza caguë, bacua huë'eñana cacani, ëmëcua, romicua, si'acuare zeanni rërëni guao güeseguë baquëña.

Anuncio del evangelio en Samaria

⁴ Ja'nca ba'iguëna, Cristo bain gatini saisi'cuabi Cristo zi'nzini ba'iyete si'a bainni quëani achojën sateña. ⁵ Ja'nca saijën, Felipe'ga Samaria huë'e

jobona ti'anni, ja'an bain si'acuani Cristo ba'iyete quëani achoguëña. ⁶ Quëani achoguëna, si'a bain hua'nabi Te'e ruiñe achañu cajën ñë'cajënna, Felipebi ai ta'yejeiye yo'oni bacuani conguëña. ⁷ Conguëna, ai bain gu'a huati basi'cuabi ti'anni huajë rateña. Felipebi ta'yejeiye yo'oguëna, gu'a huati hua'ibi ai ëama'iñereba güijën etani sateña. Yequëcua ga'nihuë garasi'cua, guëon ca'jacua, ja'ancua'ga ti'anni, huajë rateña si'a hua'na. ⁸ Ja'nca ta'yejeiye yo'oni huachoguëna, ja'an huë'e jobo bain si'acuabi ai bojoreba bojojën bateña.

⁹ Yequë bainguë Simón hue'eguëbi ja'an jobore baquëña. Yai bainguë yo'oye'ru yo'oguëbi ja'an bain Samaria yijare ba'icuanu ta'yejeiye ai gue'riguë, ai gu'aye ro'taguë coqueguë, Ai ta'yejeiye pore ëjaguë'ë yë'ë caguë quëaguë baquëña. ¹⁰ Quëaguë ba'iguëna, si'a hua'na ëja bain, ta'yejeiye beo hua'na'ga baguëni te'e ruiñe achani, Jaë'ë canu yo'oni, sa'ñeña cajën bateña:

—Riusu ta'yejeiye yo'ore ai masiyereba yo'oye poreji baguë, cajën bateña.

¹¹ Ja'nca cajën ba'ijënna, ba hua'guëbi yai bainguë yo'oye'ru si'a banni gue'riguë, ai zoe coqueguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ruiñe achani yo'ojën bateña. ¹² Ja'nca yo'ojën ba'icuabi Felipe coca quëani achose'e, Riusu bain jubë re'huaja'ye, Jesucristo ta'yejeiye ba'iye, ja'anre achani, si'a hua'na, ëmë hua'na, romi hua'na, ja'an huë'e jobo bainbi te'e ruiñe achani recoyo bojojën, bautiza güesereña. ¹³ Simon'ga Felipe cocare achani, si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseni, Felipeni zi'inni conni, Felipebi ai ta'yejeiye yo'ore

yo'oni ëñoguëna, Simonbi gue ro'taye beoye ëñaguë baguëña.

¹⁴ Yureca, Samaria bainbi Riusu cocarebare te'e ruiñe achani yo'o bi'rajëna, Riusu ta'yejeiye yo'ore concua Jerusalenre ba'icuabi achani, Pedro, Juan, bacuare cuencueni, Samariana saoreña. ¹⁵ Saorena, bacuabi sani ti'anni, bacuani careña: Mësacua yua Riusu Espíritute conijajë'n cajën, Riusuni senreña. ¹⁶ Espíritute yuta conijajë'n bama'isicuare sëani, ja'nca senreña. Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, bautiza güeseye se'ga bateña. ¹⁷ Pedro, Juan, bacuabi bacua ëntë sarañare ja'an bainna pa'roni, Riusuni senni achajëna, bain hua'nabi ja'ansirën Riusu Espíritute conijajë'n, recoyona re'huani bareña.

¹⁸ Conijajë'nna, Simonbi Riusu bain ta'yejeiye yo'o concua pa'roni sense'ere ëñani, Espiritu gaje meni base'ere ëñani, Riusure concuana ti'anni, curire ro'iguë ¹⁹ caguëña:

—Yë'ë'ga yë'ë ëntë sarañare bain hua'nana pa'roni, Riusu Espíritute gaje me güeseza caguë, Riusu ta'yejeiye yo'oye poreguëte yë'ëre re'huajë'n. Curire ro'iyë yë'ë, caguëña.

²⁰ Caguëna, Pedrobi sehuoguëña:

—Bañë. Më'ë curi yua më'ë naconi gare huesëni carajeija'guë. Më'ëbi Riusu insise'ere curi naconi conijajë'n baye ro'taguë, ai gu'aye ro'tahuë më'ë. ²¹ Riusubi ëñaguëna, më'ë recoyo yua gu'a recoyore baguëbi yëquëna yo'ore coñe gare porema'inë më'ë. ²² Ja'nca sëani, më'ë gu'a recoyo ro'tayete gare jo'cani senjoni, Riusu mame re'huayete senjë'n. Te'e ruiñe sentoca, yequërë Riusubi më'ë gu'a recoyote mame tënnoni, më'ë gu'a juchare gare

se'e ro'tama'ija'guë. ²³ Më'ë yua gu'a recoyote baye ëñoguëna, ëñani masihuë yë'ë. Më'ëbi ai gu'a juchareba zemosi'quë ba'iguëna, më'ë gu'aye ro'taguë ba'iyete ëñani masihuë yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ë yure yihuose'ere yo'oguë ba'ijë'ën, caguë sehuoguëña Pedro.

²⁴ Caguë sehuoguëna, Simonbi bacuani senni achaguë caguëña:

—Mësacua yure case'e yë'ëna gare ti'añe beoye ba'ija'guë cajën, yë'ë ba'iyete Riusuni sencaijë'ën, senni achaguë caguëña.

²⁵ Ja'nrebi, Riusu ta'yejeiye yo'ore concuabi Jesucristo naconi ba'ijën ëñase'ere quëajën, Riusu cocarebare quëani achojën, Jerusalenna go'iñu cajën sai bi'rareña. Ja'nca go'ijën, yequë huë'e jo'borëanna ti'anni, ja'an bainre'ga Riusu bain mame recoyo re'huayete quëani achojën goteña.

Felipe y el funcionario etiope

²⁶ Gotena, ja'nrebi Felipebi yuta Samariate ba'iguëna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi gaje meni baguëni guanseguëña:

—Achajë'ën. Yurera'rë huëni, sëribë ca'nco ba'i ma'abi saijë'ën. Jerusalenbi saiguë, Gaza ma'a, beo re'oto ba'i ma'a, ja'an ma'abi saijë'ën, guanseguëña.

²⁷ Guanseguëna, Felipebi ja'ansirën huëni saguëña. Sani beo re'otona ti'anni ëñato, Etiopía ëja bainguëbi baguë yijana go'iguë baquëña. Baguë yija yogute ñu'iguë, caballo hua'nabi rërëni sajënna, go'iguë baquëña. Baguë ta'yejeiye ëjago Candace hue'egobi baguëte cuencueni re'huagona, si'a bago curi re'hua ëjaguë baquëña.

Ja'nca ba'iguëbi Riusuni bojoguë ujaza caguë,
²⁸ Jerusalenna saisi'quëbi baguë yijana go'iguë,
 yua Riusu ira coca, Isaías toyani jo'casi pëbëte
 ëñaguë, baguë yija yogute go'iguë ñuquëña.
²⁹ Ja'nca ñu'iguëna, Riusu Espiritubi Filipeni
 guanseguë caguëña:

—Ja'an bainguë yija yoguna ti'anjaij'ën,
 caguëña.

³⁰ Caguëna, Felipebi ja'ansirën huë'huëni
 ti'anjani achato, ëjaguëbi Isaías uti pëbëte ëñani,
 cani achoguë ñuquëña. Ja'nca ñu'iguëna, Felipebi
 baguëni senni achaguëña:

—Më'ë cocare cani achoguë, ¿te'e ruiñe ro'taguë
 achaguë më'ë? senni achaguëña.

³¹ Senni achaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña:

—Te'e ruiñe achama'iguë'ë yë'ë. Yequëbi
 ye'yoma'itoca, ¿queaca achani masiye'ne yë'ë?
 sehuoni, ja'nrebi Filipeni baguë ca'ncona mëni
 bëaye choquëña. Choiguëna, mëni bëaguëña.

³² Mëni bëani, baguë coca cani achoyete achani,
 ën cocare masiguëña:

Riusu Raoja'guërebare huani senjoñu cajën, oveja
 bonsëguëni huaiye'ru baguëni huani sen-
 jojën saja'cua'ë.

Oveja bonsëguëni raña të'cajën sajënna, oveja
 bonsëguëbi gare oiye beoye ba'iji. Baguë'ga
 junni tonguë saiguëbi gare caye beoye
 nëcaja'guë'bi.

³³ Ta'yejeiye ëjaguë ba'iguëreta'an, bain hua'nabi
 baguëni te'e ruiñe ëñamajën, baguëni gu'aye
 yo'oja'cua'ë.

Baguëni ro coquejën huani senjo güeseja'cua'ë.

Junni tonja'guëre sëani, baguë bain yo'je
ba'ija'cuare cu'eto, gare beoja'cua'ë.

³⁴ Ja'an cocare cani achoni, Felipeni senni achaguëña baguë:

—Riusu ira bainguë cuencueni raosi'quë yua ¿jaroguëni caguë'ne? ¿Ja'ansi'quëni caguë, o yequëni caguë? senni achaguëña.

³⁵ Senni achaguëna, Felipe yua ja'ansi coca toyani jo'case'ere baguëni ye'yo bi'rani, si'a Jeruscristo ba'iyete masi güeseaguëña. ³⁶ Ja'nrëbi oco ba'iruna ti'anni, ba ëjaguëbi caguëña:

—Oco ba'irute ëñajë'en. ¿Yurera'rë bautiza güeseye poreye yë'ë? senni achaguë caguëña.

³⁷ Caguëna, Felipebi sehuoguëña:

—Më'ë yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tatoca, bautiza güeseye poreyë më'ë, sehuoguëña.

Sehuoguëna,

—Jesucristo yua Riusu Zinreba'bi ba'iji ro'tayë yë'ë, sehuoguëña ëja bainguë.

³⁸ Sehuoni, ja'nrëbi yija yogu nëcajaiye guanseguëna, bacuabi gajeni, oco ba'iruna cacani ba'ijëna, Felipebi baguëni bautizaguëña.

³⁹ Bautizani tëjiguëna, oco ba'irubi etani mëijëna, Riusu Espíritubi Felipete in rani, Espíritu se'gabi baguëni na'oni saguëña. Saguëna, ëja bainguëbi baguëte gare se'e ëñamaquëña. Ja'nca ëñama'iguëbi baguë yija yoguna cacani, se'e baguë go'i ma'aja'an baguë yijana goquëña. Go'iguë, Riusu Espíritu naconi te'e zi'inni ba'iguëbi ai bojoreba bojoguëña. ⁴⁰ Ja'nca bojoguëna, Felipe yua ja'ansirën Azoto yijare nëcaguë ëñoguëña. Si'a ba yija ba'i huë'e joboñana sani, Riusu cocarebare

quëani achoguë, Cesarea huë'e jobona ti'añe tëca Riusu cocare caguëña.

9

Conversión de Saulo

¹ Yureca Saulobi Cristo bainni yuta je'o baguë, Bacuare huani senjoza caguë, ai gu'aye ro'taguë baquëña. Ja'nca ba'iguëbi pairi ta'yejeiye ëjaguëna sani, ² Damasco huë'e jobo pairi bainna utire toyacaijë'en yë'ëre, caguë senquëña. Jesucristo cocare ye'yesi'cuare, ëmëcuare, romicuarë, si'acuare cu'ejani rani, ya'o huë'ena guaojaza caguë senquëña. Ja'nca senni, pairi ta'yejeiye ëjaguëbi toyacani insiguëna, Saulobi con saquëña. ³ Sani, Damasco huë'e jobona yuta ti'anmaquëna, mia re'oto ñatani saoye'ru guënamë re'otobi ai ma'ñoñereba miaguë, Saulona gaje meguëña, ⁴ Ja'nca gaje meguëna, ba hua'guëbi yua yijana tanni umeguëña. Tanni umeguëna, guënamë re'otobi baguëni coca canì achoguëña:

—Saulo, Saulo, ¿Më'ë queaca ro'taguë je'o baguë yë'ëre be'teguë'ne? guënamë re'otobi canì achoguëña.

⁵ Achoguëna, Saulobi:

—¿Queguëbi yë'ëni caguë'ne më'ë, Ëjaguë? senni achaguëña.

Senni achaguëna:

—Yë'ëbi Jesus'ë. Më'ëbi ai je'o baguë, yë'ëre ai hui'ya yo'oguë be'teyë më'ë, sehuoguëña.

⁶ Sehuoguëna, Saulobi ai huaji yëguë to'ntoguë, baguëni caguëña:

—Yë'ë Ęjaguë, ja'nca ba'ito, ¿queaca yo'oja'guë'ne yë'ë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, Ęjaguëbi caguëña:

—Yua huëj'ë'n. Ba huë'e jobona saij'ë'n. Sani ti'anguëna, më'ë yo'oja'yete quëa güeseja'guë'ë yë'ë, caguëña.

⁷ Caguëna, yequëcua Saulo naconi raicuabi ro caye beoye achani quëquëj'ën bateña. Coca cayete achacuata'an, ba coca caguëte ëñañe gare poremateña. ⁸ Ja'nre'bi, Saulobi huëni, baguë sai ma'are ëña ëaye ba'iguëreta'an ñaco gare ëñomaquëña. Gare ëñoma'iguëna, baguë gaje bainbi baguë ëntë sarana zeanni, Damasco huë'e jobona sareña. ⁹ Sani ti'anrena, yua samute umuguseña ba'iguë, gare ñaco ëñama'iguë, gare aon ainmaquë, gare oco re'corë'ga uncumaquë baquëña.

¹⁰ Ja'nca ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi Damasco huë'e jobore baquëña. Jesucristoni recoyo te'e zi'inni ba'iguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Ęjaguë Jesucristo yua guënamë toyare baguëna ëñoni, baguëni caguëña:

—¡Ananías! caguë choquëña.

Choiguëna:

—Yë'ëbi ba'iyë, Ęjaguë, sehuoguëña.

¹¹ Sehuoguëna, Ęjaguë Jesucristobi caguëña:

—Achaj'ë'n. Yurera'rë ja'an Te'e Ruiñe hue'e ma'ana sani, Judas hue'eguë, baguë huë'ena cacaj'ë'n. Cacani, Tarso bainguë Saulo hue'eguëte senj'ë'n. Baguë yua yë'ë naconi coca ujaguë senji. ¹² Ja'nca senni achaguëbi më'ëre, Ananías hue'eguëte guënamë toyana ëñaji baguë. Më'ëbi baguëna cacajani, baguë ñaco ëñaja'guë caguë,

më'ë ëntë sarañare baguëna pa'róni ujaja'guë'ë më'ë. Ja'anre yua guëname toyana ëñaji baguë, caguëña Jesucristo.

¹³ Caguëna, Ananíasbi sehuoguëña:

—Ëjaguë, ai bainbi Saulote quëajëna, baguë ba'iyete masiyë yë'ë. Më'ë bain Jerusalemre ba'icuaní ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë'bi. ¹⁴ Yureña pairi ëjacuabi baguëre ën huë'e jobona raojëna, Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuare preso zeanni, Jerusalemna rërëni sani, ya'o huë'ena guaoye ro'taguë ba'iji. Bacua uti ja'o toyani guansese'e'ru yo'oguë raisi'quë ba'iji baguë, caguë sehuoguëña Ananías.

¹⁵ Caguë sehuoguëna, Ëjaguë Jesucristobi caguëña:

—Yë'ë quëase'ere sani yo'ojë'n. Baguë yua yë'ë bainguë cuencuesi'quë'bi ba'iji. Baguë yua si'a ën yija bain, yequë bain jubëan yë'ëre ye'yema'isi'cuana sani, bain ëjacuana sani, Israel bainre'ga, si'acuaní yë'ë ta'yejeiye ba'iyete quëani achoja'guë'bi baguë. ¹⁶ Ja'nca ba'ija'guëbi yë'ë guansese'ere yo'oguë, ai ja'siyereba ai yo'oguë ba'ija'guë'bi. Ja'an ba'ija'yete baguëni masi güeseja'guë'ë yë'ë, caguëña.

¹⁷ Caguëna, Ananíasbi huëni, Saulo ba'i huë'ena ti'anni, cacani, baguë ëntë sarañare Saulona pa'róni, baguëni caguëña:

—Yë'ë yo'jeguë Saulo, mai Ëjaguë Jesucristobi yë'ëre raoguëna, më'ëna ti'an rani, baguë cocare më'ëni quëayë yë'ë. Më'ëbi ënjo'ona ti'an raiguëna, Jesucristobi guënamë re'otobi ëñoguëña. Ja'nca ëñoguëbi yë'ëni coca guanseguëna, baguë case'e'ru

yo'oguë raë'ë yë'ë. Më'ë yua ñaco se'e ëñani, Riusu Espírituni recoyo te'e zi'inreba zi'inni ba'ijë'ën caguë, Cristo case'ere yo'oguë raë'ë yë'ë, caguëña Ananías.

¹⁸ Caguëna, ja'ansirën hua'i so'co ba'iyë'ru yua baguë ñacobi otoni to'inguëna, Saulo yua ñaco ëñaguëña. Ñaco ëñani, ja'nrëbi huëni, bautiza güeseguëña. ¹⁹ Ja'nrëbi aon anni, huajë rani baquëña. Ja'nca ba'iguëbi se'e yequë umuguseña Cristo bain Damascore ba'icua naconi baquëña.

Saulo predica en Damasco

²⁰ Ja'nca ba'iguë, judío bain ñë'ca huë'ëñana cangani, ja'anru bainni ye'yoguë, Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe quëani acho bi'raguëña. Riusu Zinreba ba'iji quëani achoguëna, ²¹ ja'an bain si'acuabi achaní, gue ro'taye beoye achajën, sa'ñëña ca bi'rareña:

—¿Gue'ne yureca? ¿Cristo bainni je'o baguë ba'ima'iguë baguë? ¿Cristo bain Jerusalem ba'icuani je'o bani, ja'nrëbi ënjo'on ba'icua Cristo bainre preso zeanguë raisi'quëma'iguë baguë? Bacuare preso zeanni pairi ëjacuana rërëni saza caguë ba'isi'quëta'an, ¿yureca queaca ro'taguë Cristo cocare si'a jëja quëani achoguë'ne? sa'ñëña careña bacua.

²² Ja'nca cacuareta'an, Saulobi quë'rë se'e jëja recoyo re'huani, quë'rë se'e Cristo ba'iyete quëani achoguë baquëña. Riusu Raosi'quëreba maina ti'an raji'i baguë, caguëna, judío bain Damascore ba'icuabi gue ro'taye beoye ba'ijën, baguëni sehuoye beoye bateña.

Saulo escapa de los judíos

²³ Ja'nca ba'icuabi se'e yequë umuguseña ba'ijën achajën, Sauloni bëinjën, Baguëni huani senjoñu cajën yo'o bi'rajëna, ²⁴ Saulobi masini gatiguëña. Ja'nrebi bacuabi ja'an huë'e jobo anto sa'roñare jo'caye beoye ëjojën nëcajën, Eta bi'ratoca, baguëni huani senjoñu cajën ëjocualeta'an, Saulobi ëñomaquëña. ²⁵ ¿Queaca yahue saiye'ne yë'ë? caguëna, Riusu bainbi jai jë'ebi inni, Saulote ayani ta'pini, ñamibi huë'e jobo tu'ahuë hue'se ca'ncona gachoreña. Ja'nca gachorena, gatini saquëña baguë.

Saulo en Jerusalén

²⁶ Ja'nca sani, ja'nrebi Jerusalenna ti'anni, Cristo bain ënjo'on ba'icua naconi te'e zi'inni baza caguë yo'o bi'raguëreta'an, baguëni ai huaji yëjën, baguëte coye yëmateña. Gu'a bainguë'bi cajën, baguëni güereña. ²⁷ Ja'nca güjëna, Bernabebi baguëte tēhuoni, Riusure ta'yejeiye yo'o concuana sani, baguëte ëñoguë quëaguëña:

—Ënquë yua Jesucristo bainguë ruinsi'quë ba'iji. Baguë yua ma'abi saiguëna, Jesucristobi baguëni tēhuo rani, baguëni ta'yejeiye coca caguëna, mame recoyo re'huasi'quë baquëña. Re'huasi'quë ba'iguëna, baguë yua Damascona ti'anni, jëja recoyo re'huani, Jesucristo ba'iyete si'a Damasco bainni quëani achoguë baquëña, quëaguëña Bernabé.

²⁸ Quëaguëna, bacuabi se'e ro'tani, baguëte bojoni, bacua jobona coreña. Corena, bacua naconi te'e ba'iguë, Riusu yo'ore conguë, ²⁹ Jesucristo ba'iyete jo'caye beoye si'a bainni quëani achoguë, judío bain griego coca cacua

naconi ai ta'yejeiye cani achoguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi ai bëinjën, baguëni huani senjo ëaye bateña. ³⁰ Ja'nca ba'ijënna, Cristo bainbi masini, Saulote inni, baguëte yahue sareña. Sani, Cesarea huë'e jobona ti'anni, baguëte Tarso huë'e jobona saoreña. Saorena, ja'anruna gatini sani baquëña.

³¹ Ja'nrebi Cristo bain jubëan si'a ca'ncoña ba'icuabi, judío bain je'o base'e beoguëna, gare se'e ai yo'omajën bateña. Judea yijare ba'icua, Galilea yijare ba'icua, Samaria yijare ba'icua, si'acuabi se'e jëja recoyo re'huani, Cristoni quë'rë se'e ye'yënu cajën, Riusu Espíritubi ta'yejeiye conguëna, bacua jubëan yua quë'rë se'e jaijeiateña.

Curación de Eneas

³² Ja'nrebi, jaijeijën ba'ijënna, Pedrobi si'a huë'e joboña Cristo bainre ëñaguë saiguë ganiguë, yua Lida huë'e jobo ba'icuana ti'anguëña. ³³ Ti'anni ëñato, bacua jubë bainguë Eneas hue'eguëbi ju'in hua'guë unquëña. Guë'nguë rauna ju'inguëbi te'e ëntë sara samute tëcahuëan cama se'gare uinguë baquëña. ³⁴ Ja'nca ba'iguëna, Pedrobi caguëña:

—Eneas, Jesucristobi më'ëre yurera huachoja'guëbi. Huachoguëna, më'ë yua huëni, më'ë camate re'huani jo'cajë'ën, caguëña.

Caguëna, Eneasbi ja'ansi'quë huajë rani huëquëña. ³⁵ Ja'nca huëquëna, Lida huë'e jobo bain, Sarón huë'e jobo bain, si'acuabi baguëni ëñani, Riusuni bojoreña. Ja'nca bojoni, bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'e beoru gare jo'cani, Jesucristoni si'a recoyo te'e zi'nzini bateña.

Resurrección de Dorcas

³⁶ Ja'nrëbi yequë huë'e jobo Jope huë'e jobore yeco Cristo baingo bacoña. Tabita hue'ego yua bago mamire griego cocare cato, Dorcas hue'ego bacoña. Ai re'oye se'gare yo'ogo, bain carajën ba'iyete jo'caye beoye congo bacoña. ³⁷ Ja'nca ba'igobi ja'an umuguseña rau neni juncoña. Ju'insi'co ba'igona, bago bainbi bago ga'nihuëte zoani, ëmëje'en ba'i sonohuëna uanreña. ³⁸ Ja'nca uanni, Pedro yua Lida huë'e jobo cueñe ba'i jobore ba'iguëna, Baguëni choijañu cajën, bacua bain ëmëcua samucuaru cuencueni, bacua naconi Pedroni coca saoreña:

—Besa con rajjë'ën, cajën saoreña.

³⁹ Saorena, ja'nrëbi Pedrobi baguëna ti'ansi'cua naconi Jopena raquëña. Rani, bago ga'nihuë uinruna mëani ëñojëna, ba hua'guëbi cacani ëñato, si'a hua'je hua'na bago consi hua'nabi baguëna ti'an rajjën oijën bateña. Bacua canrëan, Dorcas ta'nëcani ro insise'ere ëñojën, Bago huajë ba'isi umuguseña yo'oni insise'e'ë cajën oteña. ⁴⁰ Ja'nca oijëna, Pedro yua si'a hua'nani hue'sena etoni, ja'nrëbi Riusuna gugurini rëanni, ujaguë senquëña. Senni tējini, ju'insi hua'goni ëñani, bagoni caguëña:

—Tabita, huëijë'ën, caguëña.

Caguëna, bago yua ñaco sëtani, Pedroni ëñani, ja'nrëbi huëni bëagoña. ⁴¹ Bëagona, Pedro yua bago ëntë sarare zeanni, bagote huëani nëcoguëña. Huëani nëconi, ja'nrëbi si'a Cristo bain, hua'je hua'nare'ga choini, huajë hua'gore bacuani ëñoguëña. ⁴² Eñoguëna, si'a Jope huë'e jobo bainbi bago go'ya raise'ere masini, ai jai jubëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni recoyo

te'e zi'inni bateña. ⁴³ Ba'ijëna, Pedro yua bacua naconi se'e yequë umuguseña bëani baquëña. Simón hue'eguë ga'ni coro re'huaye masiguë, ja'anguë huë'ena bëani baquëña.

10

Pedro y Cornelio

¹ Ja'nrëbi yequë bainguë Cornelio hue'eguëbi baquëña. Cesarea huë'e jobo, cueñe ba'i jobore ba'iguëbi soldado jubë ëjaguë baquëña. Italiano casi jubë, romano ta'yejeiye ëjaguë ba'i jubë, ja'an jubëre guansegüë baguëña baguë. ² Ja'nca ba'iguëbi baguë te'e huë'e bain naconi Riusuni ai yëguë, Riusu yo'ore te'e ruiñe congüë baza caguë, Riusuni jo'caye beoye congüë baquëña. Judío bain bonse carajën ba'icuanu ai curi insini congüë, Riusuni jo'caye beoye ujaguë baquëña. ³ Ja'nca ba'iguëbi yequë umuguse, ënsëguëbi a las tres ba'iye'ru së'iguëna, baguë yua Riusuni ujaguë ba'iguë, Riusu guënamë toyare te'e ruiñe ëñaguëña. Riusu guënamë re'oto yo'o congüëbi baguëna gaje meni caguëña:

—¡Cornelio! caguë choquëña.

⁴ Choiguëna, Corneliobi gue ro'taye beoye quëquëni ëñaguëña. Ja'nca ëñaguë, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere yë'ëni caguë'ne, Ëjaguë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, Riusure yo'o congüëbi se-huoguëña:

—Më'ëbi Riusuni jo'caye beoye ujaguë, bonse carajën ba'icuaana ro insini congüë ba'iguëna,

Riusubi mē'ēni bojoguē ěñaji. ⁵ Ja'nca sēani, mē'ēni re'oye yo'oye ro'taji. Yureca mē'ē bainre cuencueni, Jope huē'e jobona saoni, yē'ē bainguē Simón Pedroni choijē'ēn. ⁶ Yequē Simón hue'eguē naconi, jai ziaya ca'ncoreba, baguē huē'ere ba'iji. Ja'nca ba'iguēbi rani, mē'ē yo'oja'yete quēaja'guē'bi, Cornelioni sehuoguē quēaguēña.

⁷ Quēani tējini saquēña. Saquēna, Cornelio yua baguē huē'ere ba'ijēn baguēre yo'o concuani choquēña. Yequēre'ga, soldado hua'guē Riusuni te'e ruiñe ro'taguē re'oye yo'oguē, ja'anguēre'ga choni, ⁸ Riusu masi gūesese'e si'ayete bacuana quēani, ja'nrebi bacuare Jope huē'e jobona saoguēña, Simón Pedroni choija'yete.

⁹ Saoguēna, bacuabi sani, ja'nrebi yequē umuguse Jopena ti'an bi'rajēna, mēñera sē'irēn ba'iguēna, Pedro yua baguē ba'i huē'e ěmēje'en ca'nco bēani huajēruna mēni, Riusuni uja bi'raguēña. ¹⁰ Ujaguē ba'iguēna, ai ta'yejeiye ai aon gu'aguēña. Ja'nrebi aonre guanseni, baguēre cua'cuaijēna, baguē yua se'e ujaguē, Riusu guēnamē toyare ěñaguēña. ¹¹ Guēnamē re'otona ěñato, Riusu can jai can yua yijana gachose'e baquēña. Ba can gajese'ga na'miñoa ta'nēni ziunsi can ba'iguē, guēnamē re'otobi Pedro ba'iruna gaje mequēña. ¹² Gaje meguēna, can sa'nahuēna ěñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an bateña. ¹³ Ba'ijēna, guēnamē re'otobi coca can achoguēña:

—Pedro, huēijē'ēn. Hua'ire huani ainjē'ēn, can achoguēña.

¹⁴ Cani achoguēna, Pedro sehuoguēña:

—Bañë, Ējaguë. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sëani, ro chiani aiñe beoye ba'iguë'ë yë'ë, sehuoguëña.

¹⁵ Sehuoguëna, guënamëbi se'e cani achoguëña:

—Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, Aiñe re'oye'ë canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijë'ën, cani achoguëña.

¹⁶ Cani achoguë, samute ba'iye gachoni, ja'an cocare cani achoni, ja'nrëbi ja'an canre se'e guënamë re'otona mëoguëna, Pedro yua toyare ëñani tējiguëña. ¹⁷ Ēñani tējini, ¿Riusu guere yë'ëni quëaguë'ne? caguë ro'taguëna, Cornelio bainbi ti'an rani, Simón huë'e ba'irute senni achajën rateña. ¹⁸ Rani, ja'nrëbi Simón huë'ena ti'anni, Simón Pedro ba'iyete senni achajën, baguëte choteña. ¹⁹ Chojëna, Pedro yua Riusu toya ëñase'ere yuta ro'taguë ñu'iguëna, Riusu Espiritubi Pedroni quëaguëña:

—Ēñajë'ën. Samutecuabi më'ëni choijën raë'ë.

²⁰ Yë'ë raosi'cuare sëani, bacuana gajeni, gue huaji yëye beoye bacua naconi saijë'ën, quëaguëña.

²¹ Quëaguëna, Pedro yua bacuana gajeni tēhuoni caguëña:

—Mësacuabi yë'ëni cu'eto, ba'iyë yë'ë. ¿Mësacua gue rate'ne? caguëña.

²² Caguëna, bacua sehuoreña:

—Yëquëna hua'na yua ëjaguë Cornelio bain raosi'cua'ë. Baguë yua soldado ëjaguë te'e ruiñe re'oye yo'oguë ba'iguë'bi. Riusuni ai yëguë, baguë yo'ore jo'caye beoye yo'oguëna, si'a judío bainbi baguëte ai te'e ruiñe ëñajën, baguëni ai yëjën ba'iyë. Yureca baguë yua baguë huë'ere ba'iguëna,

Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi baguëna gaje meni quëaguëña: Pedroni choijani rajë'ën. Baguë coca canì achoguëna, achajë'ën, quëaguëña baguë. Ja'nca quëaguëna, Corneliobi yëquënare cuencueni, më'ëre choijaijë'ën caguë raobi, quëareña bacua.

²³ Quëajënnà, Pedrobi bacuani: Cacani, bëani huajëjë'ën canì, ja'nrebi yequë umuguse ñatani, bacua naconi Corneliona saquëña. Cristo bain Jope ba'icua'ga rëño jubëbi baguëni te'e conjën sateña.

²⁴ Sani, ganijën ba'ijën, yequë umuguse Cesarea huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni ëñato, Cornelio yua baguë te'e bain, baguë gaje hua'na choni ñë'cosi'quë baquëña. ²⁵ Pedroni ëjojën ba'icuabi baguë ti'an raise'ere ëñani bojoreña. Bojojënnà, Corneliobi baguëni tëhuojani, baguëni ai ta'yejeiye ai te'e ruiñe ëñaguë, baguëna gugurini rëanguëña. ²⁶ Gugurini rëanguëna, Pedro yua baguëni huëani caguëña:

—Huëni nëcajë'ën. Riusu beoguë'ë yë'ë. Më'ë'ru te'e bainguë'ë yë'ë, caguëña.

²⁷ Cani, baguëre saludani tëjini, baguë huë'ena cacani ëñato, ai jai jubë bain ñë'casi'cua bateña.

²⁸ Ba'ijënnà, Pedrobi bacuani caguëña:

—Yë'ëbi judío bainguë sëani, tin bainna ti'anni, bacua naconi te'e ñë'cani ba'iye gare porema'iguë'ë yë'ë, judío ira bain guanseni jo'case'e'ru yo'otoca. Mësacuabi ja'anre re'oye masiyë. Ja'nca yo'oye ënsese'e ba'iguëna, Riusubi yureña yë'ëni tin masi güesebi. Si'a jubëan bainre te'e ëñani, bacuare gu'a coca caye beoye ba'ijë'ën, yë'ëre canì jo'cabi Riusu. ²⁹ Ja'nca canì jo'caguëna, mësacuabi choijënnà, gare güeye beoye raë'ë yë'ë.

Ja'nca raisi'quëbi mësacuani ëñaguë, ¿Queacara ro'tajën, yë'ëre chote'ne? mësacuani senni achaguë ba'iyë yë'ë, caguëña Pedro.

³⁰ Caguëna, Corneliobi sehuoguëña:

—Yua gajese'ga umuguseña ba'iguë, yë'ëbi, na'ito ujarën ba'iguëna, yë'ë huë'ere ñu'iguë, Riusuni ujaguë baë'ë yë'ë. Aonre aiñe jo'cani, Riusuni ujaguë, ja'nrebi mëiñe ëñato, ai go'sijei caña ju'iguëbi yë'ëna gaje meni nëcabi. ³¹ Nëcani, yë'ëni coca cabi: “Cornelio, më'ëbi jo'caye beoye ujani, bonse caracuani conguëna, Riusubi ai bojoguë ëñaji. ³² Ja'nca sëani, më'ë bainre cuencueni, Jope huë'e jobona saoni, Pedroni choijaijë'ën. Yequë Simón hue'eguë, jai ziaya ca'ncoreba ba'iguë, ja'anguë huë'ere ba'iji Pedro. Ja'nca ba'iguëbi më'ëna ti'an rani, yë'ë cocare quëja'guë'bi” cabi baguë. ³³ Caguëna, yë'ë yua ja'ansirën më'ëni choijaiguëna, më'ëbi ai re'oye yo'oguë ti'anhüë. Ti'anguëna, Riusubi mai naconi te'e ba'iguëna, yëquëna hua'na si'acuabi Baguë cani jo'case'ere achañu cajën, më'ë coca Riusu cocare achaye ëjojën ba'iyë, caguë sehuoguëña Cornelio.

Discurso de Pedro en casa de Cornelio

³⁴ Ja'nca sehuoguëna, Pedrobi bacuani coca ca bi'raguëña:

—Yureca ro'tani yo'oyete se'e ye'yehuë yë'ë. Si'a bain jubëanre ëñaguë, Si'acua yua te'e ba'icua'ë caji Riusu. Quë'rë ta'yejeiye jubëan beoyë caji. ³⁵ Si'a jubëan bainre ëñaguë, baguëni ai yëjën te'e ruiñe yo'ojën ba'icua ba'itoca, ja'ancuare baguë bainrebare re'huanu baji Riusu. ³⁶ Baguë ira

bain cuencueni raosi'cuani coca cani jo'caguë, Jesucristo mame recoñoa re'huaja'yete ru'ru quëaguëna, baguë bainbi toyani, Israel bainna jo'careña. Ja'an Jesucristobi yua bainna ti'an rani ëñoguë, si'a bain ta'yejeiyereba Eǰaguë ba'iji. ³⁷ Mësacua yua Jesucristo ën yijana rani ba'ise'ere masiyë. Ja'anguëbi Galilea yijana ti'an rani, Juan yua Riusu cocare quëani achoni, bainre bautisasi'quë ba'iguëna, ³⁸ Riusu yua baguë Espíritute raoni, Jesús Nazarenoni zi'in güesequëna, baguë yua si'a judío bain ba'iruanna sani, bainre re'oye yo'oni, zupai huati zemosi'cuare huachoni, ta'yejeiye yo'oguë baji'i, Riusubi conguëna. ³⁹ Ja'nca yo'oguëna, yëquëna hua'na baguëre yo'o concuabi ëñahuë. Baguë naconi te'e saijën, Judea yija ca'ncoña, Jerusalén huë'e jobo, ja'anruanna ti'anni bainre conguëna, yëquënabi ëñahuë. Ja'nrebi judío bainbi baguëni preso zeanni, crusu sa'cahuëna quenni reo güeseni, baguëni huani senjohuë. ⁴⁰ Huani senjojënna, samute umuguseña ba'ini, Riusubi baguëni go'ya rai güesebi. Go'ya rai güeseni, baguëte yëquënani ëñobi. ⁴¹ Yëquëna jubë se'gani ëñoguëna, si'a bainbi baguëni ëñamaë'ë. Baguë cocare quëani achoye cuencuesi'cuare sëani, baguëte yëquënani ëñobi Riusu. Eñoguëna, yëquënabi baguë naconi te'e ba'ijën, baguë naconi aon ainjën, gono uncujën baë'ë, go'ya rani ëñosi'quëre. ⁴² Ja'nca ba'ijënna, baguëbi yëquënani guanseni jo'cabi: Yë'ë ba'iyete ëñasi'cua sëani, si'a bainna sani, yë'ë ta'yejeiye Eǰaguë ba'iyete quëani achojën ba'ijë'ën. Si'a bain huajëjën ba'icua, junni tonsi'cua si'acua gu'a jucha

yo'ojën ba'ise'ere masini, bacua si'arën ba'ija'yete caja'guë'bi baiyë yë'ë. Riusubi yë'ëre ja'anna cuencueni re'huabi. Ja'an cocare bainna quëani ahojën ba'ijë'ën, guanseni jo'cabi yëquëni.
⁴³ Riusu ira bain cuencueni raosi'cuabi güina'ru toyani jo'cajënna, mësacua ëñani masijë'ën. Riusu Raoja'guërebabi ti'an raiguëna, baguëni si'a recoyo ro'tajë'ën. Ja'nca ro'tatoca, Riusubi mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare tënoni, gare se'e ro'tama'ija'guë'bi, cani jo'careña Riusu ira bain raosi'cua, caguëña Pedro.

Los no judíos reciben el Espíritu Santo

⁴⁴ Yuta coca cani tëjima'iguëna, Riusu Espíritubi gaje meni, si'acua Pedro cocare achacuani recoyo te'e zi'nzini baguëña. ⁴⁵ Ja'nca ba'iguëna, judío bain Cristoni ro'tacua, Pedro naconi raisi'cua, bacuabi yua gue ro'taye beoye ëñareña. ¿Riusu Espiritu queaca tin bainna ti'anni bacua recoyona zi'nziguë'ne? cajën, ro huesë ëaye ëñareña.
⁴⁶ Espiritubi gaje meni, ja'an bainni baguëna, bacuabi tin bain coca gare ye'yema'isi cocare cani ahojën, Riusu ta'yejeiye ba'iyete ai bojojën cajënna, ja'an judío bainbi gue ro'taye beoye achareña. ⁴⁷ Ja'nrebi Pedro se'e ca bi'raguëña:

—Encuabi, yëquëna Espiritu zi'nzise'e'ru güina'ru zi'nzisi'cuare sëani, ocona bautiza güesenica, ¿jarocuabi ënseye'ne? caguëña.

⁴⁸ Ja'nca cani, Cristo bain mame re'huasi'cuare ëñani, Cristo ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe masi güeseni, bacuani bautiza güeseguëña. Ja'nrebi, ja'anru bain hua'nabi Pedroni se'e choni, Quë'rë se'e yequë umuguseña yëquëna naconi bëani

ba'ijë'n cajën choijëna, ba hua'guë bëani baquëña.

11

Informe de Pedro a la iglesia de Jerusalén

¹ Ja'nrëbi, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, si'a Cristo bain Jerusalén huë'e jobore ba'icuaabi Cæsarea cocare achani, Judío bain jubë ba'ima'icuaabi Riusu cocare achani Cristoni recoyo te'e zi'nzini ba'iyë, ja'an cocare achani masini, Pedro raiyete ëjoreña. ² Ëjoni, Pedrobi ti'an raiguëna, judío bain Cristoni recoyo ro'tacuabi baguëni tëhuoni, ³ baguëni si'a jëja ca bi'rareña:

—¿Më'ë guere yo'oguë, judío bain ba'ima'icua naconi te'e ñë'cani bacua naconi te'e aon anquë'ne? senni achajën bënteña.

⁴ Senni achajëna, Pedrobi Riusu yo'ose'e si'ayete bacuani te'e ruiñe quëani achoguëña:

⁵ —Yë'ëbi Jope huë'e jobore ba'iguë, Riusuni ujaguë, Riusu guënamë toyare ëñahuë yë'ë. Riusu can jai canbi yë'ëna gaje raji'i. Gajese'ga na'miñoabi ta'nëni ziunsi can ba'iguëna, ⁶ ja'an can sa'nahuëna ëñato, si'a airu hua'i hua'na, aña hua'na, ca hua'i hua'na, ja'an baë'ë. ⁷ Ba'ijëna, ja'nrëbi yë'ëni guënamë re'otobi coca cani achobi: “Pedro, huëni, hua'ire huani ainjë'n” cani achobi.

⁸ Cani achoguëna, sehuohuë yë'ë: “Bañë, Ëjaguë. Si'si hua'i hua'na banica, gu'a hua'i sëani, ro chiani aiñe beoye ba'iguë'ë yë'ë” sehuohuë.

⁹ Sehuoguëna, guënamë re'otobi yë'ëni se'e cani achobi: “Yureca Riusubi ja'an hua'ire tënoni, aiñe re'oye'ë canica, ja'an hua'ire gu'aye cama'ijë'n”

cani, ¹⁰ samute ba'iye gachoni, ja'an cocare cani achoni, ja'nrebi si'a can yua guënamë re'otona mëase'e baji'i. ¹¹ Ja'an toyare ëñani ro'taguëna, ja'ansirën samute baincua ëmëcua Cesarea huë'e jobobi raosi'cuabi yë'ë ba'i huë'ena ti'an rani, yë'ëre choë'ë. ¹² Choijënna, Riusu Espíritubi yë'ëni caguë: “Bacua naconi gare huaji yëye beoye saijë'ën” caguë guanseguëna, saë'ë. Ëncua'ga Cristo bain te'e ëntë sara te'e ba'icua yë'ë naconi saë'ë. Sani, ja'an banguë huë'ena ti'anni, baguë cocare achahuë. ¹³ “Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi yë'ë huë'ena gaje meni, yë'ëni ëñoguë nëcaguë cabi: Më'ë bainre Jope huë'e jobona saoni, Simón Pedroni choijajë'ën. ¹⁴ Baguëbi rani, më'ëni Riusu mame recoyo re'huanu bayete quëani, më'ë te'e huë'e bainre'ga ja'an cocare quëani achoja'guë'bi, nëcaguë cabi baguë” quëaguëna, achahuë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca achani, baguë bain ñë'casi'cuani cocare quëani acho bi'raguëna, Riusu Espíritubi gaje meni, maini ru'rureba yo'ose'e'ru bacuani güina'ru te'e zi'nzini babi. ¹⁶ Ja'nca baguëna, ja'nrebi mai Eñaguë Jesús cani jo'casi cocare ro'tahuë yë'ë: “Juan yua oco se'ga naconi bainre bautisasi'quë ba'iguëna, Riusubi baguë Espiritu naconi mësacuani recoyo tënöni baja'guë'bi” ja'an cocare ro'tahuë yë'ë. ¹⁷ Ja'nca ro'taguë, Riusu Espiritu gaje meni bacuani zi'nzini base'ere ëñaguë, ja'ansi'quë ro'tahuë yë'ë: Mai hua'na Jesucristoni si'a recoyo ro'tacuani zi'nzini, ja'nrebi bacuani güina'ru zi'nziguëna, ¿yë'ë hua'guë queaca Riusuni ënseye'ne? bacuani quëaguë sehuoguëña Pedro.

¹⁸ Ja'nca sehuoguëna, Cristo bain Jerusalén huë'e

jobore ba'icuabi gare se'e caye beoye nēcajën, Riusuni bojojën careña:

—Riusubi ai ta'yejeiye masiye yo'obi. Tin bain jubēanre'ga choni, baguë bainre re'hvani baji. Bacua gu'a juchare gare jo'cani, Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'itoca, gare carajeiye beoye Riusu naconi te'e ba'ija'cua'ë, cajën bojohuë bacua.

La iglesia de Antioquía

¹⁹ Yureca Estebanni huani senjorën ba'iguëna, Cristo bainni je'o bani gu'aye yo'ojënna, Cristo bain Jerusalén ba'icuabi so'o yijaña tin yijañana gatini sateña. Sani, yequëcuabi Fenicia, yequëcuabi Chipre, yequëcuabi Antioquía, ja'an yijañana gatini sateña. Ja'nca gatini sani, ja'anruan bain judío bain se'gani Riusu cocarebare quëani achojën bateña. Tin bainni quëani achomateña.

²⁰ Ja'nrebi, yequëcua Cristoni recoyo zi'nzini ba'icua, Chipre, Cirene, ja'an yijaña ba'icuabi Antioquía huë'e jobona ti'anni, si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua'ga Cristo cocarebare quëani achoreña: Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, mësacua gu'a juchare mame tēno güesejë'en, cani achojënna, ²¹ Cristobi ai ta'yejeiyereba conguëna, ai bainbi bacua ira coca ye'yese'ere gare jo'cani, Cristoni recoyo te'e zi'nzini bateña.

²² Ja'nca ba'ijënna, Cristo bain jubë Jerusalén huë'e jobo ba'icuabi bacua yo'ose'ere masini, Bernabere cuencueni, baguëte Antioquíana saoreña. ²³ Saorena, baguëbi ti'anni ëñato, Riusubi ai ta'yejeiye bacuani bojo güesesi'quë baguëña. Ja'nca ëñani, ai bojoguëbi ja'an bainni re'oye yihuoguë bëaguëña. “Mësacua yua quë'rë jēja

recoyo re'huani, Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'ijë'ën" caguë, bacuani bojora'rë yihuoguë baquëña. ²⁴ Ja'an Bernabé ba'iyete cato, ai re'o hua'guë, Riusu Espírituni ai ta'yejeiye zi'inni ba'iguëbi Riusu yo'oja'yete si'a recoyoreba ro'taguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi baguëni ëñajën, baguë cocare achajën, ai jai jubëbi Cristo bain runteña.

²⁵ Ja'nrëbi jë'te, Bernabebi Tarso huë'e jobona sani, Sauloni cu'ejani, tinjani, Antioquíana raguëña. ²⁶ Raguëna, baguë naconi ye'yoguë conguëna, ja'an huë'e jobo bain ai jai jubë ba'ijënna, ba hua'nabi te'e tëcahuë bacuare ye'yoniyihuojën bateña. Ja'nca ba'ijënna, Antioquíana jubë ba'icua yua Cristo bain ru'rureba hue'ecua bateña.

²⁷ Ja'nrëbi, Riusu yo'oja'ye masiye quëacua, Riusu cocare masiye quëacua, Jerusalemre ba'icuabi Antioquíana huë'e jobona sani, coca quëajën bateña. ²⁸ Ja'an quëacua jubë ba'iguë te'eguë, Agabo hue'eguëbi Antioquíana ti'anni ba'iguë, Riusu Espíritubi coca masi güeseguëna, Cristo bain jobona nëcani, Riusu yo'oja'yete quëani achoguëña: Si'a yija bainbi ai aon gu'ana ju'inja'cua'ë, quëani achoguëna, yequë tëcahuëan ba'ini, bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio guanseguë ba'irën ti'anguëna, Agabo coca quëani achose'e'ru baquëña. ²⁹ Ja'nca quëani achoguëna, Cristo bain Antioquíana jubë ba'icuabi bacua gaje concua Judea yijare ba'icuanian oijën, Bacuare coñu cajën, ga bainguëbi baguë porese'e'ru curire insini si'a curire re'huani Judea bainna saoreña. ³⁰ Bernabé, Saulo, bacuare cuencueni, bacua curi sacaicuare re'huani, Judea yija Cristo bain jubëan bainna

saojën, ba samucua naconi ja'an curire ro insini saoreña.

12

Muerte de Santiago y encarcelamiento de Pedro

¹ Ja'nrëbi, ja'an umuguseña ba'iguëna, bain ta'yejeiye ëjaguë Herodes hue'eguëbi Cristo bain jubë ba'icua te'ecuani je'o ba bi'raguëña.

² Ru'ru Santiago hue'eguë, Juan ma'yë ba'iguëni guerra hua hua'ti naconi huani senjoguëña.

³ Ja'nca huani senjoni, judío bainbi ai bojojënna, Pedrore'ga preso zeanni, ya'o huë'ena guaoguëña. Judío bain aon huo'coma'ise'e ain umuguseña sëani, ⁴ Herodesbi ro'taguë, Ja'an umuguseña pascua umuguseña si'aguëna, Pedrote judío ëja bain ba'iruna nëcoza caguë ëjoguëña. Ja'nca ëjoguëbi Pedrote guaoni, soldado jurëan gajese'ga jurëan baguëre sa'ñejën ëñacuare re'huani, baguë guaosiruna jo'caguëña. ⁵ Jo'caguëna, soldado hua'nabi baguëte re'oye ëñajën, gare etaye beoye ba'ija'guë cajën bateña. Ja'nca guaosi'quë ba'iguëna, Cristo bain jubë ba'icuaabi Riusuni si'a jëja ujajën, Riusuni jo'caye beoye senni achajën bateña.

Dios libra de la carcel a Pedro

⁶ Ja'nrëbi, Herodes nëcojai umuguse ja'anrë ba'i umuguse si'ani, ñami ba'iguëna, Pedro yua ya'o huë'ere ba'iguë, samu soldado hua'na baguëre cuiracua joborare cainguë unquëña. Samu guënameñabi, cadenameñabi preso tayosi'quë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, ya'o huë'e cuiracuabi yua anto sa'rore ba'ijën, hue'se ca'ncona ëñajën

nëcareña. ⁷ Ëñajën nëcäjenna, Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi te'e jëana gaje meni, preso zeansi'quëna ti'anni, ya'o huë'e sa'nahuë yua ai go'sijeiguëra miaguë ëñoguëña. Ëñoni, ja'nreëbi Pedroni baguë ca'ncona puni sëtoni caguëña:

—Besa huëijë'en, caguëña.

Caguëna, guënameña'ga ja'anse'ebi ro tijini, baguë ëntë sarañabi tonquëña. ⁸ To'inguëna, Riusure yo'o conguëbi Pedroni guanseguëña:

—Më'ë tëinmete tëanni, më'ë guëon ju'iyete sa'yeni gueonjë'en, caguëña.

Caguëna, Pedrobi ja'nca yo'oguëña. Yo'oguëna, Riusu yo'o conguëbi:

—Më'ë canre seoni, yë'ë naconi raijë'en. Saiñu, caguëña.

⁹ Caguëna, Pedro yua baguëni be'teguë saquëña. Sani, etani, ro huesëguë ganiguë, ja'ansi'quë ro'taguëña: “Ëoru ëñañe se'ga huanoji yë'ëre” ro'taguëña. ¹⁰ Ja'nreëbi, soldado nëcaruan samuruanre tayojeiye sani, soldado hua'nabi ënsema'ijëna, ja'nreëbi guëna anto sa'ro ta'pisiru, huë'e jobona etaru, ja'anruna ti'anreña. Ti'anni ëñato, guëna anto sa'ro yua ja'anse'e anconi saoguëña. Anconi saoguëna, hue'sena etareña. Etani ja'nreëbi, huë'e jobo ma'a te'e ma'abi saijëna, Riusu yo'o con hua'guëbi Pedrote jo'cani, huesëni saquëña. ¹¹ Huesëni saquëna, Pedro yua sëta rani, ja'ansi'quë caguëña:

—Aito, Riusubi ai ta'yejeiyereba yo'obi. Baguë yo'o con hua'guëre raoni, yë'ëre, ya'o huë'ena guaosi'quëre eto güesebi. Yë'ë hua'guë yua Herodes

preso zeansi'quëreta'an, judío ëja bain huani sen-joja'guëreta'an, Riusubi ta'yejeiye yo'oni, yë'ëre tëani etobi, caguë ro'taguëña.

¹² Ja'nca ro'tani, ja'nrëbi, María hue'ego, Juan Marcos pë'cago, bago huë'ena saquëña. Sani ti'anni ëñato, ai jai jubë bain sa'nahuëre ba'ijën, Riusuni ujajën bateña. ¹³ Ujajën ba'icuanani je'njuni achoguëna, romi zingo Rode hue'egobi anto sa'rona rani, ¿Gueguëguë'ne më'ë? senni achani, Pedrobi sehuoguëna, baguëni masigoña. ¹⁴ Masigo, yua ai bojo hua'goreba huë'huëni, anto sa'rore ancoma'igo, bago bain sa'nahuë ba'icuaana huë'huëni quëagoña:

—Pedro'bi. Anto sa'rona rani nëcaji baguë, quëagoña.

¹⁵ Quëagona, bain hua'nabi careña:

—Banji. Më'ëbi ro hue'nhue hua'go'ru ro ro'tago cayë, careña.

Cajëna, bagoca:

—Aito. Baguëreba'bi, sehuogoña.

Sehuogona:

—Baguë recoyo se'ga raimaquë, careña.

¹⁶ Ja'nca cajëna, Pedro yuta anto sa'rore je'njuguë nëcaguëña. Je'njuguë nëcaguëna, ba hua'nabi anconi, Pedroni gue ro'taye beoye ëñareña. ¹⁷ Ja'nca ëñajëna, Pedro yua baguë ëntë sarabi huëani rëonni, Caye beoye ba'ijë'ën caguë, ja'nrëbi baguë ya'o huë'ëbi etoni raose'e, Riusu ta'yejeiye yo'oni conse'e, si'aye quëani achoguëña. Quëani achoni tëjini, bacuani caguëña:

—Ja'an coca si'ayete mai jubë bain hua'na, Santiago sanhuë, ja'ancuani quëajajj'ën, caguëña.

Cani ja'nrëbi bacuare jo'cani, yequëruna gatini saquëña.

¹⁸ Ja'nrëbi ñataguëna, soldado hua'nabi gue ro'taye beoye ba'ijën, sa'ñeña senni achajën, ¿Jarona saquë'ne baguë? cajën, si'aruan huë'huëni ganojën, baguëni cu'e ganojën, ai yo'ojën bateña.

¹⁹ Herodes'ga bacuani ai bëinguë, Yureca baguëni cu'ejajjè'ën guanseni, baguëte tinjamajënna, ja'nrëbi ya'o huë'e cuiracuare choini, bacuani si'a jëja senni achaguëña. Senni achani, re'oye sehuomajënna, bacuare huani senjoñe guanseguëña. Ja'nca guanseni tëjini, ja'nrëbi Judea yijabi sani, Cesarea huë'e jobona ti'anni baquëña Herodes.

La muerte de Herodes

²⁰ Ti'anni ba'iguë, yua Tiro bain, Sidón bain, bacuani ai bëinguë, bacuani te'e ruiñe ëñama'iguë baquëña. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi sa'ñeña senni achajën, Maire je'o bama'ija'guë cajën, baguë huë'e ëjaguë Blasto hue'eguëni re'oye senni achani, baguëni bojo güesereña. Bojo güeseni, Herodesna ti'anni, Je'o beoye ba'ina'a, baguëni senni achareña. Herodes yija aonre coní aincua sëani, ja'nca senni achareña.

²¹ Senni achani, Herodesbi bain ñë'cajai umuguse caguëna, bacuabi baguë ëja guëna seihuëna ti'anreña. Ti'anjënna, Herodes yua baguë ëjaguë cañare sayani, bacuana etani bëani, Ja'an bainni bojo güeseza caguë, bacuani zoe coca ca bi'raguëña.

²² Caguë ba'iguëna, si'a jubë bainbi ai bojojën güireña:

—Ai ta'yejeiyereba cayë më'ë, Riusureba'ru ba'iguë sëani. Ro bain ëjaguë caye'ru quë'rë ta'yejeiyereba cayë më'ë, te'e cajën güireña.

²³ Cajën güijënna, ja'nрэbi pecobi baguëni anni hueanjënna, pecosi'quëbi junquëña baguë, Riusuni te'e ruiñe yëma'isi'quëre sëani.

²⁴ Ja'nрэbi, Riusu bainbi baguë cocarebare quë'rë ta'yejeiye quëani achojënna, si'aruan bainbi achani ro'ta bi'rareña.

²⁵ Ja'nрэbi, Bernabé, Saulo, bacuabi Jerusalén huë'e jobore ba'ijën, bacua curire insini tējini, yua Antioquíana go'ijën, Juan Marcos hue'eguëte sani goteña.

13

Bernabé y Saulo comienzan su trabajo misionero

¹ Yureca Cristo bain jubë Antioquía huë'e jobore ba'icuare ëñato, Riusu coca masiye quëacua, bainre ye'yocua bateña. Bacua mami hue'ejën ba'ise'ere cato, yequë Bernabé, yequë Simón Zijequë. yequë Cirene bainguë Lucio, yequë Manaén baguë zinrënbi Galilea ëjaguë Herodes naconi te'e irasi'quë, yequë Saulo, ja'ancuabi bain ye'yocua bateña. ² Ja'nca ba'icuabi yequë umuguse te'e jubë zi'nzini, Riusu yo'ore te'e conjën, aon aiñe jo'ca umuguseña ba'iguëna, Riusu Espíritubi bacuani guansegüëña:

—Yureca Bernabé, Saulo, bacuare choini, yë'ë yo'o cani jo'case'ere yo'oja'cuare saojë'ën, guansegüë caguëña.

³ Caguëna, ja'nрэbi si'a jubëbi ñë'cani, Riusuni ujajën, aonre aiñe jo'cajën ba'ijën, ja'nрэbi bacua

ëntë sarañare ba samucuana pa'róni, Riusu yo'o yo'oja'cuare cuencueni, bacuare saoreña.

Los apóstoles en Chipre

⁴ Ja'nca saojënna, Riusu Espíritubi bacuare cuencueni saguëna, ba hua'nabi Seleucia huë'e jobona sani, jai yoguna cacani, Chipre jubona je'enni ti'anreña. ⁵ Ti'anni, Salamina huë'e jobona ti'anni, ja'nrebi judío bain ñë'ca huë'eñana cacani, Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. Ja'nca quëani achojën, Juan Marcos'ga bacuare te'e yo'o conguë baquëña.

⁶ Ja'nca quëani achojën, si'a jubo yija ca'ncoñana ganini, ja'nrebi Pafos huë'e jobona ti'anreña. Ti'anni, judío yai bainguë Barjesús hue'eguëte tëhuoreña. Ba hua'guë yua ro coqueguë, Riusu coca masi güesese'ere quëani achoguë'ë yë'ë, caguëña baguë. ⁷ Ja'nca caguëbi yua yequë bainguë, ja'an yija bain ëjaguë, baguë naconi baquëña, Sergio Paulo hue'eguë naconi. Ja'an Sergio Paulobi ai masi ëjaguë ba'iguëbi, Riusu cocarebare achaza caguë, Bernabé, Saulo, bacuare choquëña. ⁸ Choiguëna, ba samucuabi Sergio Paulona ti'anjënna, ja'an yai bainguë, Elimas'ga hue'eguëbi, Eñaguëbi ja'an cocare achani ro'tama'ija'guë caguë, bacua quëani achoyete ënse ëaye yo'oguëña. ⁹ Ja'nca ënse ëaye yo'oguëna, Saulo, Pablo'ga hue'eguëbi Riusu Espírituni ai ta'yejeiye zi'inni ba'iguë, yai bainguëni si'a jëja ëñaguë, ¹⁰ baguëni bëinguë caguëña:

—Më'ë yua ro coque huati sëani, ai gu'aye yo'oguë, si'a re'oye yo'ocuanu je'o bayë më'ë. Riusu coca ye'yonu jo'case'ere gare caraye beoye huacha

ca güesequë'ë më'ë. ¹¹ Ja'nca yo'ogüere sëani, yureca Riusubi më'ëbi ai yo'o güeseza caguë, më'ë ñacore pa'roji. Pa'roguëna, zoe ba'irënbi ñaco ëñama'iguë, ënsëguë miañete ëñañe beoye ba'iyë më'ë, cani jo'caguëña Pablo.

Cani jo'caguëna, ja'ansirën yua zijei picobi baguë ñacona na'oguëna, ba hua'guë yua ro rënni ganoguë, baguë ëntë sarare zeanni saguëte cu'eguëña. ¹² Ja'nca cu'eguëna, bain ëjaguëbi si'aye ëñani, Jesucristo ba'iyë ye'yose'ere ai bojoguë achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëña.

Pablo y Bernabé en Antioquía de Pisidia

¹³ Ja'nrebi Pablo sanhuëbi Panfilia yija huë'e jobo Perge huë'e jobona saiñu cajën, Pafos yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani sateña. Sani ti'anni, Juan Marcosbi Pablo sanhuë naconi se'e conguë saimaquëña. Bacuare jo'cani, Jerusalén huë'e jobona goquëña. ¹⁴ Go'iguëna, ja'nrebi Pablo, Bernabé, bacuabi Perge huë'e jobobi saiñën, Antioquía huë'e jobo Pisidia yijare ba'iguëna, ja'anruna sani ti'anreña. Ti'anni, judío bain yo'o yo'oma'i umuguse ba'iguëna, bacua ñë'ca huë'ena cacani bëareña. ¹⁵ Bëani achajënna, ñë'ca huë'e bainbi Riusu coca Moisés toyani jo'case'e, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'e, ja'an cocare ëñani cani achoreña. Cani achoni tëjini, ñë'ca huë'e ëjacuabi Pablo sanhuëna quëani saoni choteña:

—Mësacua yua yihuo cocare bain hua'nani quëani achoye ro'tanica, rani quëani achojë'ën, cajën choteña.

16 Choijënna, Pablobi nēcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bain achayete ëjoni, bacuani coca quëa bi'raguëña:

—Mësacua Israel bain, Israel bain coca ye'yeni Riusuni yo'o concua, mësacua si'acua yë'ë cocare achajë'ën. 17 Mai ta'yejeiye Riusubi baguë bain Israel bainre conni cuirase'ere achajë'ën. Mai ira bain ba'isi'cuabi Egipto yijare ba'ijën, tin yijabi rani ba'isi'cua ba'ijën, Riusubi conguëna, ai jai jubë jaijeijateña. Jaijeijatena, ja'nrëbi Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, bacuare Egipto yijabi etoni sani baguëña. 18 Ja'nca sani baguëbi cuarenta tēcahuëan beo re'otore bacuare cuiraguë, bacua cue'yoni gu'aye yo'ojën ba'ise'ere oiguë ëñaguë, bacuani conguë saguëña. 19 Sani, Canaan yijare ba'icua te'e ëntë sara samu jubëan bain, ja'an gu'aye yo'ojën ba'icuanani saoni senjoni, bacua yijare mai ira bain ba'isi'cuana insini jo'caguëña Riusu. 20 Insini jo'cani, ja'nrëbi se'e cuatro cientos cincuenta tēcahuëan bacuani conni cuiraguë, bacua ëja bainre cuencueni bainre guanse güeseguëna, baguë cuencueni jo'casi'quë Samuel hue'eguë ba'irën tēca ja'an bain ëjacuabi guansejën bateña. 21 Ja'nrëbi bain hua'nabi Riusuni senni achajën, Bain ta'yejeiye ëjaguëte re'huani, yëquënani guanseni cuira güesejë'ën cajën cue'yojën senni achajënna, Riusubi Benjamín jubë bainre ëñani, Cis mamaquë Saúl hue'eguëte cuencueni, Israel bain ta'yejeiye ëjaguëre re'huani jo'caguëna, cuarenta tēcahuëan bainre guansequë baquëña baguë. 22 Ja'nca guansequë ba'iguëna, Riusubi baguëte quëñoni saoni, ja'nrëbi yequë bainguë David hue'eguëte cuencueni, Israel bain

ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguë caguëña: “Ënquë, David hue'eguë, Isaí mamaquë, baguëni ai te'e ruiñe ëñaguë ba'iyë yë'ë. Baguë yua si'aye yë'ë yëyete jo'caye beoye yo'oguë ba'ija'guë'bi” cani jo'caguëña Riusu. ²³ Ja'nca cani jo'casi'quëbi yua zoe ba'irën ëjoni, yua David bainguë yo'je ba'irën ba'isi'quë, Jesucristo hue'eguë, ja'anguëte cuencueni, maina raoni, Israel bain gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e beoru gare tënoni, Yë'ë bainre mame re'huani baza caguë, mai ta'yejeiye ëjaguëte re'huani jo'caguëña Riusu. Aito. Riusu zoe cani jo'case'e'ru güina'ru yo'obi yure. ²⁴ Jesucristobi yuta raimaquëna, Juan Bautizaguëbi ti'an rani, si'a Israel bainni quëani acho bi'raguëña: “Mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mame recoyo re'huani, ocona bautiza güesejë'ën” quëani achoguë baquëña. ²⁵ Ja'nca ba'iguëbi, baguë junni ton umuguseña ti'an bi'raguëna, bain hua'nani caguëña: “Mësacuabi yë'ë ba'iyete ro'tajën, Riusu ta'yejeiye conni cuiraguëte yë'ëre ro'tajënna, ja'anguë beoyë yë'ë. Yequë raoja'guë, yë'ë'ru quë'rë ai ta'yejeiye ëjaguë, ja'anguëbi yuara ti'an raija'guëta'an ba'iji. Baguëni yo'o coñe gare ti'anma'iguë'ë yë'ë, ta'yejeiye beo hua'guë sëani” caguëña Juan.

²⁶ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Juan yua Riusu ta'yejeiye raoja'guëre quëaguëna, ja'an ta'yejeiyereba raosi'quëbi maina ti'anbi. Mai gu'a juchare tënoni, baguë bainrebare maire re'huani baza caguë, junni tonguë raji'i. Ja'nca raisi'quëre si'a recoyo ro'tajë'ën, yë'ë bain sanhuë. Mësacua yua judío bainreba, taita Abraham bain yo'je

raisi'cua, yequëcua, judío bain ujayete ye'yesi'cua, mësacua si'acua Jesucristo congüë raise'ere ro'tajën ba'ijë'ën. ²⁷ Ja'nca raisi'quë ba'iguëreta'an, si'a judío bain Jerusalén ba'icua, bacua ëja bain naconi, bacuabi baguëte ëñani, Riusu raosi'quë ba'iguëte gare huesëhuë. Riusu cocare achajën, si'a yo'o yo'oma'i umuguseña bacua ñë'ca huë'ëñana sani, Riusu ira coca cani jo'case'ere achajën ba'icuata'an, Jesucristobi ti'an raiguëna, baguëni ro huesëjën ëñahuë. Ja'nca ba'icuabi Jesusni huani senjo güeseni, Riusu ira bain raosi'cua cani jo'case'e'ru güinareba'ru yo'ohuë. ²⁸ Gare gu'aye yo'oye beoye ba'isi'quëreta'an, baguë gu'aye yo'ose'ere ro tinja quëani, romano ëjaguë Pilatona sani, baguëre huani senjoñete sen'ë. ²⁹ Ja'nca senni achajëna, Pilatobi baguëni huani senjo güeseguëna, Riusu coca cani jo'case'e, Jesús ba'ija'yete toyani jo'case'e si'aye'ru güina'ru yo'ose'e baji'i. Ja'nca ba'iguëna, crusu sa'cahuëna junni tonguëna, baguë ga'nihuëte gachoni, baguëre tanhuë. ³⁰ Ja'nca junni tonsi'quëreta'an, Riusubi baguëte se'e go'ya rai güesebi. ³¹ Go'ya rai güeseguëna, Jesusbi se'e baguë bain concuani ëñoni, zoe ba'i umuguseña bacua naconi baji'i. Baguë bain concua yua baguë naconi Galileabi rajjën, Jerusalenna ti'anjën, ja'an ba'isi'cua baë'ë. Ja'nca ba'icuabi yureca Jesús ta'yejeiye ba'iyete si'a bainni quëani ahojën ganiñë.

³² Yëquëna hua'na'ga güina'ru mësacuani baguë ba'iyete quëani ahojën ba'iyë. Riusubi mai ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguë, baguë raojaguë maina ti'an rajja'yete cani jo'caguëna, yëquëna hua'nabi ja'an cocare, baguë ti'an raisi cocare

mësacuani quëani ahojën ba'iyë. ³³ Baguë ira bain ba'isi'cuani ja'nca canì jo'caguë, mai hua'nare'ga, bacua bain yo'je ba'icuaire güina'ru canì jo'canì, güina'ru yo'obi Riusu. Jesucristo go'ya raisi cocare zoe toyani jo'cabi Riusu. Salmo coca, samu ba'i coca, ja'an cocare ëñani masijë'ën: “Më'ë yua yë'ë zinreba ba'iyë. Yure umuguse më'ëre yë'ë zin ba'iguëte re'huanì, më'ëni ai te'e ruiñe ëñañe yë'ë” canì jo'caguëña Riusu. ³⁴ Ja'nrebi Riusubi se'e baguë canì jo'case'ere te'e ruiñe yo'oye ro'taguë, Jesús ga'nihuëbi pu'ncaye beoye ba'ija'guë caguë, baguëni go'ya rai güeseja'yete canì jo'caguëña. Ën cocare ëñani masijë'ën: “Yë'ë bainguë Davidni canì jo'case'e'ru mësacuani güina'ru yo'oja'guë'ë” canì jo'caguëña Riusu. ³⁵ Ja'nrebi yequë quë'ro Salmo cocare ëñajë'ën: “Më'ë bainguë ai yësi'quëni oiguë, baguë ga'nihuëte gare pu'nca güeseye beoye ba'ija'guë'ë më'ë” canì jo'caguëña Riusu. ³⁶ Ja'nca canì jo'casi'quëbi David ba'ise'ere camaquëña. Ja'an bainguë Davidbi baguë junni huesëye tëca, Riusu case'e'ru güina'ru yo'oni, ja'nrebi junni tonni, baguë ira bain ba'isi'cua naconi tanrena, baguë ga'nihuëbi pu'ncani si'aguëña. ³⁷ Ja'nca pu'ncani si'aguëna, Riusu Raosi'quërebabi maina ti'an rani, junni tonguëna, baguë ga'nihuë yua gare pu'ncaye beoye baji'i, Riusu go'ya rai güesesi'quë sëani. ³⁸ Ja'nca ta'yejeiye yo'ose'e sëani, mësacua te'e ruiñe achani ro'tajën ba'ijë'ën. Jesús junni tonni go'ya raisi'quëre sëani, mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere baguëni gare quëajë'ën. Quëani, baguëni sentoca, mësacua recoyore gare tënoni, baguë bainrebare mësacuaire re'huaja'guë'bi

Jesús. ³⁹ Ja'anguëni si'a recoyo ro'tajëнна, mësacua gu'a juchare gare se'e ro'tama'ija'guë'bi. Moisés ira coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'oni Riusu bain ruiñu cacuata'an, Riusu bain ruiñe gare ti'anma'icua ba'iyë mësacua. ⁴⁰ Mësacua yua ëñare bajën, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere te'e ruiñe ro'tajën, Riusu bënni senjoja'ñe cani jo'case'ere jëañu cajën, baguë yo'oja'yete gare güeye beoye ba'ijë'ën. Ën coca toyani jo'case'ere ëñajë'ën:

⁴¹ Mësacua yua yë'ëni ro jayani gu'a güecua ba'ijën, yë'ë cocare achani ro'tajën ba'ijë'ën.

Yë'ëbi mësacuani bënni senjoguëna, mësacuabi gare carajeijën ba'ija'cua'ë.

Yë'ë yua Riusu séani, mësacua ën yija ba'i umuguseñabi ai ta'yejeiyereba yo'ore yo'oni mësacuani ëñoja'guë'ë.

Ëñoguëna, mësacuabi ai ëama'iñereba ëñacuata'an yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë.

Yequëcuabi ru'ru quëani achocuareta'an, yë'ë yo'oja'yete gare ro'tama'ija'cua'ë mësacua.

Ja'an cocare mai ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëña Riusu, judío bain ñë'ca huë'e ba'icuani quëani achoguëña Pablo.

⁴² Quëani achoni tējini, bacua naconi etani sai bi'raguëna, judío bain jubë ba'ima'icua ja'anru ñë'casi'cuabi Pablo sanhuëni senni achareña:

—Mësacua yua se'e yequë yo'o yo'oma'i umuguse se'e rani, ja'an cocare maini se'e yihuoni ye'yojë'ën, senni achajën choteña.

⁴³ Chojjënna, Pablo sanhuëbi sai bi'rajënna, ai jai jubë bain judío bain, yequëcua judío bain jubë ba'ima'icua, judío ujaye ye'yesi'cua, ai bainbi

bacuani te'e conjën, te'e zi'nzini ba'ijënna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacuani si'a jëja yihuojën, Riusubi mësacuani ai yëguëre sëani, baguëni gare jo'caye beoye recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën yihuojën careña.

⁴⁴ Ja'nrëbi yequë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, si'a huë'e jobo bainbi Riusu cocarebare achañu cajën, bacua ñë'ca huë'ena ti'an rateña. ⁴⁵ Ti'an rajënna, judío bainbi ëñani, Mai ye'yoye'ru quë'rë ta'yejeiye ye'yoji baguë cajën, Pabloni bëinjën, baguëni jayajën, baguë coca quëani achose'ere gu'aye ca bi'rareña. ⁴⁶ Ja'nca gu'aye cajënna, Pablo, Bernabé, bacuabi jëja recoyo re'huani, bacuani si'a jëja careña:

—Mësacua yua judío bain Riusu cuencuesi'cuare sëani, mësacuani baguë cocarebare ru'ru quëani achohuë. Quëani achocuareta'an, mësacuabi ro gu'a güejën senjoni, Riusu naconi carajeiye beoye si'arën ba'iye gare yëma'icua ba'iyë mësacua. Ja'nca yëma'icua sëani, mësacua jo'cani senjoni, judío bain jubë ba'ima'icua se'gani Riusu cocare quëani achoja'cua'ë yëquëna. ⁴⁷ Riusu guanseni jo'case'ere sëani, ja'nca yo'oja'cua'ë yëquëna. Baguë coca toyani jo'case'ere achajë'ën:

Më'ere cuecuëni raoguëna, si'a ën yijaña bainna sani, yë'ë tëani baja'yete te'e ruiñe quëani, mia re'oto ëñoñe'ru bacuani masi güesejë'ën.

Si'a bain, judío jubë ba'ima'icua quëani achoguë, si'a ën yija ca'ncoñana saijë'ën.

Ja'an coca toyani jo'case'ere achani ro'tajë'ën, careña Pablo sanhuë.

⁴⁸ Cajënna, judío bain jubë ba'ima'icua abi achani, ai bojo recoyo re'huani, Riusu cocareba ai re'oye

achoye cayë mësacua cajën, Riusu cuencuesi'cua ja'an jubë ba'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Cristo naconi gare carajeiye beoye ba'ija'cuabi ai bojoreba bojoreña. ⁴⁹ Ja'nca bojojën, Riusu coca Jesucristo go'ya raisi cocare yequëcuani quëani achojaiñu cajën, ja'nca yo'o bi'rajënna, ja'an yija bain si'acuabi achareña. ⁵⁰ Ja'nca yo'ose'e ba'iguëna, judío bainbi quë'rë se'e bëinjën, bacua ëja romi hua'na Riusu bain casi'cua, yequëcua ja'an huë'e jobo ëjacua, bacuana sani, Pablo sanhuëni saoni senjoñu cajën, si'a jubëbi Pablo, Bernabé, bacuani ai je'o bajën, bacua yijabi etoni saoreña. ⁵¹ Etoni saojënna, Pablo sanhuëbi Bacua gu'a juchare bacuani masi güeseñu cajën, bacua guëoña ba'i ya'ore bacuana cue'nconi tonreña. Cue'nconi tonni, ja'nrëbi bacua huë'e jobore jo'cani, Iconio huë'e jobona sateña. ⁵² Saijënna, Antioquía huë'e jobo bain Cristo bainbi bëani, Riusu Espirituni recoyo te'e zi'nzicua sëani, ai bojoreba bojojën bateña.

14

Pablo y Bernabé en Iconio

¹ Iconio huë'e jobona sani ti'anni, ja'nrëbi judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare bain hua'nani ai ta'yejeiye quëani achojënna, ai jai jubë bain judío bain, tin bain'ga Jesucristoni si'a recoyo ro'tareña. ² Ja'nca ro'tajënna, yequëcua judío bain Cristoni ro'tama'icuabi bëinjën, yequë bain tin bainna sani, Ja'an raisi'cuabi ai gu'aye cacua'ë cajën, je'o ba güesereña. ³ Je'o ba güesejënna, Pablo sanhuëbi ja'anruna quë'rë zoe bëani ba'ijën,

quë'rë jëja recoyo re'huani, Cristobi maire jo'caye beoye conre baji cajën, Cristo ba'iyete jo'caye beoye quëani achojën bateña. Ja'nca ba'ijën, Riusu oiguë coñete bainni masi güesejënna, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oni, bacuani conguë, bacua cocare te'e ruiñe ba'i cocare ba'iyete bainni masi güesejënna. Ja'nca masi güesejënbi Pablo sanhuëni conguëna, bacuabi yua ai ta'yejeiye yo'o yo'ojën bainni ëama'iñereba ëñojën bateña. ⁴Ja'nca ba'ijën yihuocuareta'an, ja'an huë'e jobo bainbi te'e ro'tamateña. Jobo ba'icuabi judío bain naconi te'e ro'tajën, Riusu cocare achaye güereña. Jobo ba'icua'ga yua Riusure ta'yejeiye yo'o conca naconi te'e ro'tajën, bacua cocare achajën, Riusu cocareba'ë cajën bojojën bateña. ⁵Ja'nca ba'ijënna, ja'an ro'taye güecua judío bain, tin bain naconi, ja'ancuabi huë'e jobo ëja bainna sani, Pablo sanhuëre zeanjani, gatabi inni, Bacuani huani senjoñu cajënna, ëja bainbi bacuare conjën yo'o bi'rareña. ⁶Ja'nca yo'o bi'rajënna, Pablo, Bernabé, bacuabi bacua yo'oja'yete masini, Licaonia yija ba'i joboñana gatini sateña. Ru'ru Listra, ja'nrebi Derbe, ja'an huë'e joboñana gatini sateña. ⁷Gatini sani, ja'an bainre'ga Cristo tëani ba cocare quëani achoreña.

Apedrean a Pablo en Listra

⁸Listra huë'e jobona ti'anni ëñato, ja'anru bainguë guëon guë'nguësi'quë baquëña. Baguë të'ya raisi umugusebi guëon guë'nguësi'quëbi gare ganiñe beoye ba'isi'quëbi yua ja'anrute ñuquëña. ⁹Ja'nca ñu'iguëbi Pablo cocare te'e ruiñe achaguëna, Pablo bi baguëni ëñani, baguë recoyo

ro'tayete masini, Cristobi baguëni huachocha'guë caguë, ¹⁰ ja'an bainguëni si'a jëja guanseguëña:

—Yua huëni nëcajë'ën, guanseguëña.

Ja'nca guanseguëna, ba bainguëbi ja'ansirën nëca mëni, cha'cani, ja'ansi'quë gani bi'raguëña.

¹¹ Gani bi'raguëna, bain hua'nabi Pablo huachose'ere ëñajën, bacua coca Licaonia coca cajën, si'a jëja güi bi'rareña:

—Mai riusu hua'nabi bain hua'na runni, maina gaje meni ëñohuë, cajën güi bi'rareña.

¹² Ja'nca cajën, Bernabeni ëñajën, bacua riusu Júpiter baguë mamire hue'yoreña. Ja'nrëbi Pabloni ëñani, coca quëani achoguëre sëani, bacua riusu mami Mercurio hue'yoreña. ¹³ Ja'nca hue'yoni, bacua pairi hua'guë, Júpiter uja huë'e ëjaguëbi Mai riusu hua'nani ro'tajën, jo'ya hua'nare huani hua'ire ëojaiñu caguëña. Baguë uja huë'e yua huë'e jobo anto sa'ro ca'ncore ba'iguëna, baguë yua toro hua'na jo'ya coro ga'huaña, ja'anre inni rani, si'a bain naconi Pablo sanhuëna gugurini rëanni, bacua toro jo'ya hua'nani huai bi'rareña.

¹⁴ Ja'nca yo'o bi'rarena, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Pablo, Bernabé, bacuabi ëñani, Ja'nca gu'aye yo'oma'ija'bë cajën, bacua cañare ye'rejën oijën, bain jobona güijën careña:

¹⁵ —Mësacua ja'anre yo'oye beoye ba'ijë'ën. Yëquënabi bain hua'na mësacua ba'iyë'ru ba'i hua'na se'ga ba'ijën, yëquënani ja'nca yo'omajën ba'ijë'ën. Riusu cocarebare quëani achocua se'ga ba'iyë yëquëna. Mësacuana ti'anni, Mësacua huacha riusu hua'ire ro'tajën yo'oyete gare jo'cani senjojë'ën cajën, mai ta'yejeiyereba Riusu ba'iyete, baguë cocarebare, ja'anre mësacuani

quëani achojën raë'ë yëquëna. Ja'an ta'yejeiye Ëjaguë Riusubi guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'aye ja'anruan ba'iyete re'huani jo'casi'quëre sëani, ja'anguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijë'ën. ¹⁶ Ja'an Riusubi si'a bainre ëñani, bacuabi cue'yojënna, Ro bacua yëse'e se'ga yo'ojën ba'ija'bë caguë, bacuani oiguë ëñaguëta'an, ¹⁷ Yë'ë re'oye ba'iyete masija'bë caguë, bacuani gare jo'caye beoye re'oye yo'oni, bainna jo'caguë ba'iji Riusu. Ba hua'guëbi maina oco güeseni, mai aonre ira güeseni, mai aonre caraye beoye maina ro insini jo'caguëna, bojo recoyo re'huani ba'iyë mai, bain hua'nani si'a jëja careña Pablo sanhuë.

¹⁸ Ja'nca cajën, bain hua'nabi jo'ya hua'nare huani, bacuana insini bojoñu cajën ba'icualeta'an, Pablo sanhuëbi ai yo'ojën, bacuani ai ënse cocare zoe cajënna, bacua yo'oja'yete jo'cama'ire'ahuë.

¹⁹ Ja'nrëbi, bacua huacha yo'oja'yete jo'cajënna, judío bainbi ti'an rateña. Antioquía huë'e jobo, Iconio huë'e jobo, ja'anruanbi rani, Listra bainni gue'rini, Pablo sanhuëni huani senjoñu cajënna, ba hua'nabi gatabi inni, Pablona senjoni, Yua junji'i baguë cajën, baguëte rërëni, huë'e jobo ca'ncona sani jo'cani uanreña. ²⁰ Uanrena, ja'an huë'e jobo bain Cristoni zi'nzini ba'icuaabi Pablona ti'anni, baguëre të'ijeije nëcani, baguë ba'iyete ujajënna, baguë yua huajë hua'guë nëcani, ja'nrëbi se'e ba huë'e jobona cacani baquëña. Ba'iguë, yequë umuguse ñataguëna, Bernabé naconi Dérbena saquëña.

²¹ Sani, Dérbena ti'anni, ja'anru bainni Cristo tëani ba cocare quëani achojënna, ai bainbi Cristoni

si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzini ba'ijënna, Pablo sanhuëbi se'e Listra huë'e jobona goteña. Goni, ja'nrëbi Iconio, ja'nrëbi Antioquía, ja'anruanna se'e saijën, ²² Cristoni recoyo zi'nzini ba'icuaní se'e yihuojën, bacuani si'a jëja quëareña:

—Cristo yëye se'gare si'a recoyo ro'tajën yo'ojën ba'ijë'ën. Gare jo'caye beoye baguë yo'ore conjën ba'ijë'ën. Riusu guënamë re'oto bain ba'iye yënica, gare caraye beoye ai yo'ojën ba'iyë mai, quëareña.

²³ Quëani, ja'nrëbi bacua jubëan ëja bainre cuencueni re'huani jo'careña. Ja'nca yo'oni tējini, bacua naconi aonre aiñe jo'cajën Riusuni ujajën, Mësacua yua Cristoni te'e zi'nzisi'cua sëani, baguë cocare te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ijë'ën caní, bacuare jo'cani goteña.

Pablo y Bernabé vuelven a Antioquía de Siria

²⁴ Ja'nca go'ijën, Pisidia yijabi saijën, ja'nrëbi Panfilia yijana ti'anreña. ²⁵ Ti'anni, Perge huë'e jobona cacani, Riusu cocarebare quëani achoni, ja'nrëbi Ataliana sateña. ²⁶ Sani, ja'an huë'e jobo yo sa'rona gajeni, yoguna cacani, bacua huë'e jobo Antioquía huë'e jobona go'ini ti'anreña. Bacua cuencuesi yo'ore yo'oni tējini, Riusubi oiguë congüë cuiraguëna, bacua bain saosi'cuana ti'anni, ²⁷ si'a Riusu bain jubëre ñë'coni, Riusu conni cuiraguë ta'yejeiye yo'oguë ba'ise'e beorure bacuani quëani achoreña: Riusubi baguë bain ba'ija'cua judío bain jubë ba'ima'icua, bacuare yëquënani ëñoni, Cristoni si'a recoyo ro'tani baguëni zi'nzini ba'ija'bë caguë, yëquënani congüë, bacuani baguë cocare quëani acho güesebi.

28 Ja'nca quëani, ja'nrëbi ja'an jubë bain Cristo bain naconi ai zoe bateña.

15

La reunión en Jerusalén

¹ Ja'nrëbi yequëcua Riusu bain cacua, judío bainbi Judea yijabi sani, Antioquía huë'e jobona ti'anni, Cristo bain ja'anru ba'icuaní coca ye'yoní yihuo bi'rareña:

—Mësacua go neño ga'nire tëyoni senjoma'itoca, Riusu guënamë re'otona ti'añe gare porema'iñë. Ja'nca sëani, Moisés guanseni jo'case'e'ru yo'ojën ba'ijë'ën, yihuojën bateña bacua.

² Ja'nca yihuojënna, Pablo, Bernabé, bacuabi si'a jëja cajën, Mësacuabi huacha cacua'ë cajën, ënse cocare ai zoe caní jëhuareña. Caní jëhuarena, Cristo bain Antioquía ba'icuabi, Jerusalén ëja bain naconi ja'an cocare caní acho güeseñu cajën, Pablo, Bernabé, ja'an bainre cuencueni, Jerusalenna saoreña.

³ Ja'nca saojënna, bacuabi Fenicia, Samaria, ja'an yijañabi sani, ja'an bainre quëareña:

—Judío bain jubë ba'ima'icuabi bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'ere gare jo'caní, Riusuni recoyo te'e zi'nzini ba'iyë, quëajënna, si'a Cristo bainbi achani, ai bojo recoyo re'huareña.

⁴ Ja'nrëbi, Pablo, Bernabé, bacuabi Jerusalenna ti'anni, si'a Cristo bain jubë, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo bain ira ëjacua, ja'ancuana ti'anni saludajënna, bacuabi ai bojojën saludareña. Saludajënna, ja'nrëbi Riusu yo'o yo'ose'e, Riusure conjën ba'ise'e beoru bacuani quëareña.

⁵ Quëajënna, ja'anru ba'icua fariseo bain ba'isi'cua

Jesucristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzisi'cua, bacuabi nēcani, si'a jēja careña:

—Judío bain jubē ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajēna, bacua go neño ga'nire tēyo güeseni, Moisés coca cani jo'case'e'ru bacuani yo'o güeseye bayē mai, careña.

⁶ Carena, ja'nrebi Riusure ta'yejeiye yo'o concuabi Cristo bain jubē ira ējacua naconi ñē'cani, Ja'an case'ere ēñani ro'tani masiñu cajēn, ⁷ sa'ñeña ai zoe senni achajēn, si'a jēja cajēn bateña. Ja'nca cani, ja'nrebi Pedrobi huēni, bacuani caguēña:

—Yo'je sanhuē, Riusubi yē'ere cuencueni, judío bain jubē ba'ima'icuana saoguēna, yē'ēbi ja'an cocare quēaguēna, achajē'en. Judío bain jubē ba'ima'icuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani baguēni zi'nzini ba'ija'bē caguē, yē'ere cuencueni, bacuana saoguēna, baguē cocare quēani achohuē yē'ē. ⁸ Quēani achoguēna, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani zi'nzijēna, Riusubi bacuani ai bojoguē ēñani, baguē Espíritute bacuana gaje meni ba güesebi, si'a bain recoyote te'e ruiñe masiguē sēani. Maini ru'ru gaje meni base'e'ru bacuani güina'ru zi'nzini babi. ⁹ Riusubi mai hua'nare ēñaguē, ba hua'nare'ga ēñaguē, Si'a jubē yua te'e bain ba'icua'ē caguē, bacuabi si'a recoyo ro'tajēna, bacuani ēnseye beoye bacua recoyore mame re'huanu tēnoni, bacuani babi. ¹⁰ Ja'nca sēani, Riusu yo'ose'e sēani, ¿mēsacua queaca ro'tajēn, Riusu ta'yejeiye yo'ose'ere ro'tama'iñe'ne? Mēsacua yua ja'an Cristo bainni ai yo'o güesema'ijē'en. Mai ira bain ba'isi'cua'ga Moisés guanseni jo'case'ere yo'oye poremajēn, mai hua'na'ga güina'ru yo'oye porema'icua'ē.

11 Ja'nca porema'icuabi Jesucristona ti'anni, baguëni recoyo zi'nzini banica, 12 ai yo'o güeseye beoye baguë bainreba re'huasi'cua ba'iyè mai. Ja'nca ba'ijëna, Riusubi bacuare'ga güina'ru baguë bain mame re'huasi'cuare baji, Pedrobi caguëña.

12 Caguëna, si'a jubëbi caye beoye ba'ijën, Bernabé, Pablo, bacua cocare'ga achareña. Ba hua'nabi quëajën, Riusu ta'yejeiyereba yo'oni judío bain jubë ba'ima'icuana saose'ere quëareña. 13 Quëani tëjjëna, Santiagobi caguëña:

—Yë'è bain sanhuë, achajë'ën. 14 Mësacua yua Simón Pedro coca quëase'ere achahuë. Riusubi judío jubë bain ba'ima'icuani bojoguë ëñani, baguë bainreba ru'ru ba'icuaire bacua jubë ba'icuaire cuencueni re'huani babi quëabi Pedro. 15 Ja'nca quëaguëna, Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere ëñato, güina'ru cani jo'careña bacua:

16 Yë'è cani jo'case'e'ru ba'iyè yo'oja'guë'è yë'è.

Yë'è ira bainguë ba'isi'quë Davidre cuencueni, yë'è bain ta'yeje ëjaguëre re'huani jo'caguëna, baguë bain yo'je raisi'cuabi yë'è bainre guanse bi'rajëna, zoe ba'irën carajei bi'rahuë.

Ja'nca carajei bi'rajëna, yë'è bainre se'e mame re'huani baja'guë'è yë'è.

17 Si'a bainbi yë'ère cu'eni, yë'ëni recoyo zi'nzini ba'ija'bë caguë, bacua jubëre se'e mame re'huaja'guë'è.

Ja'nca re'huani, si'a bain, judío bain jubë ba'ima'icua'ga yë'è ta'yejeiye ba'iyete masini, yë'ëni cu'eni baja'bë.

18 Ja'nca cani jo'cabi mai E'jaguë Riusu.

Baguë yo'oja'yete ru'rureba ba'isirën ro'tani, gare tin yo'oma'iguë ba'iji.

Ja'nca ba'iguëbi baguë yo'oja'yete maini masi güeseji.

Ja'an cocare toyani jo'ca güesebi Riusu.

¹⁹ Ja'nca toyani jo'case'e säani, judío bain jubë ba'ima'icuanì ai yo'o güeseye beoye Cristoni zi'nzini ba'iyete yihuojën bañuni. Bacua ja'anrë ro'tajën ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icuaire säani, ²⁰ ën yihuo coca se'gare bacuani toyani saõnu: “Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'ie'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue bama'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'nare ñajemona guioni huaitoca, ba hua'ire ainmajën ba'ijë'ën. Ba zie'ga uncumajën ba'ijë'ën.” Ja'an coca se'gare bacuani yihuoni saõnu. ²¹ Si'a bain huë'e joboñana cu'eto, judío bain ñë'ca huë'eña ba'iji. Si'a yo'o yo'oma'i umuguseña ja'an huë'eñana cacani achato, Moisés guanseni jo'casi cocare ëñani canì achoyë. Ja'nca ai zoe canì achose'e ba'iguëna, Cristo bain si'aruan ba'icuabi cacani achaye poreyë. Ja'nca säani, yë'ë casi coca se'gare bacuani yihuoni saõnu, Santiagobi canì yihuoguëña.

La carta a los no judíos

²² Ja'nca yihuoguëna, Riusure ta'yejeiye yo'o concua, Cristo jubë ëjacua, si'a jubë naconi, sa'ñeña

senni achani, mai jubë bain samucuar cuencueni, Pablo, Bernabé, bacua naconi, Antioquíana saofnu. Saojënna, mai cocare ja'an bainna quëaja'cua'ë, sa'ñeña careña. Ja'nca cani, bacua bainguë Judas Barsabás, yequëre'ga Silas, bacuar cuencueni, Cristo bain jubë ai yësi'cuare sëani, Antioquíana saoreña. ²³ Saojën, ën cocare toyani, bacua naconi saoreña:

“Yëquëna hua'na Riusu ta'yejeiye yo'ore concua, Cristo bain jubë ira ëjacua, si'a Cristo bain naconi, mësacuani bojojën saludayë yëquëna. Mësaqua yua judío bain jubë ba'ima'icua, Antioquíana, Siria, Cilicia, ja'anruanre ba'ijënna, mësacuani yihuo cocare toyani saoyë yëquëna. ²⁴ Yequëcua ënjo'on ba'icuabi, yëquënabi cuencuema'ijënna, mësaquana sani, mësaquani ai yo'o güesejën, yihuoni ye'yojën, tin ro'ta güesejënna, yëquënabi achahuë. Moisés guanseni jo'casi cocare jo'caye beoye yo'ojën, Mësaqua go neño ga'nire tëyo güesej'ën cajën yihuojënna, yëquënabi bacuar saomaë'ë. ²⁵ Ja'nca saoma'icuabi yureña sa'ñeña senni achani, te'e ro'tajën, mësaquani te'e ruiñe quëani saofnu cajën, yëquëna bain cuencuesi'cua naconi coca saoyë yëquëna. Mai gajecua ai yësi'cua Bernabé, Pablo, bacua naconi saija'bë cajën, ²⁶⁻²⁷ yëquëna bain hua'na Judas, Silas, ja'an hue'ecuar mësaquana saoyë yëquëna. Ja'ancuabi mai Eñaguë Jesucristoni ai re'oye yo'o conjën ba'icuabi huajë ju'inre'ahuë. Ja'nca ba'icuabi mësaquana sani, yëquëna coca yihuoni saoyete si'ayete mësaquani re'oye quëaja'cua'ë. ²⁸ Yureca Riusu Espíritubi yëquënani ro'ta güesequëna, yëquënabi te'e ruiñe ro'tajën, mësaquani ai yo'o güeseye beoye guansejën, ën

coca se'gare mäsacuani guanseni jo'cayë yëquëna:
²⁹ Mäsacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha
 riusu hua'ini insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe
 beoye ba'ijë'ën. Mäsacuabi jo'ya hua'ire huani
 ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mäsacua
 bainbi jo'ya hua'nare ñajemona guioni huaitoca,
 ja'an hua'ire ainma'ijë'ën. Mäsacua bain yo'ojën
 ba'ie'ru tin romigoni, tin ëmëguëni gare yahue
 bamajën ba'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e zi'inni
 ba'ijë'ën. Ja'an coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe
 yo'ojën banica, ai re'oye ba'ija'guë'bi mäsacuare.
 Riusubi mäsacuani conja'guë. Gañañe'ë.” Ja'an
 cocare yihuojën, Antioquía jubë bainna saoreña.

³⁰ Ja'nca saojënna, si'a jubë bain cuencuesi'cuabi
 Antioquíana sateña. Sani, ti'anni, si'a Cristo bain
 jubëre ñë'coni, ëja bain yihuoni toyasi cocare
 bacuana insireña. ³¹ Insijënna, bacuabi ëñani
 cani achoni tējini, Riusubi maire ai re'oye re-
 coyo huano güesebi cajën, ai bojoreba bojoreña.
³² Bojojënna, Judas, Silas, bacuabi Riusu cocare
 ai masiye quëani achoye cuencuesi'cua ba'ijën,
 ja'anru Cristo bainni Riusu cocare quëani ahojën,
 bacua recoyo ai re'o huano güesejënna, quë'rë se'e
 jëja recoyo re'huani bateña. ³³ Ja'nca ba'ijënna,
 Riusu bain raosi'cuabi bacua naconi zoe ba'irën
 bëani ba'ijën, ja'nrebi, Jerusalenna goñu cajën,
 Antioquía jubë bainni ai bojo güese cocare cani
 jo'cani goteña. ³⁴⁻³⁵ Go'ijënna, Pablo, Bernabé
 bacuabi Antioquía huë'e jobona bëani, yequëcua
 naconi bainre ye'yojën, Riusu cocarebare quëani
 ahojën bateña.

Pablo comienza su segundo viaje misionero

³⁶ Riusu yo'ore ja'nca yo'ojën ba'ijën, jë'te, Pabloi Bernabeni caguëña:

—Mai ru'ru bain ëñasi hua'nani ëñajaiñu. Bacuani Riusu cocarebare quëani achoni rani, yureca se'e sani, bacua yo'ojën ba'iyete ëñajaiñu, caguëña.

³⁷ Caguëna, Bernabebi sehuoguëña:

—Ja'nca ba'ito, ja'nca ëñajaiñu. Juan Marcosre'ga sañu. Maire conja'guë, sehuoguëña.

³⁸ Ja'nca sehuoguëna, Pabloi ro'tani, Maire jo'cani senjosi'quë, Panfilia huë'e jobobi saisi'quë, maire se'e yo'o conma'isi'quëre sëani, baguëte se'e choima'ina'a caguëña. ³⁹ Ja'nca sa'ñeña coca cajën, te'e ro'tamajën, sa'ñeña conjën saimateña. Bernabé se'gabi Juan Marcosre cuencueni, Chipre jubona saiñu cajën, jai ziaya yoguna cacani sateña. ⁴⁰ Saijënna, Pablo'ga Silas hue'eguëte choini, Siria, Cilicia, ja'an yijañana saiñu caguëna, si'a Cristo bain jubëbi bacuare saojën, Riusubi mësacuani ta'yejeiye oiguë conguë ba'ija'guë cajën, bacuani bojojën saoreña. ⁴¹ Saorena, ba hua'nabi ja'an yijañana saijën, ja'anruan bain Cristo bain jubëanna ti'anni, bacuani quë'rë bojo recoyo ba hua'nare re'huajën, yihuojën bateña.

16

Timoteo acompaña a Pablo y a Silas

¹ Ja'nca ba'icuabi Derbe, Listra, ja'an huë'e joboñana ti'anreña. Ti'anni, ja'anru bainguë Timoteo hue'eguëni tëhuoreña. Cristo bainguë ba'iguëna, baguë pë'cago yua judía baingo Cristoni te'e zi'inni ba'igo bacoña. Baguë pë'caguëca griego

bainguë baquëña. ² Ja'an Timoteo hue'eguëte tëhuoni, baguë ba'iyete achato, Listra, Iconio, ja'an huë'e jobo bain Cristoni ro'tacuabi baguëte ai re'oye cacua bateña. ³ Ja'nca ba'ijënna, Pablobi baguëni ai re'oye ëñaguë, Yëquënani te'e conni raijë'en. Saiñu caguë choquëña. Choni, ja'nрэbi baguë go neño ga'nire tëyo güeseguëña. Ёnjo'on bain judío bainbi baguë taita griego hua'guëre masicua sëani, yë'ëni gu'aye ro'tama'ija'bë caguë, Timoteoni go neño ga'nire tëyo güeseni, baguëte saguëña. ⁴ Sani, bacuabi yequë huë'e joboñana ti'anni, si'a bain Riusu cocareba achasi'cua, ja'ancuare ñë'coni, Jerusalén ëja bain yihuo cocare guanseni toyani jo'case'ere bacuani cani achoreña. ⁵ Cani achoguëna, Cristo bain jubëan, si'aruan ba'icuabi achani, quë'rë se'e jëja recoyo re'huanı, Cristoni quë'rë se'e jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, si'a umuguseña quë'rë jai jubë jaijijën bateña.

La visión que Pablo tuvo de un hombre de Macedonia

⁶ Ja'nрэbi, Pablo sanhuëbi se'e sani, Riusu Espiritubi ai ta'yejeiye conguëna, Asia yijabi saijën, Riusu cocarebare quëani achoreña. Ja'nрэbi se'e saijën, Frigia, Galacia, ja'an yijañabi je'ñajën ganini saijën, ⁷ Misia ca'ncona ti'anreña. Ja'anruna ti'anni, Bitinia yijana saiñu cacuareta'an, Jesuscristo Espiritubi enseguëña. ⁸ Enseguëna, Misia yijabi te'e ruiñe saijën, Troas huë'e jobona ti'anreña. ⁹ Ti'anni, Pablobi ñamibi umeni cainguë, ëo cainruna ëñato, Macedonia yija bainguëbi coca güiguë necaguëña: “Macedonia yijana raijë'en.

Yëquënani con raijè'ën” güiguë choquëña. ¹⁰ Ja'nca ëo cainruna ëñani sëtani, yëquëna hua'nani quëaguëna, si'a hua'nabi achani, Riusubi maire ja'an yijana choiji. Baguë cocarebare ja'an bainni yurera'rë quëani achojën saiñu te'e cahuë yëquëna. Cani, ja'ansirën huëni, re'huani saë'ë.

Pablo y Silas en Filipos

¹¹ Sani, Troas yo sa'rona gajeni, jai yoguna cacani, Samotracia jobona je'enni saë'ë. Sani ti'anni, yequë umuguse ñataguëna, Neápolis huë'e jobona ti'anhüë. ¹² Ti'anni, ja'nrebi Filipos huë'e jobona ti'anhüë. Romano bain huë'e jobo mame re'huasi jobo yua ja'an Macedonia yija quë'rë ta'yejeiye huë'e jobo baji'i. Ja'anruna ti'anni, zoe baë'ë yëquëna. ¹³ Ja'nca ba'icuabi yo'o yo'oma'i umugusebi Riusu bain naconi ujajaiñu cajën, huë'e jobo ca'ncorëna sani, ziaya yëruhuana ti'anni, Riusu bain naconi bëahuë. Bëani, romi hua'nabi ñë'cani ba'ijëna, Riusu cocarebare bacuani quëani achohuë. ¹⁴ Quëani achojëna, te'ego Lidía hue'egobi achago ñuco'ë. Tiatira huë'e jobo baingobi bago re'o can bajacu canre insini curi cogo raisi'co baco'ë. Ja'an baingobi Riusuni ai ro'tago, Ai ta'yejeiguë ba'iji cago ba'igobi Pablo cocare te'e ruiñe achago ñuco'ë. Achago ñu'igona, Riusubi baguë ba'iyete bagoni quë'rë te'e ruiñe recoyo masi güeseguëna, Riusu cocare achani te'e ruiñe yo'ozá cago, ¹⁵ bago te'e huë'e bain si'acua naconi bautiza güesehuë. Bautiza güeseni tējini, yëquëna hua'nani si'a jëja choigo cago:

—Mësacua yua yë'ëre ëñajën, Cristo baingo ba'iyete te'e ruiñe ro'tanica, yë'ë huë'ena bëani

ba'ijë'en cago, si'a jëja choigona, bago huë'ena bëani baë'ë yëquëna. ¹⁶ Ja'nrëbi, yequë umuguse, Riusuni ujaruna sai bi'rajën, yeco romi zingoni tëhuohuë yëquëna. Huati bago sëani, bago ñacobi ëñani, bain yo'oja'yete masini quëaye porego. Ja'nca poregona, bago bainbi bagoni preso zeanni bani, bago masini quëase'ere bainni ai ro'iyë senni achajën, ai curi conì bahuë. ¹⁷ Ja'nca conì bajënna, ba hua'gobi yëquëna yo'je be'tego, bainni ai jëja güigo raco'ë:

—Ja'ancuabi yua ta'yejeiye Ëjaguë Riusu bain baguëni yo'o conjën raisi'cua'ë. Riusuni recoyo zi'nzini ba'iyete mësacuanì quëani achojën raisi'cua'ë, güigo raco'ë.

¹⁸ Ja'nca güigo raigo, si'a umuguseña jo'caye beoye güigona, Pablobi achani ya'jani, bagona bonëni, bago huatini cabi:

—Jesucristobi ta'yejeiye yo'oguëna, ba hua'gore gare jo'canì etanì saijë'en, huati, guansegüë cayë yë'ë, si'a jëja cabi baguë.

Caguëna, huatibi ja'ansirën bagote gare jo'canì etanì saji'i.

¹⁹ Etanì saquëna, bago ëjacuabi ëñani, ¿Queaca se'e curi conì baye'ne mai? cajën, Pablo, Silas, bacuare zeanni, rërëni, bacua huë'e jobo ëja bain ba'iruna sanì nëconì, ²⁰ ëja bainni cahuë:

—Ëncua, judío bainbi mai huë'e jobona ti'anni, ai hui'ya cajën ba'iyë. ²¹ Mai hua'na romano bain hua'na ba'ijën, mai ye'yese'ere yo'ojënna, ba hua'nabi tin ye'yojën, ai gu'aye yo'oyë maire. Bacua ye'yoye'ru yo'oye porema'icua'ë mai, cahuë.

²² Cajënna, si'a huë'e jobo bainbi achani, Pablo sanhuëni je'o bajën gu'a güejënna, ëja bainbi bacuana bonëni, bacua cañare rutani, ja'nrëbi soldado hua'nani, Mësacua si'nseñoabi inni, bacuani si'nsejë'ën cajën guansejënna, ²³ zoe si'nsehuë. Si'nseni tëjini, ya'o huë'ena guaoni, ya'o huë'e ëjaguëni, Bacuare ai re'oye ëñaguë re'huani bajë'ën cani jo'cahuë. ²⁴ Ja'nca jo'cani saijënna, ja'an ëjaguëbi bacuare zeanni, sa'nahuëreba ba'i sonohuëna sani, sepü tontoñabi bacua guëoñare jëoni tayo güeseguëña.

²⁵ Jëoni tayosi'cuabi yua ñami jobo ba'irënbi Riusuni ujajën, baguëni ta'yejeiye gantajënna, yequëcua preso zeansi'cuabi achareña. ²⁶ Achajënna, ja'nrëbi yijabi te'e jëana ñu'cue bi'raguëña. Si'a ya'o huë'e cato, ñu'cuye se'ga ba'iguëna, ya'o huë'e anto sa'roña beoru a'nqueni saoguëña. Preso zeansi'cua guënameña gueonse'e gare ti'jini tonquëña. ²⁷ Riusubi ja'nca ta'yejeiye yo'oguëna, ya'o huë'e ëjaguë cainsi'quëbi sëtani rani, anto sa'roña a'nquese'ere ëñani, Preso zeansi'cuabi yua'ne gatini saimate caguë, baguë hua'tibi rutani, Yë'ë ja'ansi'quë juani junza caguë yo'o bi'raguëna, ²⁸ Pablobi baguëni güiguë caguëña:

—Gare yo'oma'iguë ba'ijë'ën. Yëquëna hua'na si'a hua'na ënjo'onre ba'iyë, güiguë caguëña.

²⁹ Caguëna, ba ëjaguëbi majahuë zëonni raye guanseni, Pablo, Silas, bacua ba'iruna huë'huëni cacajani, ai huati guaonguë to'ntoguë, bacua guëon na'mina gugurini rëanguëña. ³⁰ Ja'nrëbi, bacuare sani, hue'sena ti'anni, bacuani caguëña:

—Mësacua yua yë'ëni quëajë'ën. Yë'ë gu'aye ba'iyete jo'cani Riusu bainguë runza canica,

¿queaca yo'oye'ne yë'ë? senni achaguë caguëña.

³¹ Caguëña, bacuabi sehuoreña:

—Ëjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'innica, më'ë, më'ë te'e huë'e bain naconi, si'a jubëbi yua Riusu bain runni, gare carajeiye beoye bojojën ba'ija'cua'ë, sehuoreña.

³² Ja'nca sehuoni, Cristo cocarebare quëani achojënna, baguë, baguë te'e huë'e bain, si'acuabi achareña. ³³ Achani, bojo recoyo re'huani, yuta ñami ba'iguëna, ya'o huë'e ëjaguëbi bacua ja'si nesiruanre zoani, si'a baguë bain naconi bautiza güesereña. ³⁴ Ja'nrebi bacuare sani, baguë huë'ena caca güeseni, bacuani aon aonguëña. Si'a baguë bainbi yua baguë naconi Riusuni si'a recoyo ro'tasi'cua sëani, ai recoyo bojoreba bojojën bateña.

³⁵ Ja'nrebi ñataguëna, huë'e jobo ëja bainbi soldado hua'na naconi Pablo sanhuëre etojë'en cajën raoreña. ³⁶ Ja'nca raoni quëajënna, ya'o huë'e ëjaguëbi Pabloni quëaguëña:

—Ëja bainbi guanseni raojënna, mësacuare etoni saoye poreyë yë'ë. Ja'nca sëani, bojo hua'na saijë'en, quëaguëña.

³⁷ Quëaguëna, Pablo yua ja'an soldado hua'nani choini, quëaguëña:

—Mësacua ¿queaca ro'tajën, yëquëna hua'nare ro yahue etoye'ne? Mësacua ëja bainbi yëquënare zeanni, bacua si'nseñoabi si'nse güeseni, ja'nrebi ya'o huë'ena guaohuë. Yëquëna hua'na romano bain ba'ijënna, mësacua gu'aye yo'ojën, te'e ruiñe yo'omaë'ë. Ja'nca sëani, ëja bain se'gabi rani, yëquëenate etoja'yete quëaja'bë, quëaguëña Pablo.

³⁸ Quëaguëna, soldado hua'nabi bacua ëja bainni quëajateña. Quëajatena, bacuabi ai quëquëjën, Romano baincua'ne, cayë cajën, ³⁹ ja'ansi'cua huëni, Pablo sanhuëna sani senreña: Yëquënabi ai gu'aye yo'ose'ere ro'tama'ijë'ën senjën, bacuare etoni sani quëareña: Mësacua yua ën huë'e jobobi gare saijë'ën cajën, huaji yëjën, bacuare saoreña. ⁴⁰ Saojënna, bacuabi Lidia huë'ena sani, Cristo bain jubëte ëñani, Mësacua yua Cristoni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'ijë'ën cajën, bacuare yihuoni tëjini, bacuare jo'cani sateña.

17

El alboroto en Tesalónica

¹ Ja'nca sani, Pablo, Silas, bacuabi Anfípolis, Apolonia, ja'an huë'e joboña tayojani, ja'nрэби Tesalónica huë'e jobona ti'anreña. Judío bain ñë'ca huë'e yua ja'anrute ba'iguëna, ² Pablo yo'oguë ba'ise'e'ru yo'oguë, ja'an huë'ena yo'o yo'oma'i umuguse cacani, ja'an bain naconi coca cani, senni achaguë samute semana baquëña. ³ Ja'nca ba'iguëbi Riusu coca toyani jo'case'ere bacuani masi güeseguë, bacuani quëani achoguë caguëña:

—Riusu Raosi'quë Cristo hue'eguëbi ai yo'oye babi. Ai yo'oni, junni tonni, ja'nрэби samute umuguseñabi go'ya raji'i. Riusu Raosi'quëre sëani, mësacuani te'e ruiñe quëani achohuë yë'ë. Ja'an raosi'quë yua Jesús hue'ëji baguë, caguëña Pablo.

⁴ Caguëna, ja'nрэби judío bain hua'na rëño jubëbi Cristoni si'a recoyo ro'tani, Pablo sanhuëni te'e zi'inni bateña. Griego hua'na'ga Riusuni ujaye ye'yësi'cuabi, romi hua'na'ga ta'yeyeyiye ba'icuaabi, ja'ancuaabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e

zi'nzireña. ⁵ Judío bain hua'na yequëcuaca Cristoni ro'tamateña. Ro'tama'icuabi Pablo sanhuë yo'o güesese'ere ëa ëñani bëinjën, huë'e jobo ma'aña ba'icua gu'a bainre choteña. Choni, Mësacua yua Pablo sanhuëni je'o bajën, bacuare gu'aye cajë'ën, cani saoreña. Saojënna, ja'an gu'a bainbi si'a huë'e jobobi ganini, gu'a cocare güini, Pablo, Silas, bacuare zeanni ëja bain ba'iruna nëcoñu cajën cu'ecuata'an, Pablo sahuëre tinjamateña. ⁶ Jasón huë'ena cacani, bacuare tinjamajën, Jasón, baguë Cristo bain, bacuare rërëni sani, ëja bain ba'iruna nëconi, bacuani güijën careña:

—Eñajë'ën. Eñcuabi si'a re'oto bainni je'o bani gu'aye ro'ta güeseni, ja'nrebi ënjo'ona ro gu'aye yo'ojën raë'ë. ⁷ Raijënna, Jasonbi bacuare choiguë, baguë huë'ena bëa güesebi. Ja'nca yo'ocuabi mai ta'yejeiye Ejjaguë Cesarni je'o bajën, baguë coca guanseni jo'case'ere achamajën, tin ye'yojën ba'iyë. Yequë ta'yejeiye ëjaguë Jesucristo hue'eguëbi maina ti'anbi cajën, mai hua'na romano bainni ai je'o bayë bacua, cajën güireña bacua.

⁸ Ja'nca cajën güijënna, si'a huë'e jobo bain, bacua ëja bain naconi, ja'an cocare achani, ai bëinreba bëinjën, ai hui'ya güi bi'rareña. ⁹ Ja'nrebi ëja bainbi Jasón sanhuëni ai curi ro'iyë senni, ja'nrebi ro'ijënna, bacuare etoni saoreña.

Pablo y Silas en Berea

¹⁰ Saorena, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icuabi Pablo, Silas, bacuare tëhuoni, ja'ansirën, ñami ba'iguëna, Berea huë'e jobona saoreña. Saorena, bacuabi sani ti'anni, judío bain ñë'ca huë'ena

te'e ruiñe sateña. ¹¹ Sani, ja'an judío bain naconi ba'ijën yihuojënna, ai re'oye achareña. Yequë judío bain Tesalónica ba'icua'ru quë'rë te'e ruiñe achani ye'ye bi'rareña. Si'a umuguseña Pablo coca quëani achose'ere achani, Te'e ruiñe cama'iguë baguë cajën, Riusu coca toyani jo'casi pëbëna cu'ejani, baguë coca case'ere tinjani, te'e ruiñe masireña. ¹² Ja'nca cu'ejani masicua sëani, ai jai jubë bain, judío bain, griego bain, bacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'nzireña. Ëmëcua se'gabi ba'imateña. Romi hua'na'ga ai ta'yejeiye ba'i hua'na'ga Cristoni si'a recoyo ro'tani zi'nzireña. ¹³ Ro'tani zi'nzijënna, judío bain Tesalónica huë'e jobo ba'icuabi achani masini, Berea huë'e jobona sani, ja'an bainre'ga Pablo sanhuëni je'o ba güesereña. ¹⁴ Ja'nca yo'ojënna, Cristo bain hua'na ja'anru ba'icuabi Pablóni tëhuoni, Yurera'rë jai ziaya ca'ncona gatini saijë'ën cajën saojënna, Silas, Timoteo, bacuabi Bereana bëareña. ¹⁵ Bëajënna, Pablobi sani, baguëre concuabi baguë ma'are ëñojënna, Atenas huë'e jobona ti'anguëña. Ti'anni ja'nrebi, Silas, Timoteo, bacuani cocare saoguë, baguëre conjën raisi'cua naconi coca canì saoguëña: Mësaqua porese'e'ru besa raijë'ën guanseni saoguëna, ba hua'nabi Bereana goteña.

Pablo en Atenas

¹⁶ Go'ijënna, Pablo yua baguë bainre ëjoguë, Atenas huë'e jobore ba'iguë, ganini ëñato, huacha riusu hua'i te'ntoni nëcose'e ai ba'iye ai baquëña. Ja'nca ba'iguëna, Pablobi ai oiguë ëñaguë baquëña. ¹⁷ Ja'nca oiguë ëñaguëbi ja'an huë'e jobo bain naconi Riusu cocarebare ai canì achoguë

baquëña. Judío bain ñë'ca huë'ena ti'anni, judío bain, yequëcua Riusuni ai yëcua, bacua naconi coca caní, ja'nrëbi si'a umuguseña aon insiruna sani, baguëte tëhuocuani coca caguëña. ¹⁸ Caguëna, ja'nrëbi yequëcua, epicúreo bain quëase'ere ye'yesi'cua, yequëcua estoico bain quëase'ere ye'yesi'cua, bain ba'iyete ai ro'tajën ba'icua, ja'ancuabi Pablote tëhuoni, baguë ye'yoyete ai senni achareña. Senni achani, te'ecuabi sa'ñeña cajën:

—¿Ba hua'guë yua gue cocare ro'tani, huesë hua'guë'ru ye'yoguë'ne? sa'ñeña senni achajën careña.

Senni achajënna, yequëcuabi sehuojën:

—Tin riusu hua'i ba'iyete quëani acho'te baguë, ro'tayë mai, sehuoreña.

Pablo yua Jesucristo ba'iyete quëani achoguë, baguë go'ya raise'ere quëani achosi'quë sëani, bacuabi ro ro'tajën, sa'ñeña senni achajën sehuoreña. ¹⁹ Ja'nca senni achajën ba'icuabi Pablote choijën, bacua ëja bain ñë'caru Areópago casiruna sareña. Sani ti'anni, baguëni senni achareña:

—Më'ë coca ye'yoguë ba'iyete quë'rë te'e ruiñe quëani achojë'ën. Gare achama'isi'cua sëani, më'ëbi quëaguëna, achaza cayë yëquëna. ²⁰ Tin cocare caguëna, achani masiñu cayë, senni achareña.

²¹ Si'a Atenas bain, so'o yijabi raisi'cua'ga baru ba'icua naconi, si'acuabi yua gue gu'a mame ye'yose'e se'gare senni achajën, ja'an se'gare caraye beoye quëajën, senni achajën bateña.

²² Ja'nca baguëre senni achajënna, Pablo yua Areópago huë'ere ba'iguë, bacua jobona nëcani, coca ca bi'raguëña:

—Mēsacua Atenas baincua, mēsacua riusu hua'nani ai ro'tacua ba'iyē yē'ere ēñoñē. ²³ Yē'ē yua mēsacua huē'e jobo ca'ncoñare ganiguē, mēsacua riusu hua'na te'ntoni nēcose'ere ēñaguē, te'e te'ntoni nēcōsirute ēñato, ñaca toyani jo'case'e baji'i: “Ēn riusuni gare huesēcuata'an, baguē ba'iyete te'ntoni nēcōhuē yēquēna” toyani jo'case'e ba'iguēna, ja'an Riusu ba'iyete mēsacuani quēani achoja'guē'ē yē'ē yureña.

²⁴ Ja'an Riusu yua mai ta'yejeiyereba Riusu sēani, si'a ěn yija re'otore, si'a ěnjo'on ba'iyete be-oru re'huanī jo'casi'quē'bi ba'iji. Ja'nca re'huanī jo'casi'quēbi si'a guēnamē re'oto, si'a yija re'oto, ja'anre baji baguē. Ja'nca baguē sēani, ro bain re'huasi huē'erēanre bēani ba'ima'iguē'bi baguē.

²⁵ Bain hua'na bonse caraye'ru gare caraye beoye ba'iguē'bi. Bain hua'na carayete si'ayete maina ro insini jo'cabi. Bain huajējēn ba'iyete, bain yi'ejēn ba'iyete, ja'an si'ayete maina ro insini jo'cabi Riusu.

²⁶ Si'a ěn re'oto bainre re'huanī jo'casi'quēbi si'a jubēan bain tin ba'icua re'huasi'cuareta'an, si'a hua'na yua te'e bain yo'je raisi'cua ba'iyē. Re'huanī jo'canī, ja'nrēbi, Si'a ěn yija re'otona sanī bēani jaijeijēn ba'ijē'ēn caguē, ga jubēte cuencuenī saonī, bacua ba'iruan, bacua umuguseña ba'iyē, ja'an si'ayete cuencuenī jo'cabi Riusu. ²⁷ Ja'nca re'huanī jo'caguē, Si'a bainbi yē'ē ba'iyete te'e ruiñe ye'yeni masijē'ēn canī jo'caguēna, baguēni gare guaja beoye cu'eni tinjani baye poreyē mai, maire te'e ba'iguēre sēani. ²⁸ Mai recoyorebana gaje meni baja'guē canica, maina ti'anni, mai recoyona te'e zi'nzireba zi'nzini, si'a mai ba'iyete

mame re'huani, maini bojoreba bojo güeseji Riusu. Mésacua ira bain ba'isi'cuabi yihuo cocare masiye ro'tani toyani jo'cajën, te'eguëbi toyani jo'caguë: “Mai hua'na yua Riusu te'e huë'e bainreba'ru ba'icua'ë” toyani jo'caguëña baguë. ²⁹ Ja'nca toyani jo'caguëna, ja'an cocare ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu te'e huë'e bainreba'ru ba'icua sëani, Riusu ta'yejeiye ba'iyete huacha ro'taye beoye ba'ijë'ën, Mésacua yua zoa curi, plata, gata, ja'anbi inni, ro mësacua ro'tase'ere cuencueni, te'ntoni, Yë'ë riusureba'ë cajën nëconi banica, ai huacha yo'oyë mësacua. ³⁰ Mai ta'yejeiyereba Riusubi bain cue'yoni yo'ose'e, ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ëñani, Chao hua'nabi ro huesë ëaye yo'ojën, yë'ë ba'iyete yuta ye'yema'icuaire sëani, bacuani bënni senjoma'inë yë'ë caguë ba'isi'quëta'an, yureñabi si'a ën yija bainni quëani acho bi'raji Riusu: “Mésacua ja'anrë gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani mësacua mame recoyo tëno güesejë'ën” cani acho bi'raji yureña. ³¹ Ja'nca cani acho bi'raguë, baguë cuencuesi umuguse yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji. Baguë bainguë cuencuesi'quërebabi yuara maina ti'an raija'guëta'an ba'iji. Ti'an raiguëna, si'a bain yo'ojën ba'ise'ere ëñani, re'oye yo'ojën ba'isi'cuare tëani baja'guë'bi. Gu'aye yo'ojën ba'isi'cuare gare bënni senjoja'guë'bi. Baguë bainguë cuencueni raoguëna, maina ti'anni, mai ro'ire junni tonni, ja'nrebi go'ya raji'i baguë. Ja'nca go'ya raisi'quëre sëani, baguë umuguse ti'anja'ñete te'e ruiñe masiyë mai, Atenas bainni quëani achoguëña Pablo.

³² “Junni tonni go'ya raji'i baguë” caguëna, ja'an bain jubë jobo ba'icuabi ro jayareña. Yequëcuaca

baguëni careña:

—Më'ëbi se'e yequë umuguse ja'an cocare quëani achoguë raijë'ën. Achañu, careña.

³³ Carena, Pablobi bacuare jo'ca bi'raguëna, ³⁴ bacua jubë ba'icua te'ecuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, baguëni te'e zi'nzireña. Dionisio hue'eguë, Areópago ñë'ca huë'e ëjaguë, romi hua'go Dámaris hue'ego, yequëcua, ja'an ba'icuabi Pablóni te'e zi'nzini bateña.

18

Pablo en Corinto

¹ Ba'ijëna, ja'nrëbi jë'te, Pablobi Atenas huë'e jobore jo'cani sani, Corinto huë'e jobona ti'anni baquëña. ² Ti'anni ba'iguëbi ja'an judío bain Riusu bainre tëhuoni, bacuani te'e zi'inni baquëña. Ba judío bainguë Aquila hue'eguë, baguë rënjo Priscila naconi, ja'ancuare tëhuoni zi'inni baquëña. Italia yijabi raisi'cua bateña. Bain ta'yejeiye ëjaguë Claudio hue'eguëbi si'a judío bainre ëñaguë, Roma bain yijabi gare saijë'ën caguë guanseguëna, ba samucuabi Corinto huë'e jobona ti'anni bateña. Ti'anni ba'ijëna, ³ Pablobi bacuani tëhuoni, bacua ba'iyete masini, bacua naconi te'e ba'iguë, te'e yo'o conguë baquëña, si'acua yua jo'ya hua'na ga'nibi huë'eña yo'oye masicua sëani. ⁴ Ja'nca te'e yo'o conguë yo'o yo'oma'i umuguse ti'anguëna, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë ba'iguëna, judío bain, tin bain, ja'an ñë'casi'cua jobo ba'icuabi te'e ruiñe achani, Cristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni bateña.

⁵ Ja'nca ba'ijënna, ja'nrebi Silas, Timoteo, bacuabi Macedonia yijabi ti'anni Pablo yo'ore con bi'rajënna, Pablobi se'e ro'taguë, Yë'ë yo'o, jo'ya hua'na ga'nibi huë'eñare yo'oye ja'anre jo'cani, Riusu cocare quëani achoye se'gare yo'oza caguë, si'a judío bainni te'e ruiñe quëani achoguë, “Jesucristo yua Riusu Raosi'quëreba ba'iguëbi maina ti'an raji'i. Baguëre zoe ëjojën ba'icuanì ti'an rani, maini coñe yëji baguë” quëani achoguëña. ⁶ Quëani achoguëña, judío bainbi cue'yoni, Pablóni je'o bani, ai gu'a coca ca bi'rareña. Ja'nca ca bi'rajënna, Pablo yua baguë caña ba'i ya'ore cue'nconi tonni, bacuani caguëña:

—Mësacuabi cue'yoni, Cristore ro gu'a güeni senjojënna, Riusubi mësacuani ai bënni senjoguë ba'ija'guë'bi. Bënni senjoguëña, mësacua cara-jeija'yete ro'tajë'ën. Ro mësacua cue'yoni carajei güesese'e sëani, Riusuni jucha beo hua'guëbi te'e ruiñe baguëni sehuoguë ba'ija'guë'ë yë'ë. Yureca judío bain jubë ba'ima'icuaña bonëni, Riusu cocarebare ja'ancuani quëani achoyë yë'ë, canì, bacuare jo'cani saquëña Pablo.

⁷ Sani, yequë bainguë Justo hue'eguë, Riusuni ai yëguë, ja'anguë huë'ena ti'anni, bainre coca quëani acho bi'raguëña. Baguë huë'e yua judío bain ñë'ca huë'e ca'ncorë baquëña. ⁸ Quëani acho bi'raguëña, yequë bainguë Crispo hue'eguë, judío bain ñë'ca huë'e ëjaguëbi achani, Cristóni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baquëña, baguë te'e huë'e bain si'a jubë naconi. Yequëcua'ga Corinto bain hua'na'ga Riusu cocarebare achani, si'a recoyo ro'tani, Cristóni recoyo te'e zi'inni bateña. Ja'nca ba'icubabi oona bautiza güesereña. ⁹ Ja'nca ba'ijënna, ja'nrebi yequë

umugusebi na'ijaquëna, Pablobi umeni cainguë, ëo canni ëñaguëna, Cristobi baguëni ëñoni, baguëni bojo güeseguë quëaguëña:

—Gare huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Yë'ë cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë ba'ijë'ën.
¹⁰ Më'ë naconi te'e zi'inni ba'iguëre sëani, yë'ë yo'ore yo'o conguë ba'ijë'ën. Ja'nca ba'iguëna, je'o bacuabi më'ëni ënseye gare porema'ija'cua'ë. Ën huë'e jobo bain ai jai jubëbi yë'ë bainreba ruin'ja'cuare sëani, yë'ë cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë ba'ijë'ën, cani jo'caguëña Cristo.

¹¹ Ja'nca cani jo'caguëna, Pablobi ja'anre ëo canni ëñasi'quë, Corinto huë'e jobona bëani ba'iguë, te'e tëcahuë jobo ba'iguë, Riusu cocarebare bain hua'nani quëani achoguë baquëña.

¹² Ja'nca ba'iguëna, ja'nrebi Galiön hue'eguëbi Acaya bain ta'yejeiye ëjaguë runni ba'iguëna, judío bainbi sa'ñeña cajën, Pablóni preso zeanjaiñu cajën, baguëre zeanreña. Ja'nca zeanni, baguëte rërëni sani, bain ëjaguë ba'iruna nëconi, ¹³ baguëni careña:

—Ënquëbi Riusu ba'iyete ye'yoguë, yëquëna ira bain guanseni jo'case'e'ru tin ye'yoguëna, baguë ye'yoye'ru yo'oye porema'inë yëquëna, cajën, Pablóni bëinjën bateña.

¹⁴ Ja'nca cajënna, Pablobi bacuani sehüo ëaye yo'oguëta'an, ëjaguë Galionbi ja'an judío bainni sehuoguë caguëña:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, ro bëinjën caye'ne? Ënquëbi gu'aye yo'otoca, o bainni je'o batoca, mësacua judío bainni te'e ruiñe achani conre'ahuë

yë'ë. ¹⁵ Mësacua ira bain ba'isi'cua coca cani jo'case'e'ru tin yo'osi'quëre sëani, baguëni si'nseye porema'iguë'ë yë'ë. Mësacua se'gabi baguëni senni achani, baguëni si'nseja'yete ro'tani si'nsejë'ën, caguë sehuoguëña.

¹⁶ Ja'nca sehuoni, bacuare bi'rani saoguëña.

¹⁷ Ja'nrebi yequëcua, griego bainbi judío bain ñë'ca huë'e ëjaguë Sóstenes hue'eguëni zeanni, Galión ba'iruna ti'anni, Sóstenesni ai jëja huateña, bain ëjaguëbi ëñaguëna. Ja'nca huaijënna, Galionbi bacua huaise'ere ro ëñama'iguë'ru baquëña.

Pablo vuelve a Antioquía y comienza su tercer viaje misionero

¹⁸ Ja'nrebi Pablobi yuta zoe ba'i umuguseña Corinto huë'e jobona bëani baquëña. Ja'nrebi jë'te, Priscila, Aquila, bacuani choni, Yoguna cacani saiñu cani, ja'nrebi Cristo bain jubëte su'ncani jo'ceni, ziyabi sani, Siria yija tëca sai bi'rareña. Sai bi'rani, ru'ru, Cencrea huë'e jobore yuta ba'iguëbi baguë sinjo rañare quëroguë, Yë'ë yua Riusuni cani jo'case'e sëani, baguë yëye'ru te'e ruiñe yo'oza caguë quëroguëña. ¹⁹ Quëroni sani, Efeso huë'e jobona ti'anni, Priscila, Aquila, bacuare ja'anruna jo'caza caguë, ja'anru judío bain ñë'ca huë'ena cacani, bain ñë'casi'cuani Riusu cocare quëani achoguëña. ²⁰ Quëani achoguëna, ba hua'nabi achani bojojën, Yëquëna naconi quë'rë zoe bëani ba'ijë'ën cajën choicua'reta'an, bëamaquëña. ²¹ Ja'nca bëama'iguëbi bacuare jo'ca bi'raguë, bacuani sai cocare caguëña:

—Riusu bojo umuguseña yurera ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, Jerusalenna ru'ru ti'anjaza cayë yë'ë.

Jè'te, mësacuani se'e ëñaguë raiyë yë'ë, Riusubi contoca, cani, bacuare jo'cani saquëña.

Efeso yo sa'rona gajeni, jai ziaya yoguna cacani saquëña. ²² Sani, ja'nrebi Cesarea huë'e jobona jeni, Jerusalén huë'e jobona sani, Cristo bain jubë ba'icuanı salıdaguëña. Salıdani ba'ini, ja'nrebi Antioquía huë'e jobona saquëña. ²³ Sani ti'anni, ja'anru bain naconi zoe ba'ini, ja'nrebi se'e sani, Galacia, Frigia, ja'an yijañana ti'anni, Cristo bainni yihuoguë, bacuani quë'rë se'e jëja recoyo ba hua'nare re'huani jo'caguëña.

Apolos predica en Efeso

²⁴ Yureca ja'ansi umuguseña yequë judío bainguë Apolos hue'eguëbi Efesona ti'anni baquëña. Alejandría huë'e jobobi raisi'quë yua Riusu coca toyani jo'case'ere ai ta'yejeıye ye'yeni, bainni te'e ruiñe quëani achoye masiguë baquëña. ²⁵ Jesucristo ye'yose'ere ai masıye yihuoguë, ai bojoreba bojoguë ye'yoguë, Jesús ba'ise'ere te'e ruiñe quëaguëca, Juan bautizaye, ocona bautizaye, ja'an se'gare masiguë, bainre ye'yoguë baquëña. Riusu Espıritu gaje meni bayete huesëguëña. ²⁶ Ja'nca ba'iguëbi Efesona ti'anni, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, jëja recoyo re'huani, bainni ye'yoguëna, Priscila, Aquila, bacuabi achani, Huacha ro'tama'ija'guë cajën, baguëte ca'ncona sani, Riusu ye'yoguë ba'ise'ere quë'rë te'e ruiñereba'ru baguëni canı ahojën, yihuojën bateña. ²⁷ Yihuoni tējijëna, Apolosbi Acaya yijana saiza caguë sai bi'raguëna, Cristo bain ja'anru ba'icuabi baguëni bojojën, bacua bain Acaya yijare ba'icua, ja'ancuanı utire toyani,

Apolos te'e ruiñe conguë ba'iyete quëani, baguë naconi saoreña. Saojënna, baguëbi sani ti'anni, Riusubi ta'yejeiye yo'oni conguëna, ai jai jubëan bainbi Apolos cocare achani Cristoni si'a recoyo ro'tajënna, bacuani ai bojoguë conguëña baguë. ²⁸ Judío bainbi huacha ye'yojënna, Apolosbi quë'rë ta'yejeiye masiye ye'yoguëna, judío bainbi ro sehuoye beoye achareña. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yejë'ën caguë, Riusu Raoja'guë ba'iyete te'e ruiñe bacuani masi güeseguë baquëña. Ja'anguëbi Jesús hue'eguë, mësacua zoe ëñajën ëjojën ba'ijënna, mësacuana ti'an raji'i baguë caguë, bacuani te'e ruiñe masi güeseguë baquëña.

19

Pablo en Efeso

¹ Ja'nrëbi, Apolosbi Corinto huë'e jobona saisiquë ba'iguëna, Pablobi yequë ca'ncobi raiguë, cu re'oto huë'e joboñabi raiguë, ja'nrëbi Efeso huë'e jobona ti'anguëña. Ti'anni ëñato, Cristo bain jubë ba'icua bateña. ² Ja'nca ba'ijënna, bacuani senni achaguëña:

—Mësacua yua Cristoni si'a recoyo ro'tajën, ¿Riusu Espírituni recoyo te'e zi'inni bate? senni achaguëña.

Senni achaguëna, bacua sehuoreña:

—Banhüë. Riusu Espiritu ba'iyete gare huesëyë yëquëna, sehuoreña.

³ Sehuorena, Pablobi senni achaguëña:

—Ja'nca ba'ito, ¿mësacua bautiza güesejën, guena bautizare'ne?

Ja'nca senni achaguëna, bacuabi:

—Juan bautizani ye'yose'e se'ga'ru ocona bautiza güesehuë yëquëna, sehuoreña.

⁴ Ja'nca sehuorena, Pablobi bacuani yihuoguë quëaguëña:

—Juan Bautizaguëbi bainre bautiza bi'raguë, bacuani ñaca yihuoguë baquëña: “Mësacua yo'ojën ba'ise'e si'aye gare jo'cani, mame recoyo re'huani, ocona bautiza güesejë'ën. Ja'nca bautiza güesejën, Jesucristo ba'ija'yete si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'anguëbi yuara yë'ë yo'je raija'guëta'an ba'iji, Riusu ta'yejeiye raoja'guëreba sëani” yihuoguë baquëña Juan, quëaguëña Pablo.

⁵ Quëaguëna, bacuabi te'e ruiñe achani, Jesucristoni si'a recoyo ro'tani zi'inni, te'e ruiñe bautiza güesereña. ⁶ Bautiza güesejënna, Pablobi baguë ëntë sarañare bacuana pa'roni ujaguëna, Riusu Espiritubi gaje meni bacuana zi'inni baguëna, bacuabi ta'yejeiye coca cajën, tin coca ye'yema'ise'ebi Riusu cocarebare quëani acho bi'rareña. ⁷ Ja'an quëani achocua yua si'a sara samucua ba'icua'ru bateña.

⁸ Ja'nrebi Pablo yua Efeso huë'e jobona bëani, se'e samute ñañaguë hua'i ba'iguë, judío bain ñë'ca huë'ena cacani, Riusu cocarebare quëani achoguë, jëja recoyo re'huani, Riusu bainreba mame re'huani bayete si'a jëja yihuoguë quëani achoguë baquëña. ⁹ Ja'nca quëani achoguë ba'iguëna, judío bain jobo ba'icuabi cue'yoni, Riusu cocare achaye güejën, ro gu'a cocare bain hua'nani careña. Ja'nca cajënna, Pablobi ja'anru Cristo bainre choiguë, Gu'a bainre gare jo'cani saiñu caguë, bacuare saguëña. Sani Tirano hue'eguë, baguë uti ye'ye huë'ena ti'anni, cacani, Cristo

bainre ñe'coni, si'a umuguseña bacuare ye'yoguë baquëña. ¹⁰ Ja'nca ba'iguë, samu tēcahuēan bainre ye'yoguë ba'iguëna, si'a Asia ca'ncoña bainbi Riusu cocarebare achajën, Jesucristo ba'iyete ye'yereña. Judío bain, tin bain'ga, si'acuabi Cristo ba'iyete ye'yereña. ¹¹ Ye'yejënna, Pablobi ai ta'yejeiye yo'ore yo'oni ëñoguëna, ¹² bain hua'nabi ai bojojën, baguë caña ja'su yajise'ere inni, bacua rauna ju'incuana uanreña. Ja'nca uanrena, ja'ansirën huajë rateña. Gu'a huati hua'i'ga bacuare jo'cani gare sateña.

¹³ Ja'nrëbi yequëcua, judío yai bain si'a ca'ncoña ganini, Gu'a huati hua'ire etoni saoza cajën, Cristo bain ta'yejeiye yo'ojën ba'ise'ere ëñani, ja'nrëbi huati bacuana sani, Jesucristo mamire juinja cajën, huati hua'ire etoni saoza cajën yo'o bi'rareña:

—Jesucristo mami, Pablobi quëani achoguëna, ja'an ro'ina cani tonguëna, mësacua huati hua'i gare etani saijë'ën, juinja careña.

¹⁴ Ja'nca juinja cajën, bacua jubë ba'iguë Esceva hue'eguë'ga güina'ru juinja ca bi'raguëña. Ja'an hua'guë yua judío bain ta'yejeiye yai bainguë casi'quëbi baguë mamacua te'e ëntë sara samucua naconi sani, yequë bainguë huati basi'quëni ai juinja ca bi'rareña. ¹⁵ Juinja ca bi'rajënna, ja'an gu'a huatibi sehuoguëña:

—Mësacuabi juinja cajën, Jesucristo, Pablo, ja'ancuare juinja cajënna, bacuare masiyë yë'ë. Mësacuaca ¿gue ta'yejeiye bain ba'icua'ne? huatibi senni achaguëña.

¹⁶ Senni achaguë, ja'an huatibi baguë bainguëni ta'yejeiye yo'o güeseguëna, ba hua'guë yua chani

huëni, ja'an judío yai bain si'a jubëre zeanni, ai jëja huaiguëna, bacua yua gatini saiñu cajën, ai yo'ojën, ai ja'si nesi'cuabi ro can beohuëan etani hue'sena huë'huëreña. ¹⁷ Ja'nca ai yo'ojënna, si'a Efeso bain judío bain, tin bain, si'acuabi achani masini, ai quëquëreba quëquëjën, mai ëjaguë Jesucristo ba'iyete ai ta'yejeiye cani achojën, Ai jaiguë'bi ba'iji Jesucristo, cajën bateña.

¹⁸ Ja'nrebi Cristo bain ba'iyete cacua ai jai jubë juinja cajën ba'isi'cuabi ti'anni, bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere bainni quëajën, Riusuni oijën bateña. ¹⁹ Yequëcua'ga judío yai bain juinja cajën ba'isi'cuabi bacua uti pëbëan, bacua ëco uan pëbëan, ja'an si'ayete huë'e joborebana sani bëyoni, si'a bainbi ëñajënna, toare zëonni, be-oru ëoni senjoreña. Ja'an uti pëbëan ro'ise'ere cuencueto, cincuenta mil so'coña ai ro'i so'coña baquëña.

²⁰⁻²¹ Ja'nca ëoni senjoni, mame recoyo tëno güeseni Riusu bain re'huasi'cua ba'ijënna, Pablo yua Yequë huë'e joboña bainni ëñajaza caguë, baguë ma'a saija'yete ro'taguëña. Macedonia, Acaya, ja'an yijaña bainre ëñani, ja'nrebi Jerusalén huë'e jobona se'e saija'guë'ë yë'ë. Sani, ja'anru bainre ëñani tējini, ja'nrebi Roma huë'e jobona saija'guë'ë yë'ë, ro'taguë baquëña. ²² Ja'nca saiye ro'taguëbi baguëre concua samucua, Timoteo, Erasto, bacuare Macedonia yijana ru'ru saoguëña. Ja'nca saoni, ja'nrebi se'e rëño ñësebë Asia yijana yuta bëani baquëña.

Alboroto en Efeso

²³ Bëani ba'iguëna, ja'an umuguseña ba'iguëna, yequëcuabi Cristo bainni ai bëinjën, ai je'o bajën, si'a huë'e jobona cu'e ganojën güi bi'rareña.

²⁴ Bacua ëjaguë Demetrio hue'eguëbi si'a jëja coca yihuoguëna, ai yo'ojën güi bi'rareña. Ja'an bainguë yua plata guëna re'huaye masiguë, ja'an plata guënabi yo'oni, ja'an bain huacha riusu hua'go Diana hue'ego, bago uja huë'erëanre re'huani, bainna insini, baguë, baguë gaje concua naconi, yua ai a'ta curi conì bareña. ²⁵ Ja'anguëbi baguë gaje concua si'acuare choini, bacuani quëaguëña:

—Yë'ë bain sanhuë, mësacuabi mai yo'o yo'ojën ba'iyete ro'tajë'ën. Ja'nca yo'ojën, bain hua'nabi ai re'oye ro'ijënna, ai sanjeiñe ba'ijën, bonse gare caraye beoye ba'icua'ë mai. ²⁶ Ja'nca ba'icuaabi ja'an Pablo hue'eguë, baguë gu'a cocare achajë'ën. Si'a Efeso huë'e jobobi ganini, quëani achoguë, mai Diana uja huë'erëan yo'ose'ere caguë, Ro bain riusu hua'i te'ntoni nëcose'e yua huacha riusu hua'i se'ga ba'iyë caji baguë. Ja'nca caguëna, ai jai jubë bainbi achani, si'a Asia bain'ga achani, mai riusu hua'go Dianani ro'taye gare jo'cani senjo bi'rahuë. ²⁷ Ba hua'gore ja'nca jo'cani senjotoca, mai curi ¿jaronà conì baye'ne mai? Ba hua'go yua ai ta'yejeiye ba'i hua'go sëani, gare carajeiye beoye ba'ija'go cajën, Pablo bainni ënseñu cayë yë'ë. Ënsema'itoca, yequërë si'a Asia bain, si'a ën yija bain ta'yejeiye riusu hua'gore gare gu'aye yo'oni, bagote ro'jo'cani senjoma'iñe. Ja'nca sëani, Pablo bainni ënsejaiñu, caguëña Demetrio.

²⁸ Ja'nca caguëna, bain hua'na si'a jubëbi ai bëinreba bëinjën, ai jëja güi bi'rareña:

—Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güi bi'rareña.

²⁹ Ja'nca güi bi'rajën, si'a huë'e jobobi ganijën, quë'rë jai jubë bainre huëojën, Pablöre yo'o concua Cayo, Aristarco, ja'ancua Macedonia baincuare zeanni, rërëni sani, bacua huë'e jobo ñë'ca huë'ena cacani bateña. ³⁰ Ja'nca ba'ijënna, Pabloi masini, Ja'an bainni coca cajaza caguëreta'an, Cristo bainbi ënsereña. ³¹ Pablo gajecua'ga, Asia yija ëja bainbi Pablöni coca yihuojën raoreña: Ja'an bain ñë'caruna gare cacaye beoye ba'ijë'ën. Ai huaji yaru'ë cajën raoreña. ³² Ja'nrëbi bain hua'na ñë'casi'cuabi ai jëja güijën, te'e ro'tama'icuabi tin güijën, ro huesë ëaye yo'ojën, ro ro'tajën, ro güijën bateña. ³³ Ja'nca ba'ijënna, judío bainbi bacua bainguë Alejandro hue'eguëni cuencueni, bain jobona nëcojënna, ba hua'guë yua nëcani, Bainre cuao güeseza caguë, baguë ëntë sarare huëani rëonni ca ëaye yo'oguëna, ³⁴ bain hua'nabi baguëni ëñajën, Gu'a judío bainguë'bi cajën, quë'rë se'e samu hora ba'iye gare jo'caye beoye güijën bateña:

—Mai riusu hua'go Diana hue'egobi si'a Efeso bainni ai ta'yejeiye conreba congo ba'igo, güijën bateña si'a jubë.

³⁵ Güijën ba'ijënna, yequë, ja'an huë'e jobo ëjaguëbi nëcani, bain hua'nabi ja'an güiye jo'cajënna, bacuani caguëña:

—Mësacua Efeso bain, mai ta'yejeiye riusu hua'go Diana, bago ba'i huë'e yua ënjo'on Efeso bain cuirasi huë'e ba'iguëna, si'a ën yija bainbi masiyë. Bago ba'iye cuencuese'e yua guënamë re'otobi gaje meni to'inse'ere sëani, si'a bainbi

masiyë. ³⁶ Ja'nca ba'iguëna, bain hua'nabi bagore gare gu'aye caye porema'icua sëani, mësacua yua bëiñe beoye ba'ijë'ën. Gare hui'ya yo'omajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. ³⁷ Ëncua, mësacua rërëni rasi'cua, bacuabi mai riusu hua'goni gare gu'aye yo'omateña. Bago huë'ere gare gu'aye caye beoye bateña bacua. ³⁸ Ja'nca sëani, Demetrio, baguë gaje yo'o concua, bacuabi gu'aye caye banica, ëja bainna sani, te'e ruiñe ca güeseye bacuani senja'bë. ³⁹ Senni, ja'nrëbi quë'rë se'e ta'yejeiye yo'oye seña yënica, ëja bain ñë'ca umuguse tëca ëjoni, si'a jubëni senja'bë. ⁴⁰ Yure umuguse mësacuabi ai hui'ya güijën ro rënni ganojën, ro guaja yo'ohuë. Ja'nca yo'ojëna, romano ëja bainbi achatoca, mai si'acuani ai jëja senni achare'ahuë bacua. Senni achatoca, ¿queaca sehuoye'ne mai? huë'e jobo ëjaguëbi caguëña.

⁴¹ Ja'nca cani tējini, bain hua'na ñë'casi'cuare bacua huë'ena go'i güeseguëña.

20

Viaje de Pablo a Macedonia y a Grecia

¹ Bain hua'nabi bacua güiyete jo'cani saijënna, Pabloi Cristo bain jubëte choini, bacuani yihuo coca cani, ja'nrëbi Saiyë cani, ba hua'nani su'ncani, bacuare jo'cani, Macedonia yijana saquëña. ² Sani ti'anni, ja'an yija bain Cristo bain jubëanre ëñajani, bacuani yihuoni bojo güeseni, bacuani jëja recoyo ba hua'nare re'huani, Grecia yijana ti'añe tëca bain jubëanre ëñaguë saiguë baquëña. ³ Greciana ti'anni, samute ñañaguë hua'i ja'anru bain Cristo bain jubëan naconi ba'ini,

ja'nrëbi Siria yijana goza caguë, jai ziaya yoguna cacani go'iyë ro'taguëna, judío bainbi Pablóni huani senjoñu cajën, gatini ëjoreña. Gatini ëjojënna, Pablobi masini, se'e ro'tani, yija ma'abi goza caguë, Macedonia yijabi go'i bi'raguëña. ⁴ Ja'nca saiguëna, baguëre concua rëño jubëbi ru'ru saë'ë. Sópater Berea bainguë, yequë Aristarco, yequë Segundo, Tesalónica bain ba'icua, yequë Cayo Derbe bainguë, yequë Timoteo, yequë Tíquico, yequë Trófimo, Asia bain ba'icua, ja'an ba'icuabi ⁵ ru'ru sani, Troas huë'e jobo tëca sani, bëani, yëquënare ëjojën baë'ë. ⁶ Ejojën ba'ijënna, yëquëna hua'nabi judío bain ta'yejeiye umuguseña, bacua huo'coma'ise'e aon ain umuguseña Riusuni bojojën, sa'ñeña conjën, Riusuni te'e ruiñe yo'oni tējini, Filipos huë'e jobo yo sa'rona gajeni, jai ziaya yoguna cacani, sani, ja'nrëbi te'e ëntë sara ba'i umuguseña Troas huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni ja'nrëbi, se'e te'e ëntë sara samu umuguseña ja'anrute baë'ë yëquëna.

Visita de Pablo a Troas

⁷ Ja'nca ba'icuabi semana ja'anrë umuguse, Cristo bain yo'o yo'oma'i umuguse si'a jubë Cristo bainbi ñë'cani, Mai jo'jo aonre sa'ñeña huo'hueni aiñu cajën yo'o bi'rajën, sa'ñeña recoyo te'e zi'nzini bojojënna, Pablobi Riusu cocarebare ye'yobi. Ja'nca ye'yoguë, ñatani saiza caguë, yua ñami jobo ba'iyë tëca, coca quëani achoguë baji'i. ⁸ Ai ëmë ba'i huë'ere ñë'casicuabi majahuëan ai ba'iyë zë'nquese'e ba'ijën, Pablo cocare achajën ñu'ijën, ⁹ bacua jubë bainguë Eutico hue'eguë bonsë hua'guëbi yua ati gojere achaguë ñuji'i. Ja'nca

ñu'iguë, Pablo yua quë'rë zoe cani achoguëna, bonsë hua'guëte ëo cainguëna, cainsi hua'guëbi hue'se ca'ncona samute sonohuëan ba'irubi yijana bonëni tonji'i. To'inguëna, bain hua'nabi gajeni ëñato, ju'insi'quë unji'i. ¹⁰ Ja'nрэbi Pablo'ga gajeni, baguëna rëanni su'ncani achani, ja'nрэbi bain hua'nani quëabi:

—Mësacua huaji yëye beoye ëñajë'en. Huajëji baguë, quëabi.

¹¹ Quëani, ja'nрэbi bacua sonohuëna se'e mëni, bacua jo'jo aonbëanre jë'yeni, bainna huo'hueni, si'a hua'nabi sa'ñeña bojojën ainjënna, ja'nрэbi Pablobi se'e yihuo bi'rani, Riusu cocare quëani achoguë ñatajaji'i. ¹² Ja'nрэbi Euticobi se'e huajë raiguëna, si'a hua'nabi baguëni ëñani, ai bojoreba bojo recoyo re'huani saë'ë.

Viaje desde Troas a Mileto

¹³ Saijënna, Pablo'ga te'e hua'guëbi yija ma'aja'an saji'i. Saiguëna, yëquëna hua'nabi jai ziaya yoguna cacani saijën, Asón tēca saijën, Pablo case'e'ru baguëni tēhuoni guaoñu cajën saijën, ¹⁴ ja'nрэbi Asón huë'e jobona ti'anni, Pabloni tēhuoni guo-huë. Guaoni, ja'nрэbi se'e sani, ja'nрэbi Mitilene huë'e jobona ti'anhuë. ¹⁵ Ti'anni, se'e sani, yequë umuguse Quío je'eñerabi tayojeiye sani, yequë umuguse Samosna ti'anni je'ë. Jeni, ja'nрэbi se'e sani, Trogiliona ti'anni, ja'anruna bëani huajëni, ja'nрэbi yequë umuguse Mileto huë'e jobona sani ti'anhuë. ¹⁶ Pablo yua Asia yijana ro guaja jema'iñu caguë, Efeso huë'e jobore ro tayojeiye sani, Mileto huë'e jobona je'ë. Pablo yua besa sani ti'añu. Porenica, Pentecostés umugusebi Jerusalén

huë'e jobona ti'anni ba'ija'guë'ë yë'ë caguëna, Efesona jemaë'ë yëquëna.

Discurso de Pablo a los ancianos de Efeso

¹⁷ Mileto huë'e jobona jeni, Pablo yua Cristo bain Efeso huë'e jobore ba'icua, bacua ira ëja bainre choijani rajë'ën caguë, ma'aja'an saoguëna, ¹⁸ bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an rajënnna, Pablobi bacuani yihuoguë cabi:

—Mësacua yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñajën, si'a yë'ë Asia yijare ba'iguë yo'ose'ere te'e ruiñe masiyë mësacua. ¹⁹ Ja'nca masijënnna, mësacua naconi ba'iguëbi yë'ë Ëjaguë Jesucristoni gare ya'jaye beoye baguë yo'ore conguë baë'ë yë'ë. Ro yë'ë ba'iyete ro'tama'iguë, yë'ë yua ro ta'yejeiye beo hua'guë'ë caguë, yë'ë Ëjaguëni yo'o conguë, judío bainbi ai je'o bajënnna, ai yo'oguë, Bain hua'nani conni cuiraza caguë, ai oiguë conguë baë'ë yë'ë. ²⁰ Mësacua naconi te'e ba'iguë, Riusu cocarebare mësacuani gare jo'caye beoye quëani achoni, Mësacua yua re'oye jaijeijën ba'ijë'ën caguë, mësacua si'a jubëni ye'yoguë, mësacua huë'eñana ti'anni yihuoguë baë'ë yë'ë. ²¹ Si'a hua'nani yihuoguë, judío bain, tin bain, si'a hua'nani si'a jëja caguë, gare jo'caye beoye quëani achoguë baë'ë yë'ë: Mësacua yua, Riusubi ëñaguëna, ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, mai Ëjaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tani recoyo te'e zi'inni ba'ijë'ën, quëani achoguë baë'ë yë'ë. ²² Yureca, Riusu Espiritubi yë'ëre saguëna, Jerusalén huë'e jobona saiyë yë'ë. Ja'nca saiguëbi ¿Ja'an huë'e jobo bainbi guere yë'ëni yo'oja'ye'ne? ro'taguë, ²³ yë'ë ai yo'oguë

ba'ija'ye se'gare masiyë. Yë'ëbi yureña si'a hu'e joboñabi saiguëna, Riusu Espiritubi yë'ëni masi güeseji. Jerusalén bainbi yë'ëre preso zeanni, yë'ëni ai yo'o güeseja'cua'ë caguë, yë'ëni masi güesequëna, ²⁴ gare huaji yëye beo hua'guëbi ja'an jobona saiye yë'ë. Yë'ë Eǰaguë Jesucristobi yë'ëni guansequëna, yë'ë huajëguë ba'iyete gare ro'tama'iguë'ë yë'ë. Baguëni ai bojoreba bojoguë, baguë yo'o guanseni jo'case'e se'gare te'e ruiñe yo'oni, Si'aye tējiye tēca gare jo'caye beoye baguëni re'oye yo'o conza caguë ba'iyë yë'ë. Si'a bainni quëani achoguë, Riusubi mēsacuani ai yëguë, baguë oiguë conse'ere mēsacuani masi güesebi, caguë ba'iyë yë'ë.

²⁵ Mēsacua're'ga ja'an cocare quëani achoguëna, yureñabi yë'ëre gare se'e ëñama'ija'cua'ë. Ja'nca te'e ruiñe caguë, mēsacuani jo'cayë. ²⁶ Riusu cocarebare mēsacuana te'e ruiñe quëani achosi'quë sëani, mēsacua yua Riusu yëye beoru masiyë. ²⁷ Riusu ta'yejeiye yo'oni jo'case'ere gare yahueye beoye mēsacuani ye'yosi'quëre sëani, Riusubi yë'ëni gare bënni senjoñe beoye ba'ija'guë'bi. ²⁸ Ja'nca te'e ruiñe ye'yesi'cua sëani, mēsacua yua ëñare bajën, mēsacua ba'iyete ro'tajën, gare huacha yo'oye beoye ba'ijë'ën. Riusu Espiritubi Cristo bain jubëanre mēsacuana jo'caguëna, mēsacua yua ëñare bajën, bacuare re'oye yo'ore conni cuirajën, bacuani te'e ruiñe ye'yojën yihuojën ba'ijë'ën. Jesucristobi ja'an bain ro'ire junni tonguëna, mēsacua yua bacua ëjacua ruinsi'cua sëani, bacuare re'oye ëñajën conjën ba'ijë'ën. ²⁹ Yureca yë'ëbi gare saiguëna, yequëcua gu'aye

yo'ocuabi mäsacua jubëanna ti'anni, airu yai hua'na saoni senjoñe'ru mäsacua jubëan bainre saoni senjo ëaye yo'oja'cua'ë. ³⁰ Mäsacua jubëan bain'ga güina'ru yo'ojën, bainni ro coquejën, Yë'ë coca ye'yoyete te'e ruiñe ro'tani yë'ëni conjë'ën cajën, te'e ruiñe camajën ba'ija'cua'ë. ³¹ Ja'nca ba'ija'cuare sëani, mäsacua ëñare bajën, te'e ruiñe ro'tajën ba'ijë'ën. Yë'ëbi mäsacua naconi samute tëcahuëan ba'iguë, gare jo'caye beoye mäsacuani ye'yoguë, mäsacuani ai oire baguë, Cristo ba'iyete te'e ruiñe quëani achoguë yihuoguë baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, mäsacua gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën.

³² Yureca, yë'ë yo'je sanhuë, mäsacuare ai ro'taguë, Riusuni senreba señë yë'ë. Mäsacuare ai oire baguë conjë'ën caguë señë yë'ë. Ja'nca senni achaguëna, mäsacua'ga baguë cocareba cani jo'case'ere gare jo'caye beoye te'e ruiñe ro'tajën, baguë oiguë coñete gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Mai ta'yejeiyereba Eñaguë Riusubi mäsacuani ai jëja recoyo bacuare re'huanı baye masiji. Ja'nca masiguëbi mäsacuare cuencueni sani, baguë bainreba jubë naconi, baguë baye si'ayete mäsacuana insini jo'caga'guë'bi. ³³ Yë'ë'ga mäsacua naconi ba'iguë, Riusu yo'ore congüë, mäsacua curi, mäsacua caña, ja'an bonsere mäsacuani gare senmaquë baë'ë yë'ë. ³⁴ Yë'ëbi yo'ore yo'oni, curire conı, yë'ë bonse, yë'ë gaje concua bonse, ja'anre conı huo'hueguë baë'ë yë'ë. Mäsacuabi ja'anre ëñani, yë'ë ba'iyete ye'yehuë. ³⁵ Ja'nca ye'yeni, mäsacua'ga yo'o yo'oni, curi conı, bonse carajën ba'ıcuani jo'caye beoye ro insini

jo'ca bi'rahuë. Mai Ējaguë Jesucristo'ga güina'ru ye'yoni jo'caguëna, baguë cocare te'e ruiñe ro'tani yo'oye ye'yehuë mësacua: “Mësacuabi bonsere coní baye ro'tanica, ru'ru yequëcuana ro insijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye ai bojojën ba'ija'cua'ë mësacua.” Ja'an coca ye'yese'ere quë'rë se'e ro'tajën ba'ijë'ën, yihuoguë cabi Pablo.

³⁶ Ja'nca yihuoni tējini, si'a jubë naconi gugurini rëanni, Riusuni coca senni, bacua ba'iyete ujaguë bají'i. ³⁷ Ujani tējiguëna, si'a hua'nabi Pablóni ai oijën, baguëni su'ncareba su'ncajën, baguëte saohuë. ³⁸ Yë'ëre gare se'e ëñama'ija'cua'ë casi'quëre sëani, bacuabi ai sa'ntijën oire bajën baë'ë. Ja'nca ba'icuabi baguë naconi yo sa'ro tēca sani, baguëre gare ëñani tējini saohuë.

21

Viaje de Pablo a Jerusalén

¹ Ja'nca saojënna, yëquëna hua'nabi yoguna cacani, Cos huë'e jobona te'e ruiñe sani ti'anhuë. Ti'anni, ja'nrebi ñataguëna, se'e sani, Rodasna ti'anni, ja'nrebi se'e sani, Pátarana ti'anhuë. ² Pátarana ti'anni, yequë yogubi Feniciána sai bi'raguëna, ja'anguna cacani saë'ë. ³ Sani, ja'nrebi Chipre jubote ëñani, sëribë ca'ncoja'an tayojeiye sani, ja'nrebi Siria yija ca'ncona ti'anhuë. Ti'anni, ja'an yogu ayase'ere Tiro huë'e jobona jo'caja'ye sëani, ja'an jobona jeni baë'ë yequëna. ⁴ Ja'nca ba'icuabi Cristo bain hua'nare tēhuoni, bacua naconi bëani, te'e ëntë sara samu umuguseña baë'ë. Ja'nca ba'ijënna, Riusu Espíritubi masi güeseguëna, bacuabi Pablóni quëahuë. Jerusalén

huë'e jobona gare ti'anma'ijë'ën quëahuë. ⁵ Ja'nrëbi ja'an umuguseña si'aguëna, yëquënabi saë'ë. Ja'nca saijën, ja'anru Cristo bainbi conjën, huë'e jobobi etani, romi hua'na, zin hua'na, si'acuabi conjën, yo sa'rona ti'anni, si'a jubëbi gugurini rëanni, Riusuni senni achajën ujajën baë'ë. ⁶ Ujani tējini, sa'ñeña oijën, su'ncajën sai bi'rahuë. Yëquëna hua'nabi yoguna cacajënna, ba hua'na yua bacua huë'ena goë'ë.

⁷ Ja'nrëbi Tirote jo'cani, Tolemaida huë'e jobona ti'anni, ja'an jobo bain Cristo bainre tēhuoni, bacuani bojojën saludani, te'e umuguse bëani ba'ijën ñatani saë'ë. ⁸ Ñatani sani, Pablo naconi Cesarea huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, Felipe hue'eguë naconi te'e bëani baë'ë. Ja'anguë yua ru'ru aon huo'hueni insisi'cua te'e ëntë sara samucua, bacua naconi cuencuesi'quëbi yureca Riusu cocarebare quëani achoguë bajji'i. ⁹ Ja'nca ba'iguëbi romi zincua gajese'gacuani baguëna, bacuabi Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni quëacua baë'ë. Gare huejama'icua baë'ë. ¹⁰ Ja'an huë'ere ba'ijën, yequë umuguseña ba'ijënna, yequë bainguë Agabo hue'eguëbi Judea yijabi ti'an rajji'i. Riusu yo'oja'yete te'e ruiñe masini bainni quëaguë'bi bajji'i. ¹¹ Mësacuani ëñaguë raë'ë yë'ë caguë, ja'nrëbi Pablo tēinmebi jo'chini, ja'ansi'quëre huenni, baguë guëoña, baguë ëntë saraña, ja'anre huenni, ja'nrëbi yëquëenate quëabi:

—Riusu Espiritubi coca caguëna, mësacua achajë'ën. Judío bain Jerusalén ba'icubi ën tēinme baguëte zeanni, preso sani, ja'nrëbi yequë bainna baguëre insini jo'caja'cua'ë caji Riusu, quëabi Agabo.

¹² Quëaguëna, yëquëna hua'na, yua Cesarea jubë bain naconi Pabloni ai senreba senni achajën, Jerusalenna gare saiye ro'tama'ijë'ën cajëna, ¹³ baguë sehuobi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ëre oijën, yë'ëni ro sa'nti güeseye'ne? Riusu cuencuese'e sëani, yë'ëre ënsema'ijë'ën. Yë'ëre preso zeanni huenja'ñeta'an, Jerusalenna saiyë yë'ë. Yë'ëre huani senjoja'ñeta'an, Jesucristoni te'e yo'o conguë saiyë yë'ë, caguë sehuobi baguë.

¹⁴ Ja'nca sehuoguëna, gare ënseye poremajën, sa'ñëña cahuë:

—Mai Ëjaguë Riusubi baguë yëye'ru yo'oja'guë, cani, se'e camaë'ë.

¹⁵ Ja'n'rëbi, yëquëna bonsere re'huani, hue'oni, Jerusalén huë'e jobona saë'ë. ¹⁶ Ja'nca saijën Cristo bain Cesarea ba'icuabi conhuë. Bacua jubë ba'iguë, Mnasón hue'eguë'ga conguë saji'i. Chipre bainguëbi ai zoe Cristoni recoyo te'e zi'inni baji'i. Ja'anguë naconi baguë huë'ena bëani ba'ija'cua baë'ë yëquëna.

Pablo visita a Santiago

¹⁷ Ja'nca sani, Jerusalenna ti'anni, Cristo bainre tëhuojëna, yëquënani ai bojoreba bojojën, bacua jubëna te'e zi'in güesehuë. ¹⁸ Ja'nca bojo hua'na ba'ijën, yequë umuguse ba'iguëna, Pablo yua Santiagoni ëñajaiñu caguëna, si'a jubëbi conjën saë'ë. Sani ti'anni Santiagoni tëhuoni, si'a Cristo bain ira ëjacuare'ga ëñani saludahuë. ¹⁹ Saludani tëjini, Pablobi Riusure ta'yejeiye yo'o conguë ba'ise'e si'aye bacuani quëabi. Riusubi ai ta'yejeiyereba conguëna, judío bain jubë ba'ima'icuana sani, ai

ta'yejeiye yo'o conguëna, ai bainbi Cristoni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni baë'ë quëabi baguë. ²⁰ Quëani tëjiguëna, bacuabi achani, Riusuni ai bojojën, baguëni ai ta'yejeiye cocare cajën baë'ë. Ja'nrebi Pabloni quëahuë:

—Ai re'oye quëahuë më'ë. Quëaguëna, yëquënabi bojoyë. Yureca ën cocare achani ro'tajë'ën. Ai jai jubë judío bainbi Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'ijën, bainni si'a jëja yihuojën, Moisés coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën cayë bacua. ²¹ Ja'nca cacuabi më'ëni bëinjën, më'ë yo'oguë ba'ise'ere achani më'ë ba'iyete ñaca quëayë bacua: Pablobi ai huacha ye'yoji cahuë. Judío bain hua'na yequë yijañare ba'icua, ja'ancuani ye'yoguë, Moisés coca toyani jo'case'ere yo'omajën ba'ijë'ën cayë më'ë, quëahuë bacua. Mësacua zin hua'na go neño ga'nire tëyo güesema'ijë'ën cayë më'ë, quëahuë. Mai ira bain ba'isí'cua yo'ojën ba'ise'e'ru yo'omajën ba'ijë'ën cayë më'ë, cajën quëahuë bacua. ²² Ja'nca quëacuabi më'ë ti'an raise'ere achani, si'a jubëbi më'ëni ai bëinjën, më'ëni yo'oja'yete sa'ñeña senni achañu cajën ñë'caja'cua'ë. ²³ Ja'nca sëani, yë'ëbi coca yihuoguëna, achani güina'ru yo'ojë'ën: Gajese'gacuabi Riusuni cani jo'case'e'ru Riusuni te'e ruiñe yo'o bi'rajën, mai naconi ba'iyë yureña. ²⁴ Ja'nca ba'ijëna, më'ë yua bacuare sani, bacua naconi Riusu huë'ëna ti'anni, bacua naconi te'e mame tëno güesejë'ën. Tëno güeseni tëjini, bacua ro'ija'yete ro'ijë'ën. Ja'nrebi bacuabi bacua rañare quëro güeseye poreyë. Ja'nca yo'oguëna, si'a bainbi masini, më'ëre bëin coca case'ere ro'tama'ija'cua'ë. Gare huacha yo'oma'iji baguë, më'ëre cajën, më'ë

te'e ruiñe Riusuni yo'o conguë ba'iyete ro'tajën, mē'ëni te'e ruiñe ëñajën ba'ija'cua'ë bain hua'na. ²⁵ Yëquëna hua'nabi mē'ë ro'taye'ru ro'tajën, judío bain jubë ba'ima'icua Cristoni recoyo zi'inni ba'icua ni yihuojën, Moisés cocare ta'yejeiye yo'oma'ijë'ën bacuani toyani saohuë yëquëna. Ëñe se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën: Mësacua bainbi jo'ya hua'nare huani huacha riusu hua'ina insini jo'catoca, ja'an hua'ire aiñe beoye ba'ijë'ën. Mësacuabi jo'ya hua'nare huani ainto, ba ziere gare uncumajën ba'ijë'ën. Mësacua bainbi jo'ya hua'guëre ñajemona guioni huaitoca, ba hua'ire ainma'ijë'ën. Mësacua bain yo'ojën ba'ie'ru tin romigoni, tin emëguëni gare yahue bama'ijë'ën. Huejasi'cua se'gabi te'e ba'ijë'ën. Ja'an coca se'gare yihuojën bacuana saohuë yëquëna, quëabi Santiago.

Arrestan a Pablo en el templo

²⁶ Ja'nca quëaguëna, Pablobi Jaë'ë cani, ba gajese'gacuare sani, yequë umuguse bacua naconi Riusu huë'ena ti'anni, Mame tēnoñu cajën, ba huë'e ëjacuani bacua tēnoni tējijai umugusere quëareña, bacua jo'ya hua'nare huani insijai umugusere.

²⁷ Quëani ja'n'rëbi, te'e ëntë sara samu umuguseña ba'ijën, mame tēno güeseni tēji bi'rajënna, yequëcua judío bainbi ti'anni Pablóni ëñareña. Asia yijabi rani, Pablóni ëñani, bain jubëte choini, Pablóni zeanni, ²⁸ ai jëja güijën careña:

—Israel bain, yëquënani con raijë'ën. Ënquë ai gu'aye ye'yosi'quëre sëani, yureta zeanre bañu. Si'a bain jubëanna saiguë, Moisés coca, ën huë'e

Riusu uja huë'e, si'ayete ai gu'aye ca ganosi'quë'bi. Griego bainre'ga ënjo'ona rani, ën huë'ena caca güeseni, gu'a huë'e re'hua güesebi, Riusu ta'yejeiye ba'i huë'ere, güijën, ai bëinjën careña bacua.

²⁹ Tróximo, ja'an Efeso bainguë yua Pablo naconi huë'e jobore ba'iguëna, bacuabi ëñani, Pablote ro'tajën, Riusu uja huë'ena guaomaquë, baguëre cajën, yureca bacua bëin cocare güireña. ³⁰ Ja'nca ai hui'ya güijënna, si'a huë'e jobo bainbi rënni ganojën, Riusu huë'ena huë'huëjën raë'ë. Ja'nrebi Pablone zeanni, hue'se ca'ncona rëreni sani, ja'nrebi Riusu huë'e anto sa'roñare ta'pini, Pablone huai bi'rareña. ³¹ Baguëni huani senjoñu cajën huaijënna, soldado jubë ëjaguëbi achani, Ai yo'oye'ne bain hua'na caguë, ³² baguë soldado hua'na jai jubëte choini, Riusu huë'ena huë'huëni ti'anjënna, judío bainbi ëñani, Pablone huaiye jo'careña. ³³ Jo'cajënna, soldado ëjaguëbi ti'anni, Pablone preso zeanni, Samu guënameñabi baguëte huenjë'ën caguë, ja'nrebi baguë ba'iyete, baguë gu'aye yo'ose'ere ja'anre bainni senni achaguëña. ³⁴ Senni achaguëna, bain hua'nabi baguëni te'e ro'tamajën sehuoreña. Yequëcuabi yeque cocare quëareña. Yequëcuabi se'e yeque cocare baguëni quëareña. Ja'nca quëajën, ai jëja güijën ba'ijënna, soldado ëjaguëbi baguë gu'aye yo'ose'e, bain güijën ba'iyete te'e ruiñe masiye gare poremaquëña. Ja'nca porema'iguëbi Mai jai huë'ena sani baguëre guaoni bajë'ën guanseguë caguëña. ³⁵ Ja'nca caguëna, soldado hua'nabi baguëte sani, bacua jai huë'e mëi se'nquehuëna ti'anni, bain hua'nabi baguëre ai je'o ëñajën güijën zean ëaye yo'ojënna,

baguëre cuanni sani mëa bi'rareña. ³⁶ Ja'nca mëa bi'rajëna, bain jubëbi güireña:

—Ja'anguëte huani senjojë'ën cajën güireña.

Pablo se defiende delante de la gente

³⁷ Ja'nrëbi Pablote mëani, bacua jai huë'ena guao bi'rajëna, Pablobi bacua ëjaguëni senni achaguëña:

—¿Më'ëre coca caye poreye yë'ë? senni achaguëña.

Senni achaguëna, ëjaguëbi sehuoguëña:

—¿Më'ë yua griego cocare caye masiguë?
³⁸ ¿Gue'ne yureca? ¿Më'ë yua ja'an egipcio bainguë gu'aye yo'osi'quë ba'iguëma'iguë? ¿Zoe ba'irën ai je'o baguë coca casi'quë ba'iguëma'iguë? cuatro mil gu'a gaje concuare huëoni, beo re'otona gatini sani, ëja bainre huani senjoñu cajën ëjojën bateña. ¿Ja'an yo'osi'quëma'iguë më'ë? senni achaguëña.

³⁹ Senni achaguëna, Pablobi quëaguëña:

—Bañë. Judío bainguë'ë yë'ë. Tarso huë'e jobo, ta'yejeiye ba'i jobobi raisi'quë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëre sëani, bain jubëni coca caye jo'cajë'ën yë'ëre, quëaguë, senni achaguëña.

⁴⁰ Ja'nca senni achaguëna, soldado ëjaguëbi Jaë'ë caguëna, Pablobi bonëni, mëi se'nquehuë ëmë ca'ncona nëcani, baguë ëntë sarare huëani rëonni coca caza caguë, bain cuaoyete ëjoguëña. Ëjoni, ja'nrëbi güiye jo'cajëna, Pablobi hebreo coca, ja'an yua bacua cocare ca bi'raguëña:

22

1 —Yë'ë bain hua'na, mësacuani ai te'e ruiñe ñaguë, mësacuani coca sehuoye yëyë yë'ë, caguëña.

2 Caguëna, bacua cocare achani, bacuabi caye beoye nëcani acha bi'rareña. Acha bi'rajëna, Pablobi coca caguëña:

3 —Yë'ë yua judío bainguë'ë. Tarso huë'e jobo, Cilicia yija huë'e jobo, ja'an jobobi bonsëni rani, ënjo'ona ti'anni, Gamalielbi ye'yoguëna, mai ira bain ba'isi'cua coca toyani jo'case'ere te'e ruiñe ye'yeguë ba'nhuë yë'ë. Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Baguë yëye se'gare yo'ojaza caguë, mësacua yureña yo'ojën ba'iye'ru yë'ë'ga güina'ru yo'o bi'raguë ba'nhuë. 4 Ja'nca ba'iguëbi Cristo bainni ai je'o bani, Bacuani huani senjoza caguë yo'oni, bacua bain ëmëcua, romicua, ai bainre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoguë ba'nhuë yë'ë.

5 Ja'nca yo'oguëna, mai pairi ta'yejeiye ëjaguë, si'a judío bain ira ëjacua naconi, bacuabi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñani, yureña tēca masiyë bacua. Ja'nca masicuabi utire toyani, Mai jubë bain Damasco huë'e jobo ba'icua saonü cajën, yë'ë naconi saojën ba'nhuë bacua. Ja'nca saojënna, yë'ëbi bacua uti toyase'ere sani, Ja'an jobo ba'icua Cristo bainre zeanni rani si'nse güeseza caguë, Damasco ëja bainna sani bacua uti toyase'ere insiye ro'taguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta su conversión

6 Ja'nca ro'taguë, Damasco ma'aja'an saiguë, mëñera ba'iguëna, Damascona ti'an bi'raguëna, joë ba'irënbi mia re'oto ñatani saoye'ru ai ma'ñoñereba miaguë, yë'ë të'iyeiye ba'iruna gaje meguë ba'nji.

7 Ja'nca ba'iguëna, yijana tainguë ba'nhuë yë'ë. Tainguëna, guënamë re'otobi yë'ëni cani achoguë ba'nji: “Saulo, Saulo, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre je'o baguë be'teguë'ne?” cani achoguë ba'nji. 8 Cani achoguëna, senni achaguë ba'nhuë yë'ë: “¿Gueguëbi yë'ëni senni achaguë'ne, Ëjaguë?” senni achaguëna, “Yë'ë yua Jesucristo Nazareno hue'eguë'ë. Yë'ëni ai je'o bayë më'ë” sehuoguë ba'nji. 9 Ja'nca sehuoguëna, yë'ë gaje concuabi miañe ëñose'ere ëñani quëquëcuata'an, yë'ëni coca caguëte achamajën ba'nhuë. 10 Ja'nrebi yë'ë Ëjaguëni se'e senni achaguë ba'nhuë yë'ë: “Ëjaguë, ¿guere yo'oja'guë'ne yë'ë?” senni achaguëna, Ëjaguëbi sehuoguë ba'nji: “Huëni, Damasco huë'e jobona saijë'ën. Sani ti'anni ba'iguëna, yequëcuabi më'ë yo'oja'yete quëaja'cua'ë” sehuoguë ba'nji baguë. 11 Sehuoguëna, ja'an ma'ñose'ebi ñaco ëñañe gare porema'iguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca porema'iguëna, yë'ë gaje bainbi yë'ë ëntë sarare zeanni saijën, Damasco huë'e jobona ti'anjën ba'nhuë.

12 Ti'anni ba'iguëna, yequë bainguë Ananías hue'eguëbi ba'iguë ba'nji. Moisés coca guanseni jo'case'ere te'e ruiñe yo'oguëna, judío bain Damascoscore ba'icuabi baguëni ai te'e ruiñe ëñajën, baguëte re'oye cajën ba'nhuë. 13 Ja'an Ananías hue'eguëbi yë'ëni ëñaguë rani, yë'ëni caguë ba'nji: “Yë'ë bainguë Saulo, ñaco sëtani ëñajë'ën” caguë ba'nji baguë. Caguëna, ja'ansi'quë ñaco sëtani ëñaguë ba'nhuë yë'ë. 14 Ja'nca ëñañe poreguëna, baguëbi yë'ëni se'e caguë ba'nji: “Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, mai ira bain

ba'isi'cuani conni cuiraguë ba'iguë, ja'anguëbi mē'ere cuencueni, baguëre yo'o conguëte re'huabi. Baguë cuencueyete ai zoe ro'taguëbi yureña mē'ëna coca raoguëna, quëayë yë'ë. Mē'ë yua Riusu yëyete te'e ruiñe masija'guë'ë. Baguë bainguë cuencueni raosi'quëreba ba'iguëte ëñani masija'guë'ë mē'ë. Baguëbi coca caguëna, mē'ëbi achaja'guë'ë. ¹⁵ Ja'nca baguëni masini, ja'nrebi si'a bainna sani, baguë ëñose'e, baguë quëani achose'e, si'ayete bainni quëani achoja'guë'ë mē'ë. ¹⁶ Ja'nca ba'ija'guë sëani, yureca huëijë'ën. Besa hua'guë sani, bautiza güesejë'ën. Mai E'jaguëni si'a recoyo ro'tani te'e zi'inni ba'iguë sëani, mē'ë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'ere gare jo'cani senjoni, mē'ë recoyo mame tëno güesejë'ën” yë'ere caguë ba'nji Ananías. Ja'nca caguëna, güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo cuenta cómo fue enviado a los no judíos

¹⁷ Ja'nca yo'oni, ja'nrebi Jerusalenna rani, Riusu uja huë'ena cacani uja bi'raguë, Riusu guënamë toyare ëñaguë ba'nhuë yë'ë. ¹⁸ Ja'nca ëñaguëna, E'jaguë Jesucristobi gaje meni, yë'ëni coca quëaguë ba'nji: “Yureca besa hua'guë Jerusalén huë'e jobore gare jo'cani saijë'ën. Yë'ë ba'iyete ënjo'on bainni quëani achoguëna, bacuabi ro cue'yoní, yë'ë cocare ro gu'a güeni senjoja'cua'ë” quëaguë ba'nji. ¹⁹ Quëaguëna, sehuoguë ba'nhuë yë'ë: “E'jaguë, yë'ë yo'oguë ba'ise'e, mē'ë bainni je'o base'e, ja'anre masiyë bacua. Yë'ë yua si'a bain ñë'ca huë'eñana sani, ja'an bainre preso zeanni, ya'o huë'ena guaoni, ai jëja huai güesequë ba'nhuë yë'ë. ²⁰ Mē'ë bainguë Estebanre'ga

ro'tajë'n. Më'ëni yo'o conguëbi më'ë cocarebare te'e ruiñe quëani achoguëna, judío ëja bainbi baguëni huani senjohuë. Huani senjojëna, yë'ë'ga bacua naconi te'e ëñaguë nëcaguë ba'nhuë yë'ë. Bacua guayoni se canre rutani jo'cajëna, yë'ë'ga ëñaguë cuiraguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca sëani, më'ë cocare bacuani quëani achoza” caguë ba'nhuë yë'ë. ²¹ Caguëna, yë'ë Èjaguëbi sehuoguë ba'nji: “Ja'nca quëani achoma'ijë'n. Ën huë'e jobore gare jo'cani saijë'n. Më'ëre saoguëna, judío bain jubë ba'ima'icuada sani, yë'ë cocare ye'yojë'n” caguë sehuoguë ba'nji, quëaguëña, Pablo.

Pablo en manos del comandante

²² Quëaguëna, judío bain jubëbi ja'an coca caye tëca achareña. Achani, ja'an tin bainre caguëna, bacuabi quë'rë se'e bëinjën coca güi bi'rareña:

—Ja'an hua'guëni huani senjojë'n. Gu'a bainguëre sëani, ju'insi'quë ba'ija'guë, güi bi'rareña.

²³ Ja'nca güijën, bacua cañare ye'rejën, ya'o picore huëojën, ëmëna senjoni tonjën, ai yo'oreña bacua. ²⁴ Ja'nca yo'ojëna, soldado ëjaguëbi Pablote guaoni huenjë'n caguë guanseguëña. Bain hua'nabi baguëni je'o bajën güijëna, Baguë gu'aye yo'ose'ere masiza caguë, Baguëni ga'ni za'zabobi si'nseye guanseguëña. Ja'nca si'nsetoca, yequëre maini quëama'iguë baguë, ro'taguëña ëjaguë.

²⁵ Ja'nca guanseguëna, bacuabi huenni, za'zabobi inni, Baguëni huañu cajëna, yequë ëjaguëbi nëcaguë ëñaguëna, Pablobi baguëni caguëña:

—Yë'ë yua romano bainguëre sëani, ¿mësacua queaca ro'tajën, yë'ëni re'oye senni achamajën, yë'ëre si'nseye'ne? caguëña.

26 Caguëna, ja'an ëjaguëbi gue ro'taye beoye achanì, soldado ta'yejeiye ëjaguëna sanì quëaguëña:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, ja'an bainguëni huenni si'nseguë'ne? Romano bainguëre sëani, yo'oma'ijë'ën, quëaguëña.

27 Quëaguëna, ba hua'guë yua Pablona ti'anni, baguëni senni achaguëña:

—Te'e ruiñe quëajë'ën. ¿Më'ë yua romano bainguë'guë? senni achaguëña.

Senni achaguëna,

—Jaë'ë, sehuoguëña.

28 Sehuoguëna, baguë caguëña:

—Yë'ë'ga ai curire ro'ini, romano bainguë ruën'ë yë'ë, caguëña.

Caguëna, Pablobi:

—Yë'ë të'ya raisirënbi romano bainguë ba'iguë'ë yë'ë, caguëña.

29 Ja'nca caguëna, ga'ni za'zabobi si'nseye ro'tacuabi ai quëquëni, gatini sateña. Soldado ta'yejeiye ëjaguë'ga ai huaji yëguë, baguëni huense'ere ro'taguë, Yë'ëre yequërë si'nse güesema'ija'guë caguë, romano bainguëni ja'nca yo'omazani caguë ro'taguëña.

Pablo ante la Junta Suprema de los judíos

30 Ja'nrëbi, yequë umuguse ñataguëna, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi Pablo gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe masiza caguë, baguë guënameña huense'ere ti'jeni, Judío ëja bain jubëre ñë'ca güesëjë'ën caguë, ja'nrëbi Pablote bacua ñë'casiruna sanì nëcoguëña.

23

¹ Ti'anni eñato, pairi ëjacua, si'a judío ëja bain jubë bateña. Ba'ijëna, Pablobi ba jubëni eñani, bacuani caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë Riusubi eñaguëna, yë'ëbi te'e ruiñereba ro'taguë, si'a yë'ë ba'i umuguseña re'oye yo'oguë ba'iyë yë'ë, caguëña.

² Caguëna, pairi ta'yejeiye ëjaguë Ananías hue'eguëbi yua Pablo ca'ncore nēcacuani, Baguë yi'obona ëntë abëbi huaij'ën guanseguëña.

³ Guanseguëna, baguëni huaijënna, Pablobi sehuoguëña:

—Më'ë yua ro re'o bainguë'ru ëmëje'en ca'nco se'gare eñoguëta'an, ro coqueguë, yë'ëni huaiye guansehuë më'ë. Ja'nca sëani, Riusubi më'ëre huani tonja'guë'bi. Më'ë yua Moisés coca toyani jo'case'ere eñaguë, yë'ëre si'nseja'yete guanseza caguë ba'iyë më'ë. Ja'nca ba'iguëna, Moisés coca yua ja'anre yo'oma'ïñe caguëta'an, ¿më'ë queaca ro'taguë, yë'ëre huaiye guanseguë'ne? caguëña.

⁴ Ja'nca caguëna, ja'anru nēcacuabi baguëni bëinjën, baguëni senni achareña:

—¿Më'ë queaca ro'taguë, Riusu pairi ëjaguëni gu'aye sehuoguë'ne? senni achareña.

⁵ Senni achajënna, Pablo sehuoguëña:

—Baguë pairi ëjaguë ba'iyete huesëhuë yë'ë. Riusu coca toyani jo'case'ere eñato, Mësacua ëja bainni gu'aye cama'ijë'ën toyani jo'case'e sëani, huacha yo'ohuë yë'ë, sehuoguëña.

⁶ Sehuoni, ja'nrebi si'a ëja bain jubëre eñato, jobo ba'icuabi saduceo bain bateña. Jobo ba'icuabi fariseo bain bateña. Ja'nca ba'ijënna, Pablobi si'a jëja güiguë caguëña:

—Yë'ë bain sanhuë, yë'ëbi fariseo bainguë'ë. Yë'ë pë'caguë sanhuë'ga fariseo bain baë'ë. Riusubi bain ju'insi'cuare ëñani, bacuare go'ya rai güeseja'guë'bi. Ja'nca yo'oja'yete si'a recoyo ro'taguëna, mësacuabi yë'ëre gu'a bainguëre'ru ëñajën, yë'ëre ënjo'ona senni achajën choë'ë, caguëña.

⁷ Ja'nca caguëna, fariseo bain, saduceo bain, ja'anru ba'icubabi sa'ñeña bëin coca cajën, te'e ro'tamateña. ⁸ Saduceo bainbi cajën, ju'insi'cuabi go'ya raima'icua ba'iyë. Riusu guënamë re'oto yo'o concua beoyë. Huati hua'i'ga beoyë. Ja'anre cacuata'an, fariseo bainbi tin cacua ba'iyëña. ⁹ Ja'nca bëin coca cajën, sa'ñeña güijën, bacua jubë ba'icua Riusu ira coca masiye ye'yocua, bacuabi fariseo bain ro'taye'ru ro'tajën, bain jobona nëcani careña:

—Ënquë Pablo hue'eguë gare gu'aye yo'omaquë ba'iji. Yequërë Riusu Espíritubi baguëni coca casi'quë ba'ima'iguë. Yequërë Riusu guënamë re'oto yo'o concuabi baguëna gaje meni coca casi'cua ba'ima'iñe. Ja'nca ba'itoca, Riusu cani jo'case'e'ru tin cama'ina'a, careña bacua.

¹⁰ Ja'nca sa'ñeña cajën, quë'rë ta'yejeiye bëinjën, Pabloni ai yo'o güesejënna, soldado ëjaguëbi ëñani, Pablobi ja'si huahuoma'ija'guë caguë, baguë soldado hua'nana bonëni, Baguëte zeanni, mai jai huë'ena sani guaoni bajë'ën caguë guanseguëna, bacuabi ja'nca yo'oreña.

¹¹ Yo'orena, ja'nrebi na'i si'aguëna, Pablobi umeni cainguë, ëoruna ëñato, Ëjaguë Jesucristobi baguëni coca caguë baquëña:

—Bojo recoyo re'huani ba'ijë'ën, Pablo. Yë'ë ta'yejeiye ba'iyete Jerusalén bainni te'e ruiñe quëani achosi'quë sëani, më'ë'ga Roma huë'e jobona sani, yë'ë ba'iyete güina'ru quëani achoja'guë'ë, caguëña.

Planes para matar a Pablo

¹² Ja'n'rëbi, yequë umuguse ñataguëna, yequëcua judío bainbi sa'ñeña cajën, Pablóni huani senjoñu cajën, bacua coca caní jo'careña: “Maibi baguëni huani senjoñe tēca gare aon ainmajën, oco re'co uncumajën ba'ina'a. Baguëni huani senjoma'itoca, Riusubi maire huani senjoja'guë” sa'ñeña coca caní jo'careña. ¹³ Ja'nca caní jo'cajën, bacua jubë ba'icuaire cuencueto, quë'rë cuarenta ëmëcua ba'iye'ru bateña. ¹⁴ Ja'nca ba'icuaibi pairi ëjacua, judío ira ëja bain, bacuana sani quëareña:

—Yëquëna hua'nabi sa'ñeña coca caní jo'cahuë. Yëquënabi Pablóni huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru yëquënani huani senjoja'guë caní jo'cahuë yëquëna. Baguëni huani senjoñe tēca, gare aon ainmajën ba'ija'cua'ë yëquëna. ¹⁵ Ja'nca yo'oja'cua sëani, mësacua ëja bainni coca señë yëquëna. Soldado ta'yejeiye ëjaguëni coca saoni senjë'ën: “Baguë yo'oguë ba'ise'ere quë'rë se'e te'e ruiñe senni achani masiñu cajën, më'ë yua miato baguëte sani, yëquëna jobona nëcojë'ën.” Ja'an cocare ba ëjaguëna saoni senjë'ën. Ja'nca saoni senjëna, baguëte ra bi'raguëna, yëquëna hua'nabi ma'a ca'ncore gatini ëjojën ba'ija'cua'ë, quëareña bacua.

¹⁶ Ja'nca quëajëna, Pablo jontaguëbi achani masini, soldado jai huë'ena sani, Pablóni

quëajaquëña. ¹⁷ Quëani tëjiguëna, Pablo yua soldado ëjaguë ja'anrute ba'iguëni choini quëaguëña:

—Ën hua'guëre soldado ta'yejeiye ëjaguëna sani ëñojë'ën. Baguëni coca quëaja'guë'bi, quëaguëña Pablo.

¹⁸ Quëaguëna, soldado ëjaguëbi baguëte sani, ta'yejeiye ëjaguëni quëaguëña:

—Ja'an preso zeansi'quë Pablo hue'eguëbi yë'ëni quëabi. Ën hua'guëre më'ëna sajë'ën, më'ëni coca caja'guëre, quëaguëña.

¹⁹ Quëaguëna, ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëre ca'ncorëna sani, baguëni senni achaguëña:

—¿Më'ë guere quëaguë'ne? caguë senni achaguëña.

²⁰ Senni achaguëna, bonsë hua'guëbi sehuoguëña:

—Judío bainbi sa'ñeña coca cajën, Pablóni quë'rë se'e te'e ruiñe senni achani baguë yo'ose'ere masiñu cajën, bacua jubëna miato sani nëcoyete më'ëni señë. ²¹ Ja'nca sencuareta'an baguëre saoma'ijë'ën. Bacua jubë ba'icua quë'rë cuarenta ëmëcua ba'iye'ru ba'icua, Baguëni huani senjoñu cajën, baguë sai ma'a ca'ncona gatini ëjoja'cua'ë. Ja'ancuabi sa'ñeña coca canì jo'careña. Pablóni huani senjoma'itoca, Riusubi güina'ru maini huani senjoja'guë canì jo'careña. Baguëni huani senjoñe tëca gare aon ainmajën, gare oco re'co uncumajën ba'ija'cua'ë mai, canì jo'careña. Ja'nca canì jo'cacuabi më'ëni coca senjënna, më'ë sehuoja'yete ëjoyë bacua, bonsë hua'guëbi quëaguëña.

²² Quëaguëna, soldado ta'yejeiye ëjaguëbi bonsë hua'guëni caguë, Yë'ëni quëase'ere yequëcuani gare

quëaye beoye ba'ijë'ën caguë, baguëte yihuoni saoguëña.

Envían a Pablo ante Félix el gobernador

²³ Ja'nca saoni, ja'nrebi baguë yo'je ëjacua samucuaní choini guansegüë caguëña:

—Soldado hua'na samu cien hua'na, caballona tuicua setentacua, hui pere sacua samu cien hua'na, ja'an hua'nare re'huajë'ën. Yure ñami a las nueve ba'iyë'ru Cesarea huë'e jobona saija'cua'ë.

²⁴ Yequë caballo hua'nare'ga Pablo tuaja'cuare re'huajë'ën. Baguëte Cesarea huë'e jobona sani, re'oye ëñare bajën re'huajën, baguëte bain ta'yejeiye ëjaguë Félixna jo'cajaijë'ën, guansegüë caguëña baguë.

²⁵ Cani ja'nrebi, Uti ja'ore toyani bacua naconi saozá caguë, ñaca toyaguëña:

²⁶ “Yë'ë yua Claudio Lisias hue'eguëbi yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Félixni uti ja'ore toyani, më'ëni saoni saludayë yë'ë. ²⁷ Judío bainbi ën hua'guëni preso zeanni, huani senjo bi'rajënná, yë'ëbi achani, baguë romano bainguë ba'iyete masini, yë'ë soldado hua'na naconi sani tëhuoni, baguëte etohüë. ²⁸ Etoni, Baguë ba'iyete ¿guere gu'aye caye'ne? caguë, bacua ëja bain jubëna sani nëcohuë yë'ë. ²⁹ Nëconi achato, ro bacua ira coca guanseni jo'case'e se'gare ëñajën, Riusuni ai gu'aye yo'ohüë më'ë cajën, baguëni huani senjoñe ro'tahuë. Ja'nca ro'tacua'reta'an, ja'nca baguëni yo'o güeseye porema'inë yë'ë. Baguëni preso zeanni baye'ga porema'inë yë'ë. ³⁰ Ja'nca porema'iguëbi judío bain yo'oja'yete achahuë. Ba hua'nabi gatini baguëni huani senjoñe ëjojënná,

yureña baguëte m'ëna saohuë yë'ë. Saoguë, baguë gu'aye yo'ose'e cacuani quëahuë: Ëjaguë Félixna sani, Pablo ba'iyete quëajë'ën, bacuani quëahuë yë'ë. Gañañe quëahuë yë'ë. Ëñaguë ba'ijë'ën.” Ja'an utire toyani saoguëña.

³¹ Saoguëna, soldado hua'nabi bacua ëjaguë guansese'e'ru yo'oni, Pablote inni, ñamibi etoni sani, Antípatris huë'e jobona ti'anni ñatajateña.

³² Ti'anni ñatani soldado hua'na guëoña ganicua se'gabi bacua jai huë'ena goteña. Go'ijënna, caballore tuicuabi Pablote se'e sani, Cesareana ti'anreña. ³³ Ti'anni, bacua uti ja'o toyani raose'ere bain ta'yejeiye ëjaguëna insini, Pablote baguëni ëñoreña. ³⁴ Ëñorena, ba ëjaguëbi uti ja'ore ëñani tējini, ¿Jaro yija bainguëguë'ne baguë? senni achaguëna, Cilicia yija bainguë'bi sehuoreña. ³⁵ Sehuojënna, ëjaguëbi Pablona bonëni quëaguëña:

—Më'ëre gu'aye cacuabi ti'an rajënna, më'ë coca sehuoja'yete te'e ruiñe achani masija'guë'ë yë'ë, quëaguëña.

Ja'nca quëani, Herodes ta'yejeiye ba'isi huë'ena sani, baguëte guaoni, baguëni ëñare bajën re'huanu bajë'ën guanseni jo'caguëña.

24

Defensa de Pablo ante Félix

¹ Ja'nrebi, te'e ëntë sara ba'i umuguseñabi judío ëja bainbi ti'an rateña. Ananías hue'eguë, pairi ta'yejeiye ëjaguë, judío bain ira ëja bain hua'na naconi ti'an rateña. Yequëre'ga bacua coca cani achocaiguë Tértulo hue'eguë, ja'anguëre'ga rani bareña. Ja'ancuabi bain ta'yejeiye ëjaguëna ti'anni,

Pablo gu'aye yo'ose'ere quëajën raë'ë careña.
 2 Cani, ja'nrëbi Pablote rani nëcorena, Tértulobi
 Pablote gu'aye caguë, Félixni quëa bi'raguëña:

—Më'ë yua ai ta'yejeiye ëjaguëreba ba'iguë, ai re'oye yo'o conguëna, guerra huaye beoye ba'iji maire. Si'a gu'aye yo'oye yua gare carajeise'e ba'iji mai yijare. 3 Ja'nca sëani, yëquënabi si'a ca'ncoña ganini ëñato, ai bojojën ba'ijën, më'ëni recoyo ro'tajën, Surupa cajën, më'ë ta'yejeiyereba ëjaguë ba'iyete bojojën ro'tajën ba'iyë yëquëna. 4 Yureca më'ëni zoe guaja güesema'iñe caguë, yë'ë samu coca ma'carëan se'gare caguëna, re'oye ro'taguë achajë'ën. 5 Enquë Pablo hue'eguë, baguë yo'ose'e, baguë ba'iyete cato, gare jo'caye beoye gu'ayereba yo'oguë'bi ba'iji. Si'a judío bain ba'iruanna sani, je'o coca se'gare cani, bainni sa'ñeña bëin güeseji baguë. Nazareno jubë ëjaguë ba'iguë, ja'an gu'a gajecuare ñë'coni, bacuani gu'aye yo'oye guanseji baguë. 6 Ja'nca gu'aye yo'oguëbi Riusu uja huë'ena cacani, Gu'a huë'ere re'huaza caguë yo'o bi'raguëna, yëquëna hua'nabi baguëte preso zeanni, yëquëna ira bain ba'isi'cua guanseni jo'case'ere ëñani, baguë gu'aye yo'ose'ere masini, ja'an coca cani jo'case'e'ru baguëni si'nseye ro'tahuë. 7 Si'nseye ro'tacuareta'an, ja'an soldado ta'yejeiye ëjaguë Lisias hue'eguëbi ti'anni, ro jëjoni saoni, yëquëna preso zeansi'quëre ro tëani sabi. 8 Sani, baguëte më'ëna raoni, ja'nrëbi yëquënani quëabi: “Pablone si'nseye seña yëtoca, Félixna sani senjë'ën” cabi baguë. Yureca baguë gu'aye yo'ose'ere baguëni senni achani ro'tajë'ën më'ë'ga. Yëquëna te'e ruiñe case'ere masija'guë'ë

më'ë, caguë quëabi Tértulo.

⁹ Quëaguëna, judío bainbi achani, “Ja'nca raë'ë. Te'e ruiñera quëahuë më'ë” careña. ¹⁰ Cajëna, ja'nrebi bain ëjaguë Félixbi Pablona bonëni, baguë ëntë sarabi baguëni ba'boguë, Më'ë coca caguë sehuojë'en caguëna, Pablobi coca ca bi'raguëña:

—Më'ëbi ën yija bainre zoe tëcahuëan guanseye masiguëre sëani, më'ëni bojoguë, yë'ë cocare më'ëni sehuoguë quëayë yë'ë, ëjaguë. ¹¹ Yureca yë'ë Jerusalén huë'e jobona saise'e, Riusuni ujaguë saise'e ja'anre cato, si'a sara samu umuguseña se'ga baj'i yë'ë ja'an jobona ti'anni ba'ise'e. Ja'nca ba'iguëna, më'ëbi te'e ruiñe masiye poreyë. ¹² Ja'nca sani, Riusu huë'ena ti'anni ba'iguë, judío bainbi ëñajëna, gu'a cocare gare camaquë baë'ë yë'ë. Gare je'o baye beoye baë'ë yë'ë. Yë'ë'ga bain ñë'ca huë'ëñare ba'iguë, judío bainbi ëñajëna, bacua yure case'e'ru gare gu'aye yo'omaquë baë'ë yë'ë. ¹³ Yureca, ëncuabi yë'ë ba'iyete gu'aye cajën, më'ëni te'e ruiñe masi güeseye gare porema'inë. ¹⁴ Yë'ë ba'iyete cato, ën cocare më'ëni te'e ruiñe quëayë yë'ë. Jesucristo bain zi'nzicua naconi te'e yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Ëncuabi ja'an bain jubëte ëñajën, Gu'a jubë'ë cacuata'an, ja'an bain jubë naconi recoyo te'e zi'nzini, yë'ë ta'yejeiye Riusu, yë'ë ira bain ba'isi'cuani yo'o consi'quë, ja'an Riusuni gare jo'caye beoye yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë ira bain coca guanseni jo'case'e, Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an cocare ëñaguë, si'aye güina'ru te'e ruiñe yo'oguë ba'iyë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca ba'iguëbi Riusu ta'yejeiyeye yo'o conja'ñete jo'caye beoye ëñaguë ëjoguë ba'iguëna,

ëncua'ga güina'ru ëñajën ëjojën ba'iyë. Riusu ta'yejeiye umugusebi ti'anguëna, bain junni tonsi'cua, re'oye yo'ojën ba'isi'cua, gu'aye yo'ojën ba'isi'cua, si'acuabi go'ya raija'cua'ë. ¹⁶ Ja'nca go'ya raija'cua sëani, yë'ë'ga yë'ë porese'e'ru yo'oguë, gare huacha yo'oye beoye ba'iguë, re'oye recoyo ro'taye se'ga ba'iyë yëyë yë'ë. Riusubi ëñaguëna, bain'ga ëñajënna, gare gu'aye yo'oye beoye ba'iguë, gare jo'caye beoye re'oye yo'oye se'gare yëyë yë'ë.

¹⁷ Yureña ba'i tëcahuëan so'o yijañana saisi'quëbi yure umuguseña yë'ë yijana go'iguë, yë'ë bainre oiguë, yë'ë curi cose'ere bacuana ro insini jo'caza caguë, ja'nca yo'oguë baë'ë yë'ë. Ja'nca yo'oni, Riusu uja huë'ena cacani, Riusuni bojoguë insiye ro'tahuë yë'ë. ¹⁸ Ja'nca yo'oye ro'taguëna, yequëcua judío bainbi Asia yijabi ti'an rani, yë'ëre tëhuohuë. Ja'nca tëhuojënna, yë'ë ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru recoyo tëno güeseni tējihuë yë'ë. Yë'ë gaje bain naconi rëño jubë se'ga ba'ijënna, ja'nca yo'ohuë yë'ë. Bain naconi gare je'o bamaë'ë yë'ë. Gue hui'ya güiye beoye baë'ë yë'ë. ¹⁹ Ja'an judío bainbi ënjo'ona rani, bacua ëñase'ere më'ëni quëare'ahuë. Yë'ë gu'aye yo'ose'ere ëñama'isi'cua sëani, raimaë'ë. ²⁰ Ëncua'ga yë'ë yo'oguë ba'ise'ere ëñasi'cua ba'ijën, ¿gue gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe quëaye poreye'ne? Yë'ë yua judío ëja bain jubë naconi ba'iguë, gare gu'aye caye beoye baë'ë yë'ë. ²¹ Ën coca se'gare si'a jëja cani achohuë yë'ë: “Bain junni tonsi'cuabi go'ya raija'cua sëani, Riusu ta'yejeiye yo'oja'yete si'a recoyo ro'tayë yë'ë” cani achohuë yë'ë, quëaguëña Pablo.

²² Ja'nca quëaguëna, ëjaguë Félix yua Cristo bain yo'ojën ba'iyete te'e ruiñe masiguë sëani, Pablöre gu'aye case'ere yuta sehuoye yëmaquëña. Ja'nca yëma'iguëbi si'a hua'na ñë'casi'cuani caguëña:

—Re'oji. Soldado ta'yejeiye ëjaguë Liasbi ti'an raiguëna, baguëni quë'rë se'e senni achani, ja'nrëbi mësacua sense'ere ro'tani sehuoja'guë'ë yë'ë, caguë sehuoguëña.

²³ Ja'nca sehuoni, baguë soldado ëjaguëte choini guansequëña:

—Baguëte se'e guaoni bani, baguëni ai yo'o güesemajën, baguë bain rani cuirato, ënsema'ijë'ën, guansequë caguëña.

²⁴ Ja'nca cani jo'cani, ja'nrëbi se'e yequë umuguseña ba'iguëna, Félix yua baguë rënjo Drusila naconi Pablöni ëñaguë saquëña. Judía baingo bacoña baguë rënjo. Ja'nca ëñaguë saiguë, Pablöni senni achaguë, Jesucristoni recoyo zi'inni ba'iyete quëajë'ën caguëna, ²⁵ Pablöbi sehuoguë, te'e ruiñe yo'oguë ba'iye, jëja ba recoyo re'huaye, Riusu bënni senjoja'ñe, ja'an cocare baguëni quëani achoguëña. Ja'nca quëani achoguëna, Félixbi achani, ai quëquëni, baguëni caguëña:

—Yua më'ë soldado hua'na ëñacuana go'ijë'ën. Jë'te, më'ëni se'e senni achaye yënica, më'ëni se'e choija'guë'ë yë'ë, cani saoguëña.

²⁶ Ja'nca saoguëbi ja'ansi'quë ro'taguëña: “Baguëte eto curire yë'ëna insija'guë” ro'taguë, baguëni quë'rë se'e choni senni achaguë baquëña.

²⁷ Ja'nrëbi, samu tëcahuëan ba'ini, Félixbi baguë ëjaguë ba'iyete gare jo'cani saiguëna, yequë Porcio Festo hue'eguëbi bëani guanse bi'raguëña. Félixbi ja'nca jo'cani saiguë, Judío bainni re'oye

ro'ta güeseza caguë, Pablote preso zeansi'quëre jo'caguëña.

25

Pablo delante de Festo

¹ Ja'nrebi Festo hue'eguëbi bain ëjaguë runni, Cesareana ti'anni, bëani, ja'nrebi samute umuguseña ba'ini, Jerusalén huë'e jobona saquëña. ² Sani ti'anguëna, pairi ta'yejeiye ëjacua, si'a judío ëja bain naconi, baguëni tëhuoni, Pabloni bënni senjoñe senreña:

³ —Baguëte ënjo'ona raoye guansejë'ën. Baguë yo'oguë ba'ise'ere te'e ruiñe senni achañu, senreña.

Ja'nca senjën, ro coquereña. Ma'aja'an raija'guëni huani senjoñe ro'tareña. ⁴ Ja'nca senjënna, Festobi sehuoguëña:

—Yua Cesarea huë'e jobore guaosi'quëre sëani, ja'anruna sani, baguë gu'aye yo'ose'ere quëajë'ën. Yë'ë'ga yure umuguseña saiguëna, ⁵ mësacua ëja bainbi yë'ëre conjën saijë'ën. Sani ti'anni, baguë gu'aye yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, ja'anruna quëajë'ën, caguë sehuoguëña.

⁶ Ja'nca sehuoni, ja'nrebi se'e si'a sara ba'i umuguseñabi judío ëja bain naconi Cesarea huë'e jobona sateña. Sani ti'anni, ñatani, Pablo rayete guanseguëña. ⁷ Guanseguëna, Pablobi caca raiguëna, ja'an judío bain Jerusalemni raisi'cuabi Pablo ba'iyete ai gu'aye cajën quëacuata'an, bacua quëase'ere te'e ruiñe masi güeseye gare poremateña. ⁸ Ja'nca gu'aye cajënna, Pablobi nëcani bacuani sehuc bi'raguëña:

—Yë'ë ba'iyete gu'aye cajëna, gare te'e ruiñe se'ga yo'oguë ba'iyë yë'ë. Judío bain ira coca toyani jo'case'e'ru gare tin yo'oma'iguë'ë yë'ë. Riusu uja huë'ere gare si'si yo'omaquë ba'iguë'ë yë'ë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëni gare gu'aye yo'oma'iguë'ë yë'ë, sehuoguëña.

⁹ Sehuoguëna, Festobi ro'taguë, Judío bainni re'oye achoye caza caguë, Pablóni senni achaguëña:

—¿Më'ë yure sehuoye'ru Jerusalenna sani güina'ru yë'ëni sehuoye yëguë më'ë? senni achaguëña.

¹⁰ Senni achaguëna, Pablóni sehuoguëña:

—Bañë. Romano ëja bainbi yë'ë ba'ise'ere cani jo'caja'bë. Judío bainni gare gu'aye yo'oma'isi'quëre masiyë më'ë. Ja'nca masiguë, yë'ë ba'ija'yete cajë'n. ¹¹ Bainni ai gu'aye yo'oguë ba'isi'quë banica, junni tonni jo'cama'ire'ahuë yë'ë. Ba hua'na'ga yë'ëre gu'aye cajën, te'e ruiñe masi güeseye gare porema'inë. Ja'nca sëani, si'a ëja bainbi yë'ëre bacuana insiye porema'inë. Ja'nca sëani, më'ëni yure sëñë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëna yë'ëre saojë'n. Baguë yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë, caguë sehuoguëña Pablo.

¹² Ja'nca sehuoguëna, Festobi baguë gaje concuani yihuo cocare senni, yihuoni tëjjëna, Pablóni quëaguëña:

—Më'ë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguë masini caja'yete senguëna, më'ëre baguëna saoja'guë'ë yë'ë, quëani jo'caguëña.

Pablo ante el rey Agripa

13 Ja'nrëbi yequë umuguseña ba'iguëna ja'an yija bain ta'yejeiye ëjaguë Agripa hue'eguëbi Festoni bojoguë saludajaza caguë, baguë yo'jego Berenice naconi ti'anni bateña. 14 Ja'nca ba'ijënna, coca cajën ba'ijënna, Festobi quëaguëña:

—Félix preso guaoni jo'casi'quë Pablo hue'eguëbi ënjo'onre ba'iguëna, baguë ba'iyete achajë'ën. 15 Yë'ëbi yureña Jerusalén huë'e jobore ba'iguëna, judío ëja bainbi yë'ëni tëhuo rani, Pabloni huani senjoñe sen'ë. 16 Ja'nca senjënna, yë'ë'ga sehuohuë: “Romano ëja bainbi gu'aye casi'quëni huani senjoñe senjënna, ro yo'oye beoye ba'icua'ë. Ru'ru, baguëni gu'aye cacuabi quëajënna, ja'nrëbi baguëbi sehuoye poreji” sehuohuë yë'ë. 17 Ja'nca sehuoguëna, bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an raijënna, te'e jëana yë'ë ëja guëna seihuëna bëani, baguëte choini, nëconi, baguë sehuo cocare achahuë. 18 Si'a bacua gu'a cocare quëajën, yë'ë ro'taguë ba'ise'e'ru baguëni camaë'ë. 19 Ro bacua uja coca pëbëre ëñani, baguë huacha ye'yose'e se'gare baguëni gu'aye cahuë bacua. Ja'an Jesucristo hue'eguëte cajën, Junni tonsi'quë'bi cajënna, Pablobi Banji. Go'ya raji'i baguë, sehuobi. 20 Ja'an se'gare sa'ñeña cajënna, yë'ë'ga ¿queaca senni achani caye'ne yë'ë? caguë, ro huesë ëaye ro'taguë ñuë'ë. Ja'nca ñu'iguë, yureca Pabloni coca senni achahuë yë'ë: “¿Jerusalenna sani güina'ru yë'ëni sehuoye yëguë më'ë?” senni achahuë yë'ë. 21 Ja'nca senni achaguëna, baguë sehuobi: “Bañë. Romano bain ta'yejeiye ëjaguëbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini caja'guë” sehuobi baguë. Sehuoguëna, mai

ta'yejeiye ějaguĕ Augustona saoye tĕca baguĕni guaoni bahuĕ yĕ'ĕ, quĕaguĕña Festo.

²² Quĕaguĕna, Agripabi caguĕña:

—Yĕ'ĕ'ga baguĕ sehuo cocare achaza caguĕña.

Caguĕna, Festobi:

—Miato baguĕni achaye bayĕ mĕ'ĕ, sehuoguĕña.

²³ Ja'nca sehuoni, soldado ějacua, ja'an huĕ'e jobo ěja bain, jai jubĕte choiguĕna, yequĕ umuguse ti'an rani nĕ'careña. Ja'nca nĕ'cajĕna, bain ta'yejeiye ějaguĕ Agripa, baguĕ yo'jego Berenice naconi ai re'o mare tuijĕn, ai re'oye ěnojĕn, ja'an ěja bain huĕ'ena ti'anreña. Ti'anni ba'ijĕna, ja'nrĕbi Festobi Pablote choini, nĕconi, ²⁴ ja'nrĕbi coca ca bi'raguĕña:

—Yĕ'ĕ ta'yejeiye ějaguĕ Agripa, si'a ěja bain nĕ'casi'cua, mĕsacua yua ĕnquĕni ĕñajĕ'ĕn. Judío ěja bainbi Jerusalĕn huĕ'e jobore ba'ijĕn, ja'nrĕbi ĕnjo'ona raijĕn, baguĕ ba'iyete yĕ'ĕni ai gu'aye cajĕn, Baguĕni huani senjojĕ'ĕn cajĕn, gare jo'caye beoye yĕ'ĕni senjĕn ba'iyĕ bacua. ²⁵ Ja'nca sencuata'an, yĕ'ĕbi achato, gu'aye yo'oma'iguĕ ĕñoji baguĕ. Baguĕni huani senjoĕne porema'iñĕ. Baguĕ gu'aye cacuani re'oye sehuoguĕ, mai ta'yejeiye ějaguĕ Augusto masini caja'yete sensi'quĕre sĕani, baguĕte Augustona saoye ro'tayĕ yĕ'ĕ. ²⁶ Ja'nca ro'taguĕ, yĕ'ĕ ta'yejeiye ějaguĕna saoto, ¿Pablo ba'iyete queaca coca quĕani saoye'ne yĕ'ĕ? caguĕ, ro huesĕ ĕaye ba'iji yĕ'ĕre. Ja'nca ba'iguĕbi baguĕte choini nĕconi, mĕsacuani ĕño huĕ yĕ'ĕ. ĕñoaguĕna, mĕ'ĕbi baguĕni senni achani, yĕ'ĕ ějaguĕni toyajai cocare masini yihuojĕ'ĕn, yĕ'ĕ ějaguĕ Agripa. ²⁷ Preso zeansi'quĕre saoni, baguĕ

gu'aye yo'ose'ere te'e ruiñe quëama'itoca, ai huacha yo'ore'ahuë ro'tayë yë'ë, caguëña Festo.

26

Pablo presenta su caso ante el rey Agripa

¹ Caguëna, ja'nrebi ëjaguë Agripabi Pablóni coca caguëña:

—Yureca më'ë sehuo cocare caye poreyë më'ë, caguëña.

Caguëna, Pablobi nëcani, baguë ëntë sarabi huëani rëonni, bainbi acha bi'rajëna, sehuo cocare ca bi'raguëña:

² —Yë'ë ta'yejeiye ëjaguë Agripa, yë'ë sehuo cocare më'ëni bojoguë quëayë yë'ë. Judío bainbi yë'ëre ai gu'aye cajëna, te'e ruiñe sehuoguë bojoyë yë'ë. ³ aMë'ëbi judío bain yo'ojën ba'iyë, judío bain coca sa'ñeña cajën ba'iyë, ja'an si'ayete te'e ruiñe masiguëre sëani, më'ëni te'e ruiñe sehuoguëna, bojora'rë achani ro'taguë ba'ijë'ën.

La vida de Pablo antes de su conversión

⁴ Yë'ë yua judío bainguë sëani, si'a judío bain yijare ba'iguë, Jerusalén huë'e jobo tëca saisi'quë ba'iguë, judío bain yo'ojën ba'iyë'ru güina'ru yo'oguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, judío bain si'acuabi yë'ë zinrënbi yë'ëni ëñani masijën ba'iyë.

⁵ Ja'nca ba'iguëbi bonsë hua'guë runni, fariseo bain yo'ojën ba'iyete ye'yeni, te'e yo'o zi'inni ba'iguë ba'nhuë yë'ë. Fariseo bain ba'iyete cato, si'a judío bain jubëan yo'oye'ru Riusu ira cocare quë'rë te'e ruiñereba ëñajën yo'ojën ba'icua'ë. Ja'nca ba'iguëna, si'a judío bainbi yë'ë yo'oguë ba'ise'ere masini, yureña quëaye yë'nica, te'e ruiñe

quëaye poreyë. ⁶ Yureca, fariseo bain ro'taye'ru ro'taguë, bain junni tonsi'cuabi go'ya rani Riusu naconi ba'ija'cua'ë. Riusubi ja'an cocare yëquëna ira bain ba'isi'cuani cani jo'caguëna, yë'ë yua si'a recoyo ro'tani, yë'ë go'ya raija'yete ëñaguë ëjoguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ro'taguë ba'iguëna, judío bainbi yë'ëni bëinjën, yë'ëni preso zean güesehuë. ⁷ Si'a judío bain jubëan, si'a sara samu jubëanbi Riusu coca cani jo'case'ere ro'tajën, Junni tonsi'cuabi go'ya raija'cua'ë mai cajën, Riusu yo'oja'yete ëñajën ëjojën, baguëni gare jo'caye beoye yo'o conjën ba'iyë. Yë'ë'ga güina'ru ëñaguë ëjoguë ba'iguëna, judío bain hua'nabi yë'ëni bëinjën, yë'ë ba'iyete gu'aye cajën ba'iyë, ëjaguë. ⁸ ¿Mësacua'ga guere recoyo ro'taye'ne? ¿Bain go'ya raija'yete si'a recoyo ro'taye mësacua?

Pablo cuenta cómo perseguía a los cristianos

⁹ Yë'ë yua fariseo bain yo'ojën ba'iyë ye'yësi'quë sëani, Cristo bainni je'o baye ro'taguë ba'nhuë. Jesús Nazareno bainguëni ai gu'a güeguë, baguë bain concuani ai yo'o güesequë ba'nhuë yë'ë. ¹⁰ Ja'nca yo'oguë, ja'an jubë bain Jerusalenre ba'ijëna, bacuani je'o bani, pairi ëja bainbi conjëna, bacuare preso zeanni, ya'o huë'ena guaoni, yequëcuani huani senjo güesequë ba'nhuë yë'ë. ¹¹ Yequëcuare'ga zeanni, Jesucristoni zi'inni ba'iyë gare jo'cani senjojë'ën caguë, bacuani ai jëja huaiguë ba'nhuë yë'ë. Ja'nca huaiguë, si'a judío bain ñë'ca huë'eñana cacani, bacuani ai je'o bani, Cristo bainre zeanni rërëni ai yo'o güeseni, so'o huë'e joboña tëca Cristo bainni be'teni tuni zeanjaë'ë yë'ë.

Pablo cuenta otra vez su conversión

¹² Ja'nca tuni zeañe ro'taguë, pairi ëja bainbi utire toyani yë'ëna insijëna, Damasco huë'e jobona sani, Cristo bainre zeanni guaoza caguë saiguë ba'nhuë yë'ë. ¹³ Ja'nca saiguë, mëñera së'irën ba'iguëna, ai ta'yejeiye ma'ñoñereba miaguëna, ëñaguë ba'nhuë yë'ë. Ënsëguë miañe'ru quë'rë ta'yejeiye miani, yë'ë të'ijeije ba'iruan si'aruanna ma'ñoñe gaje meguë ba'nji. ¹⁴ Ja'nca ma'ñoquëna, yë'ë, yë'ë gaje concua naconi si'acuabi yijana tanni umejën ba'nhuë. Ja'nca umejën ba'ijëna, guënamë re'otobi hebreo coca ai jëja cani achoguëna, achahuë yë'ë: "Saulo, Saulo, ¿më'ë queaca ro'taguë yë'ëni je'o baguë be'teguë'ne? Yë'ë yëyete gare yo'oye güeguë sëani, më'ëbi ai ja'siye ai yo'oguë ba'iyë më'ë cani achoguë ba'nji. ¹⁵ Cani achoguëna, sehuoguë senguë ba'nhuë yë'ë: "¿Gueguëbi yë'ëni caguë'ne më'ë, Ëjaguë?" senni achaguëna, Ëjaguëbi: "Yë'ë yua Jesucristo'ë" sehuoguë ba'nji. "Yë'ëni ai je'o baguë, ai yo'oyë më'ë. ¹⁶ Yureca huëni nëcajë'ën. Më'ëre yë'ë bainguë conguëte re'huani baza caguë, më'ëna gaje meni ëñohuë yë'ë. Yë'ëre ja'nca yo'o conguë, yë'ë ba'iyete ëñani masini, si'a bainna sani quëani achoguë ba'ijë'ën. ¹⁷ Judío bainbi më'ëni je'o bajëna, judío bain jubë ba'ima'icua'ga më'ëni je'o bajëna, yë'ëbi më'ëni conguë, më'ëni etoni baja'guë'ë yë'ë. Ja'nca etoni baguëna, ja'ansi hua'nana sani yë'ë cocarebare te'e ruiñe masi güesejë'ën. ¹⁸ Bacuana sani, ro huesë ëaye ba'i hua'nani yë'ë conguë ba'iyete masi güesejë'ën. Bacua yua zizei re'oto ba'iyë'ru ba'ijëna, yë'ë

mia re'otore bacuani ëñojë'ën. Zupai huatibi bacuani ai ta'yejeiye zeanni baguëna, bacuare etoni, Riusu ba'iyete ye'yoni, Riusuni recoyo te'e zi'in güesejë'ën. Yë'ëni si'a recoyo ro'tayete masi güesejë'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën banica, yë'ëbi bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare se'e ro'tama'iguë, Riusu bainrebare bacuare re'huani baguë, yë'ë bayete carajeiye beoye bacuana ro'insini jo'caja'guë'ë yë'ë.” Ja'an cocare cani achoguëna, yë'ëbi achani, Jesucristo ba'iyete te'e ruiñe masiguë ba'nhuë yë'ë.

Pablo obedece la visión

¹⁹ Yureca, yë'ë ëjaguë, guënamë re'otobi coca guanseni jo'caguëna, yë'ë yua gare güeye beoye te'e ruiñe achani yo'ohuë. ²⁰ Damasco huë'e jobona sani, ja'an bainni Cristo cocarebare ru'ru quëani achohuë yë'ë. Ja'nрэби Jerusalemna sani, ja'nрэби si'a Judea yijana sani, ja'nрэби judío bain jubë ba'ima'icuana sani, Cristo cocarebare quëani achoguë baë'ë yë'ë. “Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, Riusuna bonëni, baguëni recoyo te'e zi'nzini ba'ijën, baguë yëye se'gare te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën” quëani achoguë ganiguë baë'ë yë'ë. ²¹ Ja'nca yo'oguë ba'iguëna, judío bainbi yë'ëni bëinjën, Riusu uja huë'ena cacani yë'ëre zeanni, yë'ëre huani senjo ëaye yo'ohuë. ²² Ja'nca yo'oye ro'tacuareta'an, Riusubi yë'ëre conni tëaguëna, yureña tëca huajë hua'guë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi baguë cocarebare si'a bain, ta'yejeiye beo hua'na, ta'yejeiye ëja hua'na, si'acuani quëani achoguë ba'iyë yë'ë. Moisés coca toyani jo'case'ere ëñaguë, Riusu ira bain

raosi'cua toyani jo'case'e'ga ëñaguë, ja'an coca cani jo'case'e'ru ba'iyë, Riusu yo'oja'yete masini quëani achoguë ba'iyë yë'ë. ²³ Riusu Raosi'quëbi ai yo'oye ba'ija'guë'bi cani jo'caguëna, ja'an cocare quëani achoyë yë'ë. Mai ro'ire ai yo'oni, ja'nrëbi junni tonni, go'ya rani, ru'rureba go'ya raisi'quë ba'ija'guë'bi. Ja'nca ba'ija'guëbi si'a judío bain, si'a judío bain jubë ba'ima'icua're'ga baguë ba'iyete te'e ruiñe masi güeseja'guë'bi baguë. Ja'an coca yua Riusu coca toyani jo'case'e sëani, si'a bainni quëani achoguë ba'iyë yë'ë, sehuoguë caguëña Pablo.

Pablo trata de convencer a Agripa de que se haga cristiano

²⁴ Ja'nca sehuo coca caguëna, Festobi ai jëja güiguë caguëña:

—Pablo, më'ë yua ai coca baguë ruën'ë. Ai ta'yejeiye uti ye'yeni, loco hua'guë ruën'ë më'ë, güiguë caguëña. ²⁵ Caguëna, Pablo sehuoguëña:

—Bañë. Loco hua'guë ruinmaë'ë yë'ë, ta'yejeiye ëjaguë Festo. Te'e ruiñe se'ga cayë yë'ë. Bainni re'oye ye'yoni, te'e ruiñe masi güeseza caguë ba'iyë yë'ë. ²⁶ Mai ta'yejeiye ëjaguë Agripabi ënjo'on ba'iguëbi ja'an si'ayete masiji. Ja'nca masiguëre sëani, yë'ë recoyo ro'taguë ba'iyete gare huaji yëye beoye baguëni quëani achoyë yë'ë. Aito. Baguëbi si'aye yë'ë case'ere achani, te'e ruiñe ro'taji, si'a bainbi Riusu ba'iyete masicua sëani. ²⁷ Ja'nca sëani, yë'ë ta'yejeiye ëjaguë, ¿Riusu ira bain raosi'cua toyani jo'case'ere si'a recoyo ro'taguë më'ë? Aito. Më'ëbi si'ayete achani, si'a recoyo ro'tayë më'ë, caguë sehuoguëña Pablo.

²⁸ Sehuoguë caguëna, Agripabi sehuoguëña:

—Më'ëbi se'e choa ma'carë yë'ëni coca yihuoguë, ¿yë'ëre Cristo bainguëte re'huaye ro'taguë më'ë? senni achaguëña.

²⁹ Senni achaguëña, Pablo sehuoguëña:

—Choa ma'carë se'ga yihuoguë, o ai zoe coca yihuoguëna, më'ë, si'a hua'na ënjo'on ba'icua naconi, si'a jubëbi yë'ë ba'iye'ru te'e ba'ija'bë cayë yë'ë. Yë'ë'ru guënamea huense'e'ru beoja'bë. Ja'anre Riusuni senreba señë yë'ë, caguë sehuoguëña.

³⁰ Ja'nca caguëna, ta'yejeiye ëjaguë Agripabi huëni nëcani etaguëña. Etaguëna, ëjaguë Festo, Berenice, bacua conjën ñu'icua, si'acuabi etareña.

³¹ Etani, bacua se'gabi sa'ñeña coca senni achajën bateña:

—Gare gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, baguëni huani senjoñe porema'iñë mai, careña.

³² Cajëna, Agripabi yua Festoni caguëña:

—Baguë yua mai ta'yejeiye ëjaguë Augusto cani jo'caja'yete senma'itoca, baguëte etoni saoye porere'ahuë mai, caguëña.

27

Pablo enviado a Roma

¹ Ja'nrebi, ëja bainbi ro'tani guanserena, Italia yijana sai bi'rahuë yëquëna. Soldado hua'nabi Pablote, yequëcua preso zeansi'cuare, bacuare ñë'coni, soldado jubë ëjaguë Julio hue'e hua'guëna sani te'e jai jubëre insihuë. Julio yua soldado jubë ëjaguë Augusto hue'e jubë bajil'i baguë. ² Ja'nca insini jo'carena, Saiñu cajëna, jai ziaya yogu, Adramitio yijabi ti'anni jeguëna, ja'an yoguna cacahuë. Yëquëna bain jubë ba'iguë Aristarco hue'eguë, Tesalónica huë'e jobo, Macedonia yija

huë'e jobobi raisi'quë yua yëquëna naconi te'e saiguë bajji'i. Ja'nrëbi jo'chini saijën, Asia ca'nco huë'e joboñana jejën saija'cua baë'ë. ³ Sani, ja'nrëbi ñatani, Sidón yo sa'rona ti'anhuë. Ti'anni, ëjaguë Juliobi Pablóni ai re'oye yo'oguë cabi: “Më'ë gaje bain ënjo'on ba'icuana sani, bacua naconi bëani huajëni raijë'en” caguëna, Pablo ja'nca yo'obi. ⁴ Ja'nrëbi se'e sani, Chipre jubona ti'anni, tutu tëhuo ca'ncobi saë'ë, go'iye tutuye sëani. ⁵ Sani, jai ziyare je'enni, ja'nrëbi Cilicia, Panfilia, ja'an yijañare tayojeiye sani, ja'nrëbi Mira huë'e jobo, Licia yija huë'e jobo, ja'anruna je'ë.

⁶ Jejënna, soldado ëjaguë Juliobi se'e yequë yogute cu'ejani tinjani, yëquëenate sani guaobi. Alejandría yogu yua Italia yijana saiguë bajji'i. ⁷ Guaoguëna, ja'nrëbi se'e sani, zoe ba'i umuguseña bojora'rë ganini, yo'ojën ba'ijën Gnido yija ca'ncona ti'anhuë. Go'iye tutuye sëani, ja'an ca'ncona se'e saiye poremajën, ari ca'ncona bonëni, Creta jubo tëca saë'ë. Sani ti'anni, ja'nrëbi Salmón na'miñote tayojeiye sani, tutu tëhuo ca'ncobi bojora'rë ganihuë. ⁸ Ja'nca ganijën ba'ijën, zoe ba'i umuguseña Re'o Yo Sa'ro hue'eruna saijën ba'ijën ti'anhuë. Lasea huë'e jobo yua cueñe bajji'i.

⁹ Besa ganima'isi'cua sëani, ocorën ti'anguëna, se'e ganiñe ai huaji yëjën baë'ë. Ja'nca ba'iguëna, Pablóni ai jëja yihuoguë, ¹⁰ yogu ëja bainni quëabi:

—Se'e sanica, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë mai. Aireba bonsere huesoni si'aja'cua'ë mai. Yogu ayase'ere huesoni mai jubë ba'icua'ga te'e hua'nabi cara-jeija'cua'ë, yihuoguë cabi.

11 Caguëna, soldado ëjaguëbi ta'yejeiye ro'tamaji'i. Ro'tama'iguë, yogu ba ëjaguë, baguë tayo ëjaguë, bacuabi Saiñu cajëna, bacua caye'ru yo'oñu caguë ro'tabi. 12 Ja'nрэbi, si'a jubëbi sa'ñeña cajën, jobo ba'icuabi cahuë: “Gu'a yo sa'ro sëani, quë'rë se'e saiñu. Si'a ocorën ënjo'ona bëani banica, ai ya'jayë mai. Porenica, Fenice yo sa'rona ti'añu. Creta jubo tutu tëhuo ca'ncoreba ba'iguëna, ocorën bëani ëjojën, re'oye ba'ija'cua'ë mai” cahuë bacua.

La tempestad en el mar

13 Cajëna, ja'nрэbi re'o tutu raiguëna, yo'je ca'ncobi raiguëna, bain hua'nabi Saiñu cajën, jo'chini saijën, jubo yëruhuaja'an sai bi'rahuë. 14 Saijën ba'ijëna, ja'nрэbi jubo ca'ncobi Noroeste hue'e tutubi ai jëja rani, yogute ai jëja sa bi'rabi. 15 Ja'nca saguëna, yëquëna hua'nabi ai yo'ojën, tayoye'ga poremajën, ro guaja yo'ojëna, tutu se'gabi yëquëna yogute jaiya ca'ncona ai jëja sabi. 16 Saguëna, yequë jubo, Clauda jubo, rëño jubo ba'iguëna, Ja'an jubo que ca'ncona gatiñu cajën yo'ojëna, tutubi yëquënare ta'yejeiye seamaji'i. Ja'nрэbi si'a hua'nabi ai jëja yo'o yo'ojën, yo'je reosi yora'curëte mëani ayahuë. 17 Ayani tëjini, ja'nрэbi guënameabi inni, jai yogu guërëbëna bonëjeiñe huenhuë. Ja'nрэbi, Sirte yëruhuana tuama'iñe cajën, ëmëje'en ba'i tutu zean cañare gachohuë. Gachoni, ja'nрэbi ro tutu saoruja'an saë'ë. 18 Sani ñatani, tutubi yuta ai jëja seaguëna, yogu ayase'e si'ayete ziayana senjohuë. 19 Senjoni, ja'nрэbi samute ba'i umugusebi tutubi quë'rë se'e jëja seaguëna, si'a yogu ba'i ma'carëan guëna ma'carëan, tutu can huëa ma'carëan, si'ayete

ziayana senjohuë. ²⁰ Senjoni, zoe ba'i umuguseña ro huahuajën, ai jëja tutuguëna, zizei picobëbi ënsëguë, ma'choco hua'i, ja'anre gare ëñamajën, huajë hua'na etaye, ja'anre ro'taye gare jo'cahuë.

²¹ Gare aon ainmajën ba'ijënna, Pablobi nëcani, cabi:

—¿Mësacua queaca ro'tajën, yë'ë yihuoguë case'ere achamate'ne? Creta jubobi etama'itoca, yure ai yo'ojën ba'iye bonse carajeise'e, gare ëñama'ire'ahuë. ²² Ja'nca ai yo'ojën ba'icua'eta'an, yë'ë yihuo cocare achajë'ën. Mësacua yua jëja recoyo re'huani, huajë hua'na ba'ija'yete ro'tajë'ën. Yogu se'gabi carajeija'guëna, mësacua si'acuabi huajë hua'na etaja'cua'ë. ²³ Riusu masi güesese'e sëani, yure achani bojojën ba'ijë'ën. Yure ñami Riusu guënamë re'oto yo'o conguëbi yë'ëna gaje meni quëaguëna, masihuë yë'ë. Yë'ë yua Riusure yo'o conguëre sëani, ²⁴ Riusubi yë'ëni ën cocare raobi: “Gare huaji yëye beoye ba'ijë'ën, Pablo. Më'ë yua romano bain ta'yejeiye ëjaguëna sani sehuoja'guë sëani, më'ë gaje concua si'acuare huajë hua'nare re'huaja'guë'ë yë'ë” caguë raobi Riusu. ²⁵ Ja'nca caguëna, yë'ë gajecua, mësacua yua bojo recoyo re'huani jëja bajë'ën. Riusubi cani jo'caguëna, baguë yo'oja'yete si'a recoyo ro'tareba ro'tayë yë'ë. Riusubi maini cani jo'casi'quë sëani, güina'ru yo'oguë ba'ija'guë'bi baguë. ²⁶ Ja'nca yo'oja'guëbi mai yogute tutu naconi saguëna, jubo yëruhuana tuaja'cua'ë mai, cabi baguë.

²⁷ Ja'n'rëbi, catorce ba'i umuguse ti'anguëna, ja'an ñami Adria ziyare ba'ijën, tutubi ai jëja ju'a raiguëna, ñami jobo ba'irënbi yogu yo'o concuabi “¿Gue yijana ti'anja'cua'ne mai?” cajën,

²⁸ ziaya rëirure cu'ejëna, veinte abrazada rëji'i. Ja'nrëbi, se'e rëño zoe huahuajën, se'e rëirure cu'ejëna, quince abrazada se'ga rëji'i. ²⁹ Ja'nca rëiguëna, Gata yëruhuana tuama'iñe cajën, ancla guëna se'nquehuëan gajese'gahuëanre sëri seiheuëbi gachoni tonni, ja'nrëbi ñataye tëca ëjohuë. ³⁰ Ja'nca ëjojën ñu'ijëna, yogu yo'o concuabi sa'ñeña yahue coca cajën, Mai hua'na se'gabi etani saiñu cajën, yëquënani quëahuë:

—Se'e yequë ancla guëna se'nquehuëanre cohuëbi gachoni toñe bayë yëquëna, cani, yo'o bi'rahuë.

³¹ Yo'o bi'rani, rëño yora'curëte paëhuabi gachoni ziyana ton bi'rahuë. Ton bi'rajëna, Pablobi soldado ëjaguë Julio baguë soldado hua'na, bacuani quëabi:

—Yogu yo'o concuabi jai yoguna bëama'itoca, mësacuabi huajë hua'na etaye gare porema'iñë quëabi.

³² Ja'nca quëaguëana, soldado hua'nabi yora'curë yëimea gueonni gachomeare tëyojëna, yora'curëbi ziyana tonni meani huesëbi.

³³ Ja'nrëbi ñata bi'raguëna, Pablobi si'a bainni yihuoguë cabi:

—Mësacua si'acua ainjë'ën. Catorce umuguseñabi mësacuabi gare cainmajën, gare aon ainmajën ba'icua sëani, ³⁴ yurera'rë mësacua aon inni ainjë'ën. Ainma'itoca, ¿queaca jëja bani huajë hua'na etaye'ne? Mai hua'na si'a hua'nabi gare ja'si neñe beoye huajë hua'na etaja'cua'ë, yihuoguë cabi Pablo.

³⁵ Ja'nca cani, jo'jo aonra'përëte inni, Riusuni Surupa cani, si'acuabi ëñajëna, ja'nrëbi aonbëte

jë'yeni, anji'i baguë. ³⁶ Ja'nca ainguëna, si'a hua'nabi bojo recoyo re'huani, güina'ru aonre inni aën'ë. ³⁷ Si'a jubëre cuencueto, doscientos setenta y seis bain hua'na baë'ë yëquëna. ³⁸ Ja'nrëbi aonre anni yajini, Yogubi quë'rë huëijeija'guë cajën, mai trigo aon, bultoña ayase'e'ga hue'oni ziayana senjohuë.

Se hunde el barco

³⁹ Ja'nrëbi ñatani tējiguëna, yogu yo'o concuabi ¿Gue jubo'ne? cajën, huesë ëaye ëñajën, gue meja yëruhua re'o huahuë ba'iguëna, Ja'anruna jeni tuajaiñu cajën yo'o bi'rahuë. ⁴⁰ Ancla guëna se'nquehuëanre tijoni, ziayana tonni senjohuë. Ja'nrëbi, yogu tayo hua'tiña gueonsimere tijoni, cohuë ba'i tutu zean canre huëani, yëruhua tëca sai bi'rahuë. ⁴¹ Sai bi'rajëna, ja'nrëbi sao ziaya ba'iruan samuruan ba'iguëna, beanruna tuajaë'ë. Cohuë se'gabi jëja tuaguëna, sëri sei-huëbi huahuabi. Ja'nca huahuani, ziaya të'a yua yo sëri sei-huë ai jëja cue raquëna, sëri sei-huëbi hua'huani si'abi. ⁴² Hua'huani si'aguëna, soldado hua'nabi quëquëjën, Preso zeansi hua'nabi gatini saima'iñe cajën, bacuare huani senjoñe ro'tahuë. ⁴³ Ja'nca ro'tacuareta'an, bacua ëjaguë Juliobi ënsebi. Pabloni huajë hua'guëre re'huaye yëbi. Ja'nca yëguëbi si'acuani cabi:

—Mësacuabi yi'huaye masitoca, ziayana chani yëruhuana ru'ru saijë'ën, caguëna, jobo ba'icuabi ja'nca yo'ohuë.

⁴⁴ Ja'nca yo'ojëna, yequëcuabi ba yogu tontoña hua'huase'ere zeanni, huahuajën saë'ë. Ja'nca

saijën, si'a hua'na yua huajë hua'nabi jubo yëruhuana ti'anhüë.

28

Pablo en la isla de Malta

¹ Ja'nca ti'anni ba'ijën, ja'an jubo mami hue'eyete senni achato, Malta jubo baji'i. ² Ba'iguëna, ja'anru bainbi yëquënanani conjën, ai sësëye ocoquëna, toare suacaë'ë. Suacani, Mësacua cuin raijë'ën choijënna, ja'nca yo'ohüë. ³ Ja'nca cuinjën ba'ijën, Pablo yua enca cuenese'ere chiani, toana uanguëna, aña hua'guëbi, guëojeiguëna, huajëni, Pablo ëntë sarana cunni reabi. ⁴ Cunni reaguëna, ja'an jubo bain hua'nabi ëñani, sa'ñëña cahuë:

—Eñajë'ën. Bainre huani senjoguëbi maina ti'anbi. Ziaya tutu sease'ebi huajëguë etasi'quëreta'an, mai ëjago riusubi aña hua'guëre raoni, baguëni huani senjogo, sa'ñëña cahuë.

⁵ Ja'nca cacuata'an, Pablobi aña hua'guëre cue'nconi, toana tonni, gare ja'si achaye beoye baji'i. ⁶ Ba'iguëna, ja'an bainbi baguëni zoe ëñajën, ¿Queaca yo'oguë ri'rima'iguë'ne? ¿Queaca yo'oguë huajë junni tainma'iguë'ne? cajën ëjojën ëñacuata'an, huajë hua'guë se'ga nëcaguë baji'i. Ja'nca ba'iguëna, bacuabi se'e ro'tani, riusu hua'guë'bi ba'iji baguë, ca bi'rahuë.

⁷ Ja'nrëbi toana cuinjën, ja'an bainni senni achato, ja'an jubo ta'yejeiye ëjaguë, baguë yija yua cueñe baji'i. Publio hue'eguëna, baguëni ëñajën saijënna, baguë yua yëquëna hua'nare bojoguë, re'oye conni cuiraguë, samute umuguseña baguë huë'ena bëa güeseni babi. ⁸ Ja'nca yo'oguëna, Publio

pë'caguëni ëñato, rau jayoguë, guëtaro neni ju'inguë bajji'i. Ja'nca ba'iguëna, Pablo yua baguëna cacani, Riusuni senni, ja'nrëbi baguëntë saraña ju'in hua'guëna pa'anaroni, baguëre huachobi. ⁹ Huachoguëna, ja'an jubo bain rauna ju'incua si'acuabi Pablona ti'an rani, gare huajë hua'na goë'ë. ¹⁰ Ja'nca huajë rani, yëquënani ai bojojën, re'oye ëñajën, ai re'oye yo'o conjën cuirahuë. Bacua bonsere yëquënana ro insijën, yëquëna se'e saye yëse'e si'ayete yëquëna mame yoguna aya-caë'ë.

Pablo llega a Roma

¹¹ Samute ñañaguë hua'i ja'an jubote ëjojën baë'ë yëquëna. Ja'nca ba'ini, ja'nrëbi yequë yoguna cacani sai bi'rahuë. Ja'an yogu yua Alejandría huë'e jobobi ti'an rani, oco ñañaguë hua'i si'aye tëca jeni gueonni bajji'i. Samu riusu hua'na, Cástor, Pólux huë'ecua, jubë të'ya raisi'cua, bacua sinjobëanre yogu cohuëna te'ntoni bahuë ja'an yogu bain. ¹² Ja'an yoguna cacani, sani, Siracusa yo sa'rona ru'ru ti'anhuë. Ti'anni, samute umuguseña ba'ini, ¹³ ja'nrëbi se'e sani, yequë yijana ti'anni, yëruhua ca'ncoja'an sani, ja'nrëbi Regio huë'e jobona ti'anhuë. Ti'anni, ñatani, sëribë ca'ncobi ai re'oye tutuguëna, se'e sani, ja'nrëbi yequë umuguse Puteoli huë'e jobona ti'anhuë. ¹⁴ Ti'anni ëñato, Cristo bain hua'na baë'ë. Ja'nca ba'icuabi yëquënare choijënna, bacua naconi bëani, te'e ëntë sara samu umuguseña baë'ë. Ba'ini, ja'nrëbi se'e sani, Roma ma'abi ganijën saë'ë. ¹⁵ Saijënna, Cristo bain hua'na Roma huë'e jobore ba'icuabi yëquëna ti'anja'ñete masini, yëquënani

tinja raë'ë. Te'e jubëbi Apio Foro tëca tinja raë'ë. Yequë jubëbi Samute Huë'eña tëca tinja raë'ë. Ja'nca tinja raijënna, Pablobi bacuani ai bojoguë ëñani, ai bojo recoyo re'huani, Riusuni ai Surupa caguë baji'i. ¹⁶ Ja'nrëbi, Roma huë'e jobona ti'anjënna, mai soldado ëjaguëbi preso zeansi'cua si'acuare sani, ja'anru soldado ëjaguëna jo'cabi. Jo'caguëna, Pablo se'gare ca'ncona sani, yequë huë'ena guaoni, te'e soldado hua'guëbi baguëni ëñaguë baguëna, te'e hua'guë bëani baji'i.

Pablo en Roma

¹⁷ Bëani ba'iguë, samute umuguseña bëani huajëni, ja'nrëbi judío ëja bain Romare ba'ijënna, Bacuare choijë'ën caguëna, bacuabi ti'an raë'ë. Ti'an raijënna, Pablobi bacuani coca quëabi:

—Yë'ë ënjo'ona raise'ere quëaguëna, achajë'ën. Mai ira bain ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e'ru te'e ruiñe yo'oguë ba'iyë yë'ë. Judío bain Jerusalén huë'e jobore ba'icuanigare gu'aye yo'oma'isi'quëreta'an, yë'ere preso zeanni, romano ëja bainna jo'cani, yë'ëni huani senjoja'ñete sen'ë. ¹⁸ Senjënna, romano ëja bainbi yë'ëni zoe senni achani, sa'ñeña cahuë: “Pablo yua gare gu'aye yo'oma'isi'quëre sëani, baguëte gare huani senjomajën, baguëte etoni saofu” cahuë. ¹⁹ Ja'nca cajënna, judío bainbi ai bëinjën, ai je'o bajën, yë'ere huani senjo güese ëaye yo'ojënna, yë'ë'ga ëjaguëni senhuë: “Romano bain ta'yejeiyereba ëjaguëna yë'ere saojë'ën. Baguë yua yë'ë yo'oguë ba'ise'ere te'e ruiñe masini, yë'ë ba'ija'yete coca quëani jo'caja'guë” caguë sen'ë yë'ë. Yë'ë bain jubë judío bainni gare gu'aye

caye beoguëta'an, ja'nca sen'ë yë'ë. ²⁰ Ja'nca sen-guëna, romano ëja bainbi yë'ëre preso zeansi'quëre ënjo'ona raohuë. Ja'nca raojënna, Rómana ti'anni ba'iyë yë'ë. Judío bain bënni senjose'e ro'ina ti'an raisi'quë sëani, mësacuanì ëñani coca caza caguë choë'ë yë'ë. Mai hua'na si'a Israel bainbi Riusu yo'oja'ye canì jo'case'ere te'e ruiñe masini, baguë cuencuenì raoja'guërebare ëñajën ëjojën ba'ijënna, yë'ë'ga baguë ti'an rani ëñose'ere ëñasi'quëre sëani, yë'ëre preso huenni raohuë, quëabi Pablo.

²¹ Quëaguëna, bacuabi sehuohuë:

—Yëquënabi më'ë ti'an raija'yete gare huesëhuë. Judío bain Judea yijare ba'icuabi më'ë ba'iyete gare toyani raomaë'ë. Yëquëna jubë judío bain ja'an yijabi raisi'cua'ga më'ë ba'iyete gare gu'aye camaë'ë. ²² Si'a yijaña bainbi Cristo bain jubëte ai gu'aye canì ahojënna, achahuë yëquëna. Ja'an se'gare achajënna, më'ë'ga ja'an bain yo'ojën ba'iyete quëajë'n. Achani masiye yëyë yëquëna, sehuoni, baguëni senni achahuë. ²³ Senni achajënna, baguë quëa umuguse cuencuenì cajënna, ai jai jubë bainbi baguë ba'i huë'ena ti'an raë'ë. Ti'an raijënna, Pablo Riusu bainreba mame re'huani bayete quëani achoguë na'ijaji'i. Moisés coca, Riusu ira bain raosi'cua coca, ja'an coca canì jo'case'ere quëaguë, Riusu Raoja'guëreba ti'an raija'yete quëani achoguë, Jesucristo ti'an raise'ere quëaguë, Ja'anguë yua mai gu'a juchare recoyo ténoguë raji'i baguë, caguë quëaguëna, ²⁴ judío bain jubë jobo ba'icuabi si'a recoyo ro'tani Cristoni te'e zi'nhuë. Yequëcuaca banhuë. ²⁵ Pablo cocare achajën, sa'ñeña te'e ro'tamajën, te'e bëinjën

bonëni saë'ë. Ja'nca sai bi'rajëнна, Pablobi bacuani si'a jëja cabi:

—Mai ira bainguë raosi'quë Isaías hue'eguëbi Riusu coca toyani jo'caguëна, achajë'ën. Riusu Espíritubi Isaíasni coca ca güeseguëна, mai ira bain ba'isi'cuani re'oye quëaguë ba'nquëña:

²⁶ Ja'an bainna sani quëajajë'ën:

Mësacua yua ganjo bacuata'an, yë'ë cocare achaye güeja'cua'ë.

Mësacua yua ñaco bacuata'an, yë'ë yo'oja'yete ëñajën ro'tama'ija'cua'ë.

²⁷ Bacuabi yë'ë ro'taye'ru ro'taye güecua sëani, ja'an cocare bacuani quëajajë'ën.

Yë'ë cocare te'e ruiñe achaye güecua sëani, bacua ganjo gui'ise'e'ru ba'iyë.

Yë'ë yo'oja'yete ëñani recoyo ro'taye güecua sëani, bacua ñaco ëñama'icua ruën'ë.

Ja'nca ruinsi'cuabi Riusu ba'iyete ëñani masiza cajën,

Riusu cocare achani ye'yeza cajën ba'icuata'an, bacua yua yë'ë ba'iyete masiye porema'ija'cua'ë. Bacua gu'a juchare yë'ëni tëno güeseye gare porema'ija'cua'ë.

²⁸ Riusubi ja'an cocare cani jo'casi'quëre sëani, mësacua yua te'e ruiñe achani ro'tani masijë'ën. Mësacuabi Jesucristo recoyo tënoni mame re'huayete ro gu'a güeni senjojëнна, Riusubi yequë bain judío jubë ba'ima'icuaana bonëni, bacuare baguë bainreba ba'iyë choiji. Choiguëна, bacuabi te'e ruiñe achani, baguëni recoyo te'e zi'inni ba'ija'cua'ë, cabi Pablo.

²⁹ Ja'nca caguëна, si'a judío bainbi sa'ñeña senni achajën, Pablo coca case'ere cajën saë'ë.

³⁰ Yureca Pabloji ja'nca quëani achoguë baji'i. Samu tëcahuëan baguë huë'ere ba'iguë ro'iguëna, ai bain hua'nabi baguëni ëñajën raë'ë. Eñajën rajëna, bacuani bojoguë, ³¹ Riusu cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë baji'i. Bainbi baguëni gare ënsema'ijëna, Riusu bainreba mame re'huani baye, mai E'jaguë Jesucristo recoyo tënoñe, ja'an si'ayete bainni te'e ruiñe ye'yoguë, Riusu cocarebare gare jo'caye beoye quëani achoguë baji'i.

**Riusu cocabera: mai ëjaguë Jesucristo
ba'iyete toyani jo'case'e'ë
New Testament in Siona (CO:snn:Siona)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siona

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Siona [snn], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siona

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

clxi

please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

ce8413d6-ff57-5b18-bda5-72d8f77005b2